

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 1862.

ΤΟΜΟΣ ΙΓ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 306.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΝ Τῃ ΔΥΣΕΙ (*)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Νεωτέρα κοινωνία.

—ooo—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Αντίδρασις κατά τῶν ιδεῶν τοῦ ΙΖ' αἰῶρος.

Κοινῶς λέγουσιν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ ὅτι «ἡμέ-
ρα ἡμέραν διαδέχεται, ἀλλ' ἡ μία δὲν ὁμοιάζει τὴν
ἄλλην.» Τοιοῦτό τι δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν καὶ περὶ
τῶν αἰῶνων. Ὁ μὲν ΙΣΤ', ὁ τῆς Διαμαρτυρήσεως, εἶ-
ναι τὰ μάλιστα ἐπαναστατικὸς· ὁ δὲ τοῦ Λοδοβίκου
ΙΔ' τοιαύτην ἐξ ἐναντίας ἀντιτάσσει ἀντίδρασιν, ὥστε
φαίνεται ὅτι ὁ πολιτικὸς καὶ θρησκευτικὸς ἀπολυ-
τισμὸς ἐγγίξει νὰ κατακτήσῃ τὴν Δύσιν· πᾶσαν
ὅμως ἀπόπειραν σκοποῦσιν τὸν θρίαμβον τῆς δεσπο-
τικῆς ἐξουσίας παρακολουθοῦσιν ἀκαταμάχητοι ἀ-
ναστατώσεις. Ὁ ΙΖ' αἰὼν δὲν εἶχεν ἐτι λήξει ὅτε οἱ Ἄγ-
γλοι ἀπέδιωξαν τὴν δυναστείαν τῶν Στυάρδων, ἧτις
ἤθελε νὰ ἐπιβάλλῃ τοὺς Ἰησοῦτας καὶ ἡξίου ἀπε-
ρίοριστον ἐξουσίαν (1688). Ἐν τῇ Γαλλίᾳ μόλις

Λοδοβίκος ὁ ΙΔ' εἶχεν ἀναπαυθῆ εἰς τὸν Ἅγιον Διο-
νύσιον (1715), καὶ ὁ ΙΗ' αἰὼν εἶδεν ἐλθόντα εἰς τὴν
ἐξουσίαν διὰ τοῦ ἀντιβασιλέως Φιλίππου τῆς Αὐρη-
λίας, τὸν δευτερότοκον κλάδον τοῦ οἴκου τῶν Βορ-
βόνων, ὅστις τὸ 1789 καὶ τὸ 1830 ἐμελλε νὰ συν-
ταυτίσῃ τὴν τύχην αὐτοῦ μετὰ τῆς τύχης τῶν νεω-
τέρων ιδεῶν.

Πᾶσα ἡ Ἑσπερία ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἐπιβροχὴν τῆς
κινήσεως ταύτης, ἧτις ἦτο ἀνάμικτος καὶ κολῶν καὶ
κακῶν ὡς πᾶσαι αἱ κοινωνικαὶ ἀλλοιώσεις, διότι ὁ
ἄνθρωπος θέτει εἰς πάντα τὰ πράγματα τὴν σφρα-
γίδα τῆς ἰδίας ἀτελείας. Κατὰ τὴν Ἰταλίαν, τὴν
Ἰσπανίαν, τὴν Πορτογαλίαν, ἐνὶ λόγῳ τὰς ἤττον
πεπολιτισμένας λατινικὰς χώρας, ἀναφαίνεται τις
ἀνάγκη μεταρρυθμίσεων, μέλλουσα νὰ φθάσῃ εἰς τὴν
ἀποβολὴν τοῦ τάγματος τῶν Ἰησοῦτῶν, τῶν γενι-
σάρων τούτων τοῦ παπισμοῦ, τῶν ὁποίων τὴν πτω-
σιν διηγῆθη εὐφυῶς ὁ κόμης Ἀλέξιος de Saint Pri-
est (1). Ἐν Τυβέρνιᾳ, τῇ πατρίδι ταύτῃ τῶν μεγά-
λων Ἰταλῶν, τοῦ Δάντε, τοῦ Πατριάρχου, τοῦ Μα-
κιαβέλλη, τοῦ Λεονάρδου Βίγκη, τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέ-
λου, τοῦ Γαλιλαίου, ὅπου αἱ ἑλληνικαὶ παραδόσεις
οὐδέποτε ἀπωλέσθησαν, παρ' ὀλίγον ἐπεκράτουν καὶ
αὐτὴς τὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἡ δὲ ἐν Πιστω-

(*) Ἴδε φυλλ. 304.

(1) Histoire de la chute des Jésuites au XVIII siècle, Pa-
ris 1844.

ρίζ Σύνοδος ἐφάνη ἐξαιολογηθεῖσα τὴν ἀνάστασιν τῶν ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τοῦ πάπα ἐκκλησιῶν (1), τὴν ὁποίαν ἤρριψεν ὁ Γαλλικανισμός. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν Γερμανίᾳ μετέσχον τῆς κινήσεως ταύτης μαθητῆς τῆς γαλλικῆς φιλοσοφίας, Φρεδερικός ὁ Μέγας, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τοῦ Βερολίνου, καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ « Ἀγίου κράτους », ὁ διάδοχος τῶν Ἀσβούργων, Ἰωσήφ ὁ Β', ἐπεχείρησε κατὰ τῆς ρωμαϊκῆς θεοκρατίας ἀκάθεκτον πόλεμον, διακρέσαντα ἐφ' ὅλης αὐτοῦ τῆς ζωῆς. Καὶ κατ' αὐτὰς τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης τὰς ἐσχατίας, κατὰ τὴν Πετρούπολιν, Αἰκατερίνη ἡ Μεγάλη, ἥτις ἐτέρπετο ἀναγινώσκουσα τὸ Λεξικὸν τοῦ Βαύλου, ἠνεωγμένον πολλάκις ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτῆς, δὲν ἐκρυσσε τὰς οἰκίας αὐτῆς σχέσεις μετὰ τοῦ Βολταίρ, τοῦ Διδερὸ καὶ τοῦ Δαλαμπέρ, καὶ ἡ ἀλληλογραφία αὐτῆς μετὰ τοῦ κατοικοῦ τοῦ Φερνέ, ἀποδεικνύει ὅτι τὸ σατυρικὸν αὐτοῦ πνεῦμα τρομερῶς ἐτυχεν ἀντιπάλου, τῆς γυναικὸς λέγω ἐκείνης ἥτις βραχίως κατέφερε πληγὰς εἰς τὸν καθολικισμὸν καὶ τῶν σουλτάνων τὸ κράτος.

Πάντες γινώσκουσαν τὴν ἀξιόλογον μετοχὴν « τοῦ κινήτου καὶ μεταβλητοῦ στοιχείου », ὡς περιέρχων ἀποκαλεῖ αὐτὸ ὁ K. Michelet (2), εἰς τὴν μεταμόρφωσιν ταύτην, ἐξ ἧς ἔμελλε νὰ προκύψῃ ἡ γαλλικὴ ἐπαναστάσις. Ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν τὸ ὄνομα τῆς K. de Châtelet, τὸ τῆς K. Geoffrin, du Deffant, Doublet, de Graffigny, du Boccage, de Tencin, de Condorcet, Roland, de l'Espinas καὶ ἄλλων. Ἀλλὰ καὶ ἄλλαι γυναῖκες ἐκτὸς τῆς Γαλλίας οὐδὲν ἦττον ἄξιαι ἴσης φήμης, συνετέλεσαν εἰς τοῦτο διὰ τῆς ἰδίας ἐπιβροῆς, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα ἐπεθύμουν νὰ καταδείξω. Αἱ θεωρεῖται τοῦ I. I. Ρουσσώ θέλουσι φανῆ ἦττον ἰδιόρρυθμοι εἰς τοὺς μελετήσαντας, ὡς ἐγὼ, τὰς ἰδέας τῆς ἐκ Γενεύης K. Huber· τὸ δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως πολίτευμα τοῦ Γενευαίου Νέκερ, δὲν προξενεῖ βεβαίως ἀπορίαν εἰς τοὺς γινώσκοντας, ὅτι ἡ ὠραία καὶ σοφὴ αὐτοῦ σύζυγος εἶχε σπουδάσει κατὰ βάθος τὰ συγγράμματα καὶ τὴν γλώσσαν τῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος· τὸν βίον καὶ τὰς δεξασίας τοῦ ἐνδόξου ἐήτορος τῆς πωλινορθώσεως ἐννοοῦμεν ἀλλοῖον, ἐπεξερχόμενοι τὴν ἀνταπόκρισιν τοῦ Benjamin Constant μετὰ τῆς K. de Charrière.

Τὴν προσοχὴν τῶν συγγραφέων οἵτινες ἠσχολήθησαν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ περὶ τὴν διανοητικὴν ἐνέργειαν τῆς δυτικῆς Ἑλβετίας, εἰλκυσε ἰδίως λαμπρῶς φήμης γυνή. Ἀλλὰ πρὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ K. Νέκερ, ἄλλαι γυναῖκες εἶχον ἐπιχειρήσει ἀντίδρασιν κατὰ τῶν μυστικῶν δοξασιῶν, τὰς ὁποίας ἡ K. Guyon εἶχε κη-

(1) "Ora L. de Potter, vie de Scipion de Ricci, 3 ἐκδ. Bruxelles 1839.

(2) Hist. de France, T. III.

ρῶζει τὴν IZ' ἑκατονταετηρίδα. Ἐὰν ἐγκύψωμεν βαρύτερον εἰς τὴν μελέτην τοῦ αἰῶνος τοῦ Βολταίρ, θέλομεν βεβαίως ἀποδώσει δικαιοσύνην εἰς τὴν ἔγκριτον γυναῖκα ἥτις πρὸ τῆς K. Στάελ διήγειρε τὸν θαυμασμὸν τοῦ Benjamin Constant. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἔχω κατὰ πάντα τὴν αὐτὴν γνώμην τοῦ K. Gaullieur, καθηγητοῦ ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τῆς Γενεύης. « Ἡ ἐπιβροῆ, λέγει, τῆς K. de Charrière ὑπῆρξε μεγίστη κατὰ τὴν γαλλικὴν Ἑλβετίαν, διότι ἐγένετο ἀληθὲς κέντρον μεταρρυθμίσεως. »

ΚΕΦΑΛ. ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ἡ K. de Charrière ἐν Κολομβίᾳ.

Ἡ Κολομβία εἶναι ἀναντιρρόπως ἐν τῶν ὠραιοτάτων χωρίων τοῦ Neuchâtel· πολλαχού ἡ φύσις γελᾷ, καὶ τερψίθυμοι εἶναι αἱ σικαὶ τῶν δειροστοιχιῶν, αἵτινες ἐκτείνονται πρὸς τὴν λίμνην, σικαὶ πολύτιμοι πρὸς τὸν διαβαίνοντα παρὰ τοὺς ἡλιοκαύστους τοίχους τοὺς διαχωρίζοντας τὰς ἐν Neuchâtel ἀμπέλους· ἀλλ' ὁ περιηγητὴς παραδεδείπων καὶ λευκῶνας καὶ κήπους ἢ καὶ αὐτὸ τὸ παλάτιον τῆς Κολομβίας, τὸ τόπον στρατῶνος ἐπέχον σήμερον, προτιμᾷ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ σεμνὸν οἶκημα ἐκείνης, ἥτις μετὰ τὸσαύτης εὐφυῆς συνέγραψε τὰς Lettres écrites de Colombier καὶ τὴν Καλλιτώ (1).

Αἱ γυναῖκες τῆς γαλλικῆς Ἑλβετίας μετέσχον δραστηρίως καὶ μάλιστα ἐν Λαυσάννῃ, τῆς διανοητικῆς ἐνεργείας τοῦ 18' αἰῶνος. Ἡ μυθιστορία τῆς Καρολίνης de Lichtenfield (2) κατέστησε δημοτικὸν τὸ ὄνομα τῆς βραρονίδος Montolieu (Isabelle de Polier de Bontemps). Συνεργάτας ἔχουσα τὸν K. Crouzaz, υἱὸν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου αὐτῆς, τὴν ἀδελφὴν de Bontemps, καὶ τὴν νόμφην αὐτῆς K. Crouzaz-Meyn, ἐξέδοτο ἑκατὸν κέντε τοῦλάχιστον τόμους. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ σχολὴ αὐτὴ μάλλον μιμᾶται ἢ ἐπινοεῖ. Ταυτὰ λέγω καὶ διὰ τὴν K. Ροζαλίαν Constant, τὴν συγγράψασαν τὴν *Peupliar*, καὶ διὰ τὰς K. D' Arlay καὶ de Montrond. Ἡ κολογραία de Polier (3) ἐνῶ μετέφραζε γερμανικὰς μυθιστορίας, ἐξέδιδε κατὰ μῆνα καὶ περίεργον περιοδικὸν σύγγραμμα, *Ἐφημερίς Λαυσάννης* ἐπιγραφόμενον (4).

Ἐν Neuchâtel ἡ καλλιέργεια τῶν γραμμάτων ἐφαίνετο ἀυξάνουσα κατ' ἐξαιρέσειν εἰς τοὺς ἀνδρας, ὅτε ἐφάνη πόνημα ἄξιον ἀληθῶς νὰ ἐλκύσῃ τὴν κοι-

(1) Αἱ ἐκ Λαυσάννης ἐπιστολαὶ φέρουσι πολλάκις τὸ ὄνομα τῆς ἡρωίδος.

(2) 1781.

(3) Ἄλλη τις κολογραία, ἡ K. de Pont Vullyamoz, συνέγραψε τὰς Nouvelles helvétiques.

(4) Ἡ K. Herminie Chavannes, ἡ εὐγενὴς ἱστοριογράφος τοῦ Lavater, τοῦ Haller καὶ τοῦ Pestalozzi, εἶναι ὡσαύτως ἐκ Vaud.

νὴν προσοχὴν καὶ ἀνώτερον πάντων τῶν συγγραμμάτων, ὅσα προήγαγεν ἐν ἀφρονίᾳ ἢ πρωτείουσα τοῦ Pays de Vaud. Ἐνωσθὲ δὲ τὰς ἐκ Λαυσάννης ἐπιστολάς, δημοσιευθεῖσας δύο ἔτη μετὰ τὴν Καρολίαν de Lichtenfield· ἡ συγγράψασα τὰς ἐπιστολάς ἦτο νέκ καὶ ὠραία κυρία ξένης καταγωγῆς, ὑπανδρευθεῖσα καὶ κατοικοῦσα ἐν Κολομβίᾳ, μίαν λεύγαν ἀπεχούση τοῦ Neuchâtel.

Ἡ K. Ἰσabelle van Tuyl van Seeroosken van Zuylen, ἦτο θυγάτηρ εὐγενῶν βαρόνων καυχωμένων ἐπὶ ὀνόματι πολυπλόκῳ τε ἅμα καὶ δυσχερῆ· εἶχε δὲ κατατρίψει τὴν νεανικὴν αὐτῆς ἡλικίαν μετὰ τῆς ἀνωτάτης ὀλλανδικῆς κοινωνίας, καὶ ἀνεγίνωσκε περιπαθῶς τοὺς συγγραφεῖς τῆς Γαλλίας· ἅπαντα ἢ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς ἀλληλογραφία ἐγένετο γαλλιστί. Περιέγραψε τὴν κοινωνίαν τῆς ἰδίας πατρίδος μετὰ κωμικοῦ οἴστρου. « Χθὲς, ἔλεγε, ἐγελάσαμεν διὰ τὰς ἀστείτητας νέου τινὸς ἐξ Ἀμστελοδάμου. » Ἄλλοτε πάλιν περιγράφει εὐφυῶς Νεσρανδόν τινα εὐγενῆ τῆς 18' ἑκατονταετηρίδος. « Ὁ K. Κασεμβρόνδ, λέγει, . . . ἐφιλοφρόνησεν ἡμᾶς παρεισαγαγὼν εἰς τὴν συναναστροφὴν τὸν βαρόνον Van X. . . κύριον ποταπώτατον ἅμα δὲ καὶ πανευγενέστατον· ἡ ὁμιλία, τὸ ἐνδυμα καὶ οἱ τρόποι αὐτοῦ, πάντα ἦσαν κωμικά. Ἡρώτησα· τί ἐστὶ γέννησις; — Καὶ κατὰ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῦ ἔμαθον ὅτι ἦτο τὸ δικαίωμα τοῦ κυνηγεῖν. » Μετὰ τινα χρόνον ἐπεσκέφθη τὴν Ἀγγλίαν, ἥς τινος ἐγίνωσκεν ἄριστα τὴν φιλολογίαν. « Παράδοξος τόπος, ἔλεγε, ἔχει κάλλος καὶ ὄχι χάριν, ὠραία ἀναστήματα τῶν ὁποίων οὔτε αὐταὶ αἰ προσήσεις εἶναι ὅπως οὐν εὐχάριστοι . . . πολλὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ ὀλίγην φιλοκαλίαν. »

Ἐπανεβούσα ἐκ τῆς περιηγήσεως ταύτης συνήλθεν εἰς γάμον μετὰ τοῦ K. de Charrière, εὐγενοῦς τοῦ Pays de Vaud, καὶ κατώκησεν ἐν Κολομβίᾳ ὅπου ὁ σύζυγος αὐτῆς εἶχε κτήμα. Οὔτε εἰς αὐτὴν καθὼς οὔτε εἰς τὸν I. I. Ρουσσώ ἡ κοινωνία τοῦ Neuchâtel ἐφάνη πλέον εὐφυῆς καὶ πλέον εἰλικρινῆς. « Ποῦ νὰ εὐρῶ, ἔγραψε πρὸς τινα φίλον, ἐνθουσιασμὸν, πεποιθήσειν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει τινὰ ἀξίαν; ἡ φαντασία ἀποξηραίνεται βλέπουσα τὰ γινόμενα, ἢ νομίζει τις ἑαυτὸν παραφρονοῦντα δάσκις συγκινηθῆ ἀναπολῶν πῶς ἔπρεπε νὰ ἐγίνοντο. Ὁ χρόνος τῆς ἀθωότητος τῆς καρδίας παρετάθη ὑπὲρ τὸ δέον ἐν ἐμοί· ἀλλὰ θὰ διακρέσῃ διὰ παντὸς καὶ πεζῆς οὔσης τῆς θέσεώς μου; Ἐπὶ φιλολογίᾳ, πλὴν τοῦ K. Peyrou (1), ὅστις ὑπαγορεύει καθ' ἐκάστην σχεδὸν εἰς τὸν ὑπρέτην αὐτοῦ ἐπιστολάς πρὸς ἐμὲ, καὶ πρὸς ὃν καθ' ἐκάστην γράφω, οὐδένα εὐρίσκω συγκατανεύοντα νὰ ἐπιστήσῃ μετ' ἐμοῦ τὴν προσοχὴν ἐπὶ

(1) Φίλου τοῦ Ρουσσώ.

τέταρτον τῆς ὥρας εἰς ὅτι μὲ ἐνδιαφέρει καιρίως. Ὅταν πρόκειται περὶ συγγράμματος οἷον l'Esprit des lois, πάντες χασιμῶνται· τὰ χαρτοπαίγνια, αἱ εἰδήσεις τῆς Γαλλίας ἐλκύουσι τὴν προσοχὴν . . . Ἀλαοῦσι πάντοτε κάλλιστα τὴν γαλλικὴν ἐνταῦθα. »

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Ἔργα τῆς K. de Charrière.

Τοιαύτη ἦτο ἡ κοινωνία μετὰ τῆς ὁποίας ἔμελλε νὰ ζήσῃ ἡ ἐκπονήσασα τὰς Lettres neuchâtelaises, μεταρρυθμιζούσα μάλιστα μέχρι τινὸς αὐτήν. Ἀλλ' ἡ μεταρρυθμίσις αὐτὴ ἐγένετο μετὰ τινος δυσκολίας. Μικρὰ ὑπῆρξεν ἡ κατακραυγὴ κατὰ τῶν Lettres écrites de Lausanne· αἱ Lettres neuchâtelaises ὅμως διήγειρον θύελλαν, ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας ὁ Βολταίρ, ὅστις εἶδε τοιαύτας πολλάκις, ὠνόμαζεν εὐφυῶς « θυέλλας ἐντὸς ποτηρίου ὕδατος. » Αἱ Lettres écrites de Colombier καὶ ἡ Lettre écrite de la Cheneau de Bourg, κατάπτυστοι λίβελλοι τῶν ὁποίων οἱ συντάκται ὑπελάμβανον ἑαυτοὺς εὐφυεῖς, διότι ἦσαν βαναυσολόγοι, πληροφοροῦσιν ὅπως ἐλεεινὴ ὑπῆρξεν ἡ φιλολογία τοῦ Neuchâtel ἐπὶ τῆς πρωσικῆς κυριαρχίας. Τοιαύτη δὲ καὶ τὸσαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀμάθεια, ὥστε κατέκριναν ἀνηλεῶς τὸ ὄφος τῶν βιβλίων, « τῶν γραφέντων ἐν καθαρῶτάτῃ γαλλικῇ γλώσσῃ, τῇ γλώσσῃ τῶν Βερσαλλίων » (1).

Ἀλλὰ τοιαῦται κατακρίσεις δὲν ἀπεθάρρυνον τὴν K. de Charrière. Ὁ Mari sentimental καὶ αἱ μετ' αὐτὸν δημοσιευθεῖσαι Lettres de Mistriss Henley δὲν ἔτυχον εὐμενεστέρας ὑποδοχῆς· ἢ τὰ πρῶτα αὐτῆς συγγράμματα, ἐν ᾗ κριτικὴ ἐδύνατο νὰ ἐνασχοληθῆ σπουδαιότερον εἰς ταῦτα, διότι ἡ K. de Charrière ἐπελαμβάνετο καὶ τῶν δυσκολοτάτων ζητημάτων. Ὁ Bompré, ἐνῶ διηγεῖτο πρὸς τὸν φίλον Saint-Thomin τὰ περὶ τὸν γάμον αὐτοῦ δυστυχῆματα, ὁμιλεῖ καὶ περὶ τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ λαοῦ καὶ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν χωρικῶν. Ὁμιλῶν δὲ μετὰ τῆς αὐτῆς παρρησίας καὶ περὶ τῶν ἐλλείψεων τῆς νομοθεσίας καὶ τῆς κυβερνήσεως τῆς Βερνής, συνεζήτει τὰ σπουδαιότατα προβλήματα τῆς πτωχείας, τοῦ πλοῦτος, τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς ἐκ τοῦ γάμου εὐδαιμονίας. « Ἡ ἀνυπόκριτος καὶ τολμηρὰ φύσις τῆς K. de Charrière, λέγει τις ἱστορικὸς ἐκ Vaud, ἔχαιρε παίζουσα πρὸς τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας ἡ δειλήμων καὶ κίβδηλος κοινωνία τοῦ καιροῦ ἐκείνου οὔτε νὰ ἀναπολήσῃ ἐτόλμα » (2).

Ἀλλ' οἱ Neuchâtelois τοῦ 18' αἰῶνος δὲν ἦσαν ἱκανοὶ ν' ἀντιπαρταχθῶσι πρὸς τὴν γυναῖκα ταύ-

(1) Sainte-Beuve, Revue des Deux mondes.

(2) Eusèbe Gaullieur, études sur l'hist. litt. de la Suisse française

την. Κυρία τις Caillat, τὸ γένος Chapeaurouge, ὑποθέσκει ὅτι ἐν τῷ Mari sentimental ἐξετίθετο ἡ ἰδίᾳ αὐτῆς ἱστορία, ἐδημοσίευσεν διατριβὴν, σκοπὸν ἔχουσαν νὰ ὑπερκασιπῆ ἐαυτὴν κατὰ τῶν ὑποτιθεμένων συκοφαντιῶν τῆς K. de Charrière. Ἡ φιλολογία ἀφείλει πρὸς τὴν K. Caillat τὴν «Lettre à M. Mousson, pasteur de saint Livre, près d' Aubonne ou Supplément nécessaire au Mari sentimental.» Ἡ K. de Charrière ἀπεκρίθη μετὰ πολλῆς πικρίας· «Δὲν ὑπέθετον, εἶπεν, ὅτι εὐρίσκονται τόσον ποταποὶ νέες, — ποταποὶ ἄμα δὲ καὶ πονηροὶ, — ἀγαπῶντες νὰ παρερμηνεύσιν ἀεὶ ποτε βλέποντες τὸ κακόν, καὶ ἄλλην εὐχάριστον, ἄλλην ὠφέλειαν μὴ εὐρίσκοντες εἰς τὴν ἀνάγκωσιν» κτλ.

Ἄλλ' ἡ ἀπάντησις αὐτῆ δὲν εὐχάριστησε τὴν K. Caillat· διὸ ἀπέτεινε νέους λόγους πρὸς τὴν K. de Charrière. «Μὲ χρεωσθεῖς, εἶπεν, ἐπίσημον ἱκανοποίησιν, ἢ μᾶλλον χρεωσθεῖς αὐτὴν εἰς σὲ αὐτὴν».

Αἱ λεπτομέρειαι αὗται δὲν στεροῦνται σημασίας· δεικνύουσι ποῖα ἦτο τὴν ἸΗ' ἑκατονταετηρίδα ἡ κατάσταση τῶν λογίων εἰς τὴν γαλλικὴν Ἑλβετίαν. Οὐ μόνον ὑπέκειντο εἰς τὴν κτηνώδη λογοκρισίαν τῶν ἀριστοκρατορικῶν κυβερνήσεων (1), ἀλλὰ καὶ τὴν ὀλίγην ἐλευθερίαν τὴν ὅποιαν ἄφινεν αὐταῖς ὁ νόμος ἀφῆρουν αἱ μωραὶ φωνασκίαι καὶ συζητήσεις· ἀλλ' ἡ K. de Charrière, κατὰ τὴν ἑξοχὴν τὰ ἐμπόδια ταῦτα, συνετέλεσε δραστηρίως εἰς τὴν διανοητικὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς χώρας, τὴν ὅποιαν εἶχε καταστήσει δευτέραν αὐτῆς πατρίδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Οἱ φίλοι τῆς K. de Charrière.—

Isabelle de Gélieu.

Ἀλλὰ μὴ νομίσωμεν ὅτι ἡ συγγραφέσσα τὰς Lettres neuchâteloises εἶχε μόνον ἀκαθέκτους ἀντιπάλους· εἰς ἐναντίαν ἀπέκτεσε καὶ ὀπαδοὺς, συμβοηθήσαντας αὐτὴν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου αὐτῆς. Ἐκ τῶν ὀπαδῶν τούτων πρῶτον πρέπει νὰ ἀναφέρω τὴν K. Isabélle de Gélieu (2) πρὸς ἣν ἐκείνη ἐστειλεν ὠραίους στίχους, εἰς οὓς ἀπήντησεν αὐτὴ δι' ἄλλων οὐδὲν ἦττον ὠραίων (3).

(1) Ἡ ὑπερβάλλουσα αὐστηρότης τῆς λογοκρισίας ταύτης ἐλησμονήθη. Ὁ Müller αὐτὸς, ὅπως δημοσίευσεν τὴν περὶ τῆς Ὀμοσπονδίας ἱστορίαν αὐτοῦ, ἔθετο Boston ἀντὶ Bernes!

(2) Ἦτο τότε ἄγαμος· ὑπανδρευθεῖσα δὲ ὠνομάσθη Κυρία Morel.

(3) Τὸ κάλλος τῶν στίχων τούτων μὴ δυνάμενοι νὰ ἐρμηνεύσωμεν διὰ περὶ μεταφράσεως, προετιμήσαμεν νὰ παραλείψωμεν αὐτοὺς. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ K. de Charrière μετὰ τῆς K. de Gélieu μετέφρασαν τὸ σύγγραμμα τῆς miss Inchbald, τὸ ἐπιγραφόμενον La nature et l'art. Πλὴν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΘΟΝ.

Ἡ K. de Charrière καὶ ὁ Βενιαμὴν Κωνσταντῆ.

Ἡ ἐπιβροχὴ τῆς K. de Charrière δὲν περιορίσθη εἰς τὸν κύκλον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔζη. «Ἰπῆρξεν ἡ πρώτη ἀνάδοχος τοῦ Βενιαμὴν Κωνσταντῆ» (1) καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ γενναίου αὐτοῦ νέου ἐνέργεια ὑπῆρξεν «ἀληθῆς καὶ σπουδαία» (2). Αὐτὸς ὁ Βενιαμὴν Κωνσταντῆ δεικνύει τοῦτο ἐν τινὶ παραγράφῳ τοῦ Ἀδόλφου, ὅπου ἐπιτηδῆς περιγράφει περιστάτικα τινα.

«Δὲν ἐγινόμεν εὐκόλως φιλόφρων πρὸς ἐμὲ αὐτόν. . . . Καὶ τὴν ἀδιαφορίαν ταύτην ἐνίσχυεν ἔτι μᾶλλον ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου, ἥτις νεωτάτου ἔτι ὄντος κτενούξέ μου τὴν καρδίαν, καὶ τὴν ὅποιαν ἀπορῶ πῶς τόσον ἐπιπολαίως ἀναπολοῦσιν οἱ ἄνθρωποι. Δεκαεπταετῆς ὢν εἶχον ἰδεῖ ἀποθνήσκουσαν γυναῖκα προσβύτιδα, τῆς ὁποίας ἡ θαυμασία καὶ ἐξαιλος (3) ἀγγίνοια εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἀναπτύσῃ τὸν νοῦν μου· ἡ γυνὴ αὕτη, ὡς πολλὰ ἄλλαι, ἐπεδόθη τῷ ἀρχαῖς εἰς τὰ τοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖον ἠγνόει, τὴν συναισθησὶν ἔχουσα μεγάλης ψυχικῆς ἰσχύος καὶ θυμῶν τῷ ὄντι ἰσχυροτάτων. Ἦς καὶ ἄλλαι μὴ θέλουσα νὰ ὑποκύψῃ εἰς κοινωνικά τινα καθήκοντα ἐπίπλαστα μὲν ἀλλ' ἀναγκαῖα, εἶδε τὰς ἐλπίδας ψευθείας, ὡς καὶ τὴν νεότητά αὐτῆς παρελθούσαν ἀνευφροσύνης, ἀλλὰ καὶ τὴν προσβυτικὴν ἡλικίαν μὴ ἰσχύουσαν νὰ διαμάσῃ αὐτὴν. Ἐζη δυσχερῆστημένη καὶ μεμονωμένη εἰς τινα ἑπαυλιν, μόνην παραμυθίαν ἔχουσα τὸν νοῦν αὐτῆς καὶ δι' αὐτοῦ τὰ πάντα ἀναλύουσα. Ἐπὶ ἐν περίπου ἔτος, συνδιαλεγόμενοι ἀδικόπως, διηρευνήσαμεν τὸν βίον καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ὄψεις, τὸν δὲ θάνατον ἐθεωρήσαμεν πάντοτε ὡς τὸ τέρμα παντὸς πράγματος» (4).

Καὶ οὐσιωδῶς μὲν ταῦτα εἶναι ἀκριβῆ, ὡς εἰκάζομεν ἐκ τῶν μετὰ θάνατον ὑπομνημάτων τοῦ Σισμόνδη, ἀλλ' ἔχουσι τινὰς ἀποσιωπήσεις καὶ διαβρύθμισεις, τὰς ὁποίας ἀναπληροῦμεν διὰ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Β. Κωνσταντῆ καὶ τῆς K. de Charrière (5). «Ἡ ἀλληλογραφία αὕτη, λέγει ἐλλόγως ὁ K. Gaullieur, εἶναι ὡςτις ἀνταπόδειξις τοῦ πρώτου μέρους τῶν Ἐξομολογήσεων τοῦ I. I. Ρουσσώ.

τούτου ἡ K. de Gélieu ἐμιμήθη τὰς ποιήσεις τοῦ Schiller καὶ μετέφρασε τὴν Gertrudes de Wart τοῦ Appenzeller. Δεκαεπταετῆς ἔτι οὖσα ἐπέδιδεν εἰς τὴν ποίησιν· ἔγραψε στίχους περὶ τοῦ ἐν Norange καταβράκτου, πλήρεις μελαγχολίας καὶ αἰσθημάτων φυσικῶν.

(1) Sainte-Beuve.

(2) Ὁ αὐτ. Revue des Deux Mondes, 15 Ἀπρ. 1844.

(3) Ὁ Β. Κωνσταντῆ λέγει ἄρα ἐνταῦθα τὴν ἀλήθειαν· ἀμφιβέλλομεν. Συγγενῆς τις αὐτοῦ ἔγραψε πρὸς τὴν Κυρίαν de Charrière· «Εἶθε πολλὰ ἀγαθὰ, πολλὰ ἀφελῆς.»

(4) Β. Κωνσταντῆ. Ἀδόλφος.

(5) Revue des Deux Mondes, 15 Ἀπρ. 1844.

εἶναι τὸ αὐτὸ ἔδαφος καὶ τὸ αὐτὸ θέατρον, αἱ αὐταὶ πλάναι καὶ αἱ αὐταὶ ἀνησυχίαι.»

Ὁ Β. Κωνσταντῆ, πολίτης Λαυσανὸς, ἦτο υἱὸς τοῦ στρατηγοῦ Σαμουὴλ Κωνσταντῆ, ὅστις εἶχεν ὑπηρετήσει ἐν Ὀλλανδίᾳ, καὶ τὸν ὁποῖον ἡ K. de Charrière εἶχε γνωρίσει ἐκεῖ ὁμοῦ μὲ τὸν θείον αὐτοῦ, τὸν συνταγματάρχην Κωνσταντῆ d' Hermenches. Ἐχάρη ἀνευροῦσα εἰς Pays de Vaud τοὺς δύο τούτους δικακρινένους ἀξιωματικούς, καὶ τοσοῦτον συνωκείωθησαν, ὥστε ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν στρατηγὸν τὴν δημοσίευσιν τοῦ Mari sentimental (1). Ὁ νέος Βενιαμὴν εἶδε κατὰ πρῶτον τὴν K. de Charrière ἐν Παρισίοις· ὅτε δὲ μετέβηκεν εἰς Βρουσσουίκον, ὅπως ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὡς θαλαμηπόλος τῆς δουκίσσης, κατέλυσε εἰς Κολομβίαν· ἐρῆσθε δὲ ἐκεῖ «περὶ τὴν 8 ὥραν τῆς νυκτὸς, τὴν 3 Ὀκτωβρίου 1787.» Ὁ μέλλων βήτωρ τῆς γαλλικῆς βουλῆς ἔμεινε δύο μῆνας ἐκεῖ, καὶ τοὺς δύο τούτους μῆνας διήνησεν ἀδικόπως συνδιαλεγόμενος περὶ τῶν ἐξοχωτάτων ζητημάτων τῆς πολιτικῆς, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς θρησκείας. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠρκοῦντο εἰς μόνας τὰς συνδιαλέξεις, ἀνταπεκρίνοντο ἀπὸ πρώτης καὶ δι' ἐπιστολῶν. Ἀλλὰ καὶ τῆς σατύρας ἐγένετο χρῆσις, «καὶ οὔτε αὐτῆς τῆς Βέρνης ἢ ἄρκτος (2) ἀπέφυγε τὰ βέλη αὐτῆς. Δυστυχῶς ὅμως ἡ εἰρωνεία τοῦ Β. Κωνσταντῆ ἐπὶ τοσοῦτον ἐξετράπετο, ὥστε ἀποῦ διεκομώδει καὶ ἀνθρώπους καὶ θεσμούς, δικαίως πολλάκις (3) ἠτέθει καὶ πρὸς τὰς ἀρχάς. «Ταλαίπωρα ὄντιδιαι! ἔγραφε, τί ἐστὶν εὐτυχία ἢ ἀξιοπρέπεια; ὅσον ζῶ τόσον πλέον πείθομαι ὅτι πάντα εἶναι ἀνάξια λόγου. Πρέπει νὰ ἠξέωρῃ τις νὰ πάσῃ καὶ νὰ γελᾷ, ἔστω καὶ διὰ τοῦ ἄκρου τῶν χειλέων. Ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ οὔτε λέγω διὰ τοῦ ἄκρου τῶν χειλέων νὰ εὐρεθῶ καὶ πάλιν εἰς Κολομβίαν τὴν 2 Ἰανουαρίου.»

Καὶ ὅμως ἀνάγκη ἦτο «νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς γλυκειᾶς ἐκείνης φωλεᾶς τῆς Κολομβίας κατ' αὐτὴν τὴν κοιλίαν τοῦ χειμῶνος.» Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ἀδόλφου καὶ τοῖς εὐμετάβολοις, συνησθάνθη ὅμως τὸν χωρισμόν. «Μόλις ἔχω καιρὸν, ἔγραψεν ἐκ Βάλης, νὰ χαράξω ὀλίγας λέξεις, διότι δὲν διάγω ἐνταῦθα ὅπως ἠλπίζον. Αἱ ὁδοὶ εἶναι ἐλεειναί, ὁ ἀνεμὸς ψυχρὸς, καὶ ἐγὼ περίλυπος, πλέον περίλυπος σήμερον ἢ χθὲς, ὡς ἤμην πλέον χθὲς ἢ προχθὲς, καὶ ὡς θὰ εἶμαι πλέον αὐριον ἢ σήμερον. Εἶναι δύσκολον καὶ δεῖνόν νὰ χωρισθῶ μίαν ἡμέραν ἀπὸ σοῦ, ἐκίστη δὲ ἡμέρα αὐξάνει τὰς θλίψεις τῶν παρελθουσῶν. . . . Χρεωστώ πολλά εἰς σὲ. . . Τὴν ζωὴν ταύ-

(1) Ἐνεκα τούτου ἀπεδόθη εἰς τὸν στρατηγόν.

(2) Τὰ ἐμβλήματα τῆς Βέρνης.

(3) Ὁ Βολταῖρ δὲν ἐπράξεν ἀτόπως ἐμπαιξας τὰς θεοκρατικάς μωρίας, οὔτε ὁ Paul Louis Courrier διακωμώδης τὴν τιμαριωτικὴν μερίδα τῆς παλινορθώσεως.

την, ἥτις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι τεταλαιπωρημένη, κατέστησεν γλυκεῖαν, καὶ μὲ παρεμύθησας ἐπὶ δύο μῆνας διὰ τὸ δυστύχημα ὅτι. . . Ἐνόσω ζήσης, ἐνόσω ζήσω, θὰ εἶπω πάντοτε εἰς οἰανδήποτε θέσιν καὶ ἀν εὐρεθῶ· Ἰπάρχει Κολομβία ἐν τῷ κόσμῳ. . . Πρὶν ἢ σὲ γνωρίσω ἔλεγον· ἴδαν μὲ λυπήσωσι πολὺ, θὰ αὐτοκτονήσω. Σήμερον ὅμως λέγω· ἐάν μὲ καταθλίψωσι πολὺ, ἔχω ἄσυλον εἰς Κολομβίαν.»

Ἐκ δὲ Ραστάδτ γράφει ταῦτα· «Ἰπάγω εἰς ἀναζήτησιν κυρίου, ἐχθρῶν, φθονερῶν καὶ, τὸ χειρότερον, ὀχληρῶν, διακοσίας πενήκοντα λεύγας μακρὰν τῆς πατρίδος μου· καὶ τί λέγω μακρὰν τῆς πατρίδος μου; μακρὰν σοῦ! μακρὰν σοῦ, παρὰ τὴν ὁποία διέτριψα δύο μῆνας τόσον εἰρηνικούς καὶ τόσον εὐτυχεῖς, εἰ καὶ δύο ἢ τρεῖς μικρὰ νέρη συνεπινοοῦντο καὶ διελύοντο καθ' ἑκάστην. Παρὰ σοὶ εὖρον καὶ ἀνάπαυσιν καὶ ὑγίαν καὶ εὐδαιμονίαν. Καὶ ἡ μὲν ἀνάπαυσις καὶ ἡ εὐδαιμονία ἐξέλιπον· μένει δὲ. . . ἡ ὑγεία. Ἐξ ὅλων ὅμως τῶν δώρων σου ταύτην τιμῶ ὀλιγωτέρον· διότι τί ἐστὶν ὑγεία τὴν ἀηδίαν ἔχουσα σύντροφον; δίδω εὐχαρίστως δέκα ἔτη ὑγείας ἐν Βρουσσουίκῳ ἀντὶ ἐνὸς ἔτους ἀσθενείας ἐν Κολομβίᾳ. . . Ἀναγινώσκω πάντοτε τὴν μυθιστορίαν μου· ὑπάρχει ἐν αὐτῇ Ἰθρίκη τις, ἐλευθερία τὴν συμπάθειαν ὅσον καὶ ἡ Καλλιστώ· ἐνοεῖς ἄρα ὅτι σπουδαῖον τὸ πρόσωπον. . . Δὲν ἀπαιτῶ νὰ ἔχῃς τὸν νοῦν εἰς ἐμὲ· ἔχω μόνον ἀνάγκην νὰ μὴ με λησμονῆς διακοσίας λεύγας μακρὰν σοῦ ὄντα. Ἰγίαινε, ἰσάγγελε Βαρβέτη (αὕτη εἶναι ἡ προσβύτις τὴν ὁποῖαν ἀναφέρει ἐν τῷ Ἀδόλφῳ!) ὑγίαινε σὺ ἥτις μὲ παρεμύθησας, ἥτις εἶσαι δι' ἐμὲ λιμὴν, εἰς σὲ ἐλπίζω νὰ καταφύγω. Ἐάν δὲ εἶναι διὰ τοῦτο ἀναγκαῖα τρικυμία, εἶθε ἐκραγῆ τὸ ταχύτερον καὶ συντρίψῃ ὅλους μου τοὺς ἰστούς καὶ σχίσῃ ὅλα μου τὰ ἰστία!»

Ἐλθὼν δὲ εἰς Βρουσσουίκον ἐπέστειλεν εὐφροσύναι περιγραφῆς τῆς μικρᾶς ταύτης γερμανικῆς αὐλῆς. Ἡ γερμανικὴ σοβαρότης ἀπαρέσκει εἰς τὴν ἑλβετικὴν αὐτοῦ ζωηρότητα. «Οἱ Γερμανοὶ, γράφει, εἶναι νωθροὶ περὶ τὸ κινεῖσθαι καὶ χαριεντίζεσθαι καὶ τέρπεσθαι καὶ στενοχωρεῖσθαι, ἡ ζωηρότης αὐτῶν ὁμοιάζει τὰ σκιρτήματα τῶν ἵππων τῆς δουκίσσης. They are ever puffing and blowing when they laugh.» Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ ὁ τόπος δὲν ἤρσεν αὐτῷ. «Αἱ πεῦμαι, λέγει, ἐνταῦθα εἶναι στοαβαὶ καὶ ἄσχημοι. . . Ἰγίαινε, Κυρία Βαρβέτη, ἡ ἀγαπώμενη ὑπὲρ πάντα ἄλλον εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ὑγίαινε.» Ἰδοὺ πῶς προλογίζει εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ· «Τὴν 20 Μαρτίου καὶ τὴν δεκάτην ἐνάτην ἡμέραν τῆς ἀηδοῦς μου διατριβῆς εἰς τὸν ἀηδῆ τοῦτον τόπον.» Δι' ἄλλης δὲ ἐπιστολῆς (21 Μαρτίου) γράφει ἔτι χειρόνα· ἡ ἐξεικόνισις εἶναι ζωηρὰ ἀλλὰ τραχεῖα. Ομιλεῖ ἐλευθέρως καὶ περὶ

ἀνδρῶν καὶ περὶ γυναικῶν, καὶ χλευάζει καὶ ἰθαγενεῖς καὶ ξένους «κατὰ τὴν Βρουνσουικικὴν Βοιωτίαν.»

Μεθ' ὅλας ταύτας τὰν μεμψιμοιρίας ὁ εὐερέθιστος θαλαμηπόλος ζητεῖ καὶ παραμυθίας ὡς αἱ ἐξῆς: «Ἐστράπην πρὸς τὴν νεότητά, καὶ, με' ὅλα ὅσα λέγονται, δὲν ἀποτεινῶ πλέον τὸν λόγον εἰς γυναικας ἐχούσας ἡλικίαν ἀνωτέραν τῶν τριάκοντα ἐτῶν. Ἀληθῶς ὅλα ταῦτα εἶναι ἀνάξια καὶ σοῦ καὶ ἐμοῦ. Νὰ κκαλολογῶ ὀλίγον, νὰ χασμῶμαι πολὺ, νὰ στρατολογῶ ἐχθροῦς (καὶ δύο μάλιστα γαλληνοτάτας ὑψηλότητας), νὰ ἐλκῶ ποῦ καὶ ποῦ νέας τινὰς παρθένους, νὰ μαραίνωμαι μεταξὺ βχθυμίας καὶ ἀφκνείας, νὰ βλέπω καθ' ἡμέραν καὶ καθ' ἑβδομάδα παρερχόμενον τὸν θαλαμηπόλον καὶ πάλιν τὸν θαλαμηπόλον, ὅποια ἐνασχόλησις! Ἴδου γινωρίζεις ὅλα. *Virginibus puerisque canto.*» Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξακολουθεῖ.

Δὲν ἔχομεν τὰς ἀπαντήσεις τῆς K. de Charrière. «Βεβαίως, λέγει ὁ K. Sainte-Beuve, δὲν ὑπῆρξε ποτὲ πρὸς τὸν Βεν. Κωνσταντὸν ἄλλη Ἐλεονώρα (1), οὔτε εἶχε τοιαύτην ἀξίωσιν, νομίζω, διότι ἡ ἡλικία αὐτῆς ἦτο πολλὰ δυσανάλογος. . . Καὶ ὅμως ἡ καρδιά ἔχει ἀντιφάσεις τοσοῦτω ἀνεξηγήτους, ὥστε ἐπασχε δεινῶς βλέπουσα φεύγον ἀνεπιστρεπτί πᾶν ὅ,τι οὔτε εἶχε ποτὲ ἐλπίζει οὔτε ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ.»

Ἐκτοτε αἱ σχέσεις αὐτῶν γίνονται καθ' ἐκάστην ἀσθενέστεραι. Τὸ 1789 ἔτος «λόγοι ἀνεπανόρθωτοι» (ὡς εὐστόχως λέγει ὁ Ἀδόλφος) ἐβρέθησαν. Τὸ δὲ 1793 ὁ Β. Κωνσταντὸν εἶδε τὴν Λαυσάννην καὶ τὴν K. de Charrière: «Ἄλλ' ἡ μαγεία τῶν πρώτων ἡμερῶν δὲν ἐπανερχεται πλέον.» Ἀπέραντοι ἐξηγήσεις καὶ συζητήσεις συνεπλήρωσαν τὴν ψυχρότητα. Κατὰ τὴν νέαν τοῦ Β. Κωνσταντὸν εἰς Λαυσάννην ἀποδημίαν, γενομένην τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1794 ἔτους, ἡ Κομπέτη ὑπερίσχυσε τῆς Κολομβίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Ἡ K. de Charrière καὶ ἡ K. de Staël.

Ἐὰν μελετήσωμεν μετὰ τινος ἐπιστασίας τὰ συγγράμματα τῶν δύο γυναικῶν, αἵτινες τοσοῦτον ἐπενήργησαν ἐπὶ τοῦ Β. Κωνσταντὸν, δὲν θέλομεν ἀπορήσει διὰ τὸ τοιοῦτον τέλος τῆς τόσης φιλίας. Παρὰ μὲν τῆς K. de Charrière ἐπεκράτει τὸ πνεῦμα τῆς ἀναλύσεως, ἡ κριτικὴ βροπὴ τῆς III' ἑκατονταετηρίδος τοῦ δὲ Β. Κωνσταντὸν ὁ εὐστροφος νοῦς ὅπως χαλιναγωγῆθῃ εἶχεν ἀνάγκην πλειόνων πεποιθήσεων, ἀληθοῦς ἐνθουσιασμοῦ (2), βαθείας πίστεως εἰς τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄλλως τε ὁ χαρακτήρ τῆς

(1) Ἡ ἡρώς τοῦ Ἀδόλφου.

(2) Θέλομεν ἰδεῖ μετ' ὀλίγον ὅποια ἐντύπωσιν προσέβησεν αὐτῷ ὁ μυστικισμὸς τῆς K. Krüdener.

K. de Charrière ἐστερεῖτο, ὡς φαίνεται, ἰλαρότητος. Ἀεννάως ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ἀδόλφου παραπονεῖται διὰ σκέψεις, ὑποψίας καὶ συνδιαλλαγὰς. Ἐξ ἐναντίας ὁ ὑψηλὸς νοῦς τῆς K. Σταέλ ἐπλανᾶτο ὑπεράνω τῶν μικροπρεπειῶν τούτων. Ἐμενε καὶ ἐφρόντιζε νὰ μένωσι καὶ οἱ ἄλλοι ἐντὸς ἡτμοσφαιρας γλυκειῆς εἰρήνης καὶ βαθείας γαλήνης, ἄνευ τῶν ὀποίων ὁ βίος καθίσταται ἐπώδυνος, πολλακίς δὲ καὶ ἀφόρητος. Τὴν σύγκρισιν δὲ ταύτην εὐρίσκωμεν, φεῦ τῆς σκληρότητος! εἰς ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν ὁ Β. Κωνσταντὸν διευθύνει πρὸς αὐτὴν τὴν K. de Charrière, ἥτις οὐ μόνον δὲν ἠγάπα τὴν K. Σταέλ ἀλλὰ καὶ κακῶς ἔλεγε περὶ αὐτῆς.

«Ἀφοῦ ἐγνώρισα αὐτὴν κάλλιον, ἔγραψεν ὁ Ἀδόλφος, δυσκολεύομαι εἰς ἄκρον νὰ μὴ ἐξυμῶν ἀδικῶπως αὐτὴν καὶ νὰ μὴ διαδηλῶ πρὸς ὅσους ὀμιλῶ τὸν θαυμασμόν μου. Σπανίως εἶδον τοιοῦτον ἄθροισμα θαυμασίων καὶ ἐπαγωγῶν ἀρετῶν, τοσαύτην λαμπρότητα καὶ ὀρθότητα, καλοκαγαθίαν τοσοῦτον προσηγῆ καὶ τοσοῦτον εὐγενῆ, τοσαύτην γενναϊότητα, εὐγένειαν τόσῃ γλυκεῖαν καὶ τόσῃ σταθεράν, τόσον θέλητρον, τοσαύτην ἀπλότητα, ἀφέλειαν καὶ οἰκειότητα μεταξὺ φίλων. Εἶναι ἡ δευτέρα γυνὴ τὴν ὁποίαν ἀπήνησα, ἥτις παρ' ἐμοῦ ἐπέχει τόπον πάσης τῆς οἰκουμένης, ἥτις μόνη θὰ ἦτο κόσμος δι' ἐμέ' δὲν ἀγνοεῖς τὴν πρώτην. Μεταξὺ οἰκειῶν ἡ K. Σταέλ ἔχει πολὺ ζωηρότερον πνεῦμα ἢ μεταξὺ ξένων ἀκούει μετὰ προσοχῆς, καὶ ἐννοεῖ τὸ πνεῦμα τῶν ἄλλων μετὰ τῆς αὐτῆς εὐχαριστήσεως μεθ' ἧς καὶ τὸ ἴδιον ἐαυτῆς ὀμολογεῖ τὴν ἀξίαν ἐκείνων τοῦς ὁποίους ἀγαπᾷ μετὰ πολλῆς προθυμίας, ὅ καὶ ἀποδεικνύει καλοκαγαθίαν ἐν ἐνὶ λόγῳ εἶναι ὃν διακεκριμένον καὶ ὑπερφύς, ὁποῖον ἐν ἴσῳ μόνον ἀπαντᾶται καθ' ἑκάστον αἰῶνα, καὶ μετὰ τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ ἄπαξ τις γινωρίζει αὐτὸ, δὲν πρέπει νὰ ζητῇ ἄλλην εὐτυχίαν (1).

Δυστυχῶς ἡ K. de Charrière δὲν ἐστερεῖτο φιλαυτίας. Δὲν ἐξετίμα τὴν ὑπεροχὴν τοῦ μέλλοντος συγγραφέως τῆς L'Allemagne καὶ τῶν *Considerations sur le révolution*. Ἐνδίδουσα εἰς τὴν χλευαστικὴν αὐτῆς διάθεσιν ὠνόμαζε τὴν K. Σταέλ πρέσβειραν (ambassadrice), καταφρονούσα τὸν συγγραφέα. Καὶ ἐνῶ ἡ Κόριννα ἀπήρεσκεν εἰς τὸν νοῦν, ὁ Ἀδόλφος ἔθελε τὴν καρδίαν αὐτῆς. Ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν λήψιν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Β. Κωνσταντὸν, ἔγραψεν αὐτῷ διὰ στίχων (2).

Κατὰ πρώτην ὄψιν ἀναγινώσκων τις τοὺς στίχους τούτους νομίζει ὅτι ἀκμάζουσιν ἐτι αἱ ὠραῖαι ἡμέραι τῆς Κολομβίας. Καὶ ὅμως αἱ μετ' αὐτοὺς ὀλίγαι γραμμαὶ ἀποδεικνύουσι πόσον εἶναι ἀδύνατον νὰ διεγερθῇ ὁ πρῶτος ἐνθουσιασμὸς. «Ἐνόμισα σήμερον

(1) Lausanne, 21 octobre 1794.

(2) Ὅτε τούτους τοὺς στίχους δὲν μετεφφάσαμεν.

τὸ πρῶτ' ἐξυπνήσασα καὶ συλλογισθεῖσα ὅτι δὲν εἴμεθα πλέον μαλλωμένοι, ὅτι ἐθεράπευσα ἄχρηστὸν μου πόδα ἢ χεῖρα.» Λέγεται ὅτι ἐκεῖνοι ἀφ' ὧν ὁ χειροῦργος ἀπέκοψέ τι μέλος φαντάζονται ὅτι αἰσθάνονται εἰσέτι αὐτό. Τοιαύτη ἦτο καὶ τῆς K. de Charrière ἡ θέσις τὸ 1794. Ἐντὸς ὀλίγου πᾶσα ἐλπίς ἐκόπη διὸ ἔγραψε «πρὸς τὸν πολίτην Β. Κωνσταντὸν μέλος τοῦ δημαρχείου»—«Τεῖνω ἐλευθέρως τὴν χεῖρα' οἱ ὄνυχες ἀπομακρύνονται, ἡ γλυκεῖα πελάμη δὲν παρουσιάζεται, αἰσθάνεται τὸν ὑποκριτὴν, τὸν εὐσεβῆ αἰλουρον. Ἰγίαινε—Ἰ. Γ. Χθὲς ἡ K. Σ. ἰδοῦσα πόσον μ' ἐχαροποίησεν ἡ ἐπιστολή σου καὶ πόσον σ' ἐχαροποίησεν ἡ ἐμῆ, εἶπεν· «ὑπάρχουν κρύφιοι δεσμοί.» Νήματα τινὰ, προσέθετο, εἶναι λεπτὰ καὶ καθίστανται ἀδιόρατα, καὶ ὅμως δὲν κόπτονται' διὸ καὶ ἀνευρίσκονται πάλιν. . .

Τὰ ὀλίγα ταῦτα, ἐκ βάθους καρδίας ἐξερχόμενα, διεγείρουσι τὴν συμπάθειαν ὑπὲρ τῆς K. de Charrière. Ἐὰν ὅμως θέλωμεν νὰ μάθωμεν ἀκριβῶς τὴν διάθεσιν αὐτῆς, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὰς μετὰ τῆς K. Σταέλ σχέσεις αὐτῆς, πρὶν ἢ ὁ Βενιαμὶν ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἐλβετίαν. Τότε δεικνύεται, πρέπει νὰ τὸ ὀμολογήσωμεν, ἦττον φιλήσιος καὶ προσηγῆς, ἐνῶ ἡ Κόριννα εἶναι πάντοτε ἀξία τῶν ἐπαίνων τοῦς ὁποίους ὁ Β. Κωνσταντὸν ἀποδίδει αὐτῇ εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀξιοσημεῖωτον ἐπιστολῆν, καὶ φαίνεται «καλοκῆγαθος, προσηγῆς καὶ γλυκεῖα». Ὄταν ἐξ ἐναντίας βλέπωμεν τὴν K. de Charrière λεπτολογούσαν καὶ διυλίζουσαν τὸν κῶνωπα πρὸς γυναῖκα οὐδὲως ἀγαπῶσαν ταῦτα, ἀναγκαζόμεθα νὰ ἀναπολήσωμεν τὰ λόγια ἅτινα ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ἀδόλφου εἶπεν ἀγανακτῶν «ὁ μυστηριώδης σου τρόπος τοῦ γράφειν μὲ παρενοχλεῖ καὶ μὲ πιέζει» (1).

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ συγγραφέα τὸν *Mari sentimental* δὲν ἐνόμιζεν ἐαυτὴν ἔνοχον ἴσως μάλιστα ἦτο καὶ εἰλικρινῆς. Πλὴν τούτου, ἀμφίβολον εἶναι ἂν καὶ ἀγγέλου ἔχουσα ἰλαρότητα, θὰ κατώρθου νὰ προσηλώσῃ εἰς Neuchâtel τὸν ἀκατάσχετον καὶ ἀσταθῆ Ἀδόλφον. Ἠρατὸς τις μῦθος, γραφεὶς ἴσως περὶ τὰ τέλη τοῦ 1794 ἔτους, ἀποδεικνύει ὅτι δὲν παρεγνώριζε τὸν χαρακτήρα τοῦ φίλου αὐτῆς' ἀποδεικνύει δὲ καὶ τοῦτο ὅτι ὀλίγην εἶχε συμπάθειαν ἢ K. de Charrière πρὸς τοὺς Νέκερ καὶ τὴν K. Σταέλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Ἡ Σχολὴ τῆς K. de Charrière.

Ἡ K. de Charrière δὲν ὑπῆρξε μόνον «ἐκ τῶν πλέον διακεκριμένων γυναικῶν τῆς III' ἑκατονταετηρίδος, ὅπως ἰδιάζοντα ἔχουσα καὶ νοῦν, καὶ χάριν, καὶ τύχην. . . ἥτις διὰ τε τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ

(1) Ἐπιστολὴ τῆς 14 Σεπτεμβρίου 1789.

ὑφους ὑπῆρξε Γαλλίς (1), ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ πάντα ἄλλην συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ δημιουργήσῃ ἐν Neuchâtel, τὸν διανοητικὸν βίον, ὅστις ἔως τότε ἐκοιμάτο βαθέως. «Οἱ θιασῶται, οἱ φίλοι, οἱ ὑπερασπισταὶ αὐτῆς, λέγει τις ἀρμολιότατος δικαστὴς, συνεκρότησαν περὶ αὐτὴν μικρὸν ἀλλ' ἐκλεκτὸν κύκλον, τὸν ὁποῖον ἠγάπα νὰ διδάσκη, νὰ τέρπη καὶ νὰ βυθμίζῃ. Ἐντὸς ὀλίγου ὁ κύκλος οὗτος ἐγένετο σχολή» (2).

Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἐκτιμήσωμεν ἀκριβῶς τὴν ἰσχὺν τῆς ἐπιβροῆς ταύτης, πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς K. de Charrière τὴν ἀληθῆ ἐκφρασιν τῶν δοξασίων αὐτῆς.

«Ἐγεννήθην δημοκράτις, ἔγραψε, πρὸς τὸν Favre de Rolle, καὶ ἐλυπούμην βλέπουσα εἰς τὴν πατρίδα μου τὸν Στατούδερ καὶ τοὺς ξένους πολλὰ ἰσχυροῦς τὴν ἐλευθερίαν ληθαργοῦσαν. . . Τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἰσότητά ἠγάπησα πάντοτε, καὶ μέχρι τῆς 10 Αὐγούστου 1792, ἐπεδοκίμασα μάλλον ἢ κατέκρινα τοὺς Γάλλους. . . Ἐνὶ λόγῳ ἰδοῦ ἡ πολιτικὴ μου διαθέκη.

» *Au nom d' un Dieu plein de bonté, autrefois la dévote église brulait, pendait. La charité chez les saints était peu de mise. Le temps peut bien changer les mots mais il ne peut changer les hommes. Dupes, trompeurs, méchants et sots, voilà toujours ce que nous sommes*» (3).

Πόσον αἱ ἰδέαι αὐταὶ διαφέρουσι τῶν ἰδεῶν τῆς K. Σταέλ! ὅποια ἀντιθέσεις μεταξὺ τῆς ἀθυμίας ταύτης καὶ τῆς ἐνθέμου πίστεως τῆς συγγραφέας τὴν Κόρινναν εἰς τὴν ἀκατάσχετον πρόοδον τῆς ἀνθρωπότητος! Ἐκ τούτου ἐννοοῦμεν διὰ τί ὁ Β. Κωνσταντὸν δὲν ἐταλαντεύθη ἐπὶ πολὺ μεταξὺ δύο τόσῃ διαφόρων ἐπιβροῶν. Οἱ δὲ κάτοικοι τοῦ Neuchâtel, οἵτινες ὠφελήθησαν ἀπὸ τῶν ὀμιλιῶν καὶ τῶν συμβουλῶν αὐτῆς, ἐθεώρησαν αὐτὴν ὡς φιλολογικὸν ὀδηγόν, ὡς λεπτόν πνεῦμα, ὡς ἀσφαλῆ κριτὴν μάλλον ἢ ὡς πολιτικὸν μέντορα. Ἐκ τῶν οἰκειότερων φίλων αὐτῆς ὀνομάζομεν τὸν K. de Chambrier, μετὰ ταῦτα διοικητὴν τὸν Neuchâtel, τὸν K. Sandoz Rollin, σύμβουλον τῆς ἐπικρατείας, συγγραφέα

(1) Sainte-Beuve, *Revue des Deux Mondes*, 15 Μαρτ. 1859.

(2) Gaullieur.

(3) «Πάλαι ἡ εὐσεβὴς ἐκκλησία ἔκαιε καὶ ἀπηγγόνιζεν ἀνθρώπους ἐν ὀνόματι τοῦ παναγάθου Θεοῦ. Τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην δὲν ἐνοστιμίζοντο πολὺ οἱ ἄγιοι. Ὁ χρόνος ἀλλάσσει μὲν τὰς λέξεις, δὲν ἰσχύει ὅμως ν' ἀλλάξῃ καὶ τοὺς ἀνθρώπους: ἀνέκαθεν ὑπῆρξαν ἀπατεῶνες, θύματα ἀπάτης, κακοὶ καὶ μωροί.»

του Essai statistique sur le canton de Neuchâtel, συγγραμματος καὶ σήμεραν τιμωμένου, τὸν K. César d'Ivernois, δήμαρχον τῆς Κολομβίας καὶ συγγραφέα εὐφῶν ποιημάτων.

Ὁ εὐφῶν ἱερεὺς H. D. Chaillet, συγγραφεὺς πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν ὁμιλιῶν, ἐτόλμησε νὰ ὑπερασπισθῆ τὰς Lettres neuchâteloises εἰς τὸ Nouveau journal helvétique, ἐν ᾧ συνεζήτει ἐπιτηδείως ζητήματα φιλολογικά. Οὐσιωδῶς οὗτος ἐσκέπτετο ὅπως σχεδὸν καὶ ἡ K. de Charrière. « Ὁ K. de Saussure, ἔλεγεν, ὁμίλησε κάλλιστα διὰ τὴν μικρὰν ἡμῶν πόλιν, ὅπου εὐρίσκεται, ὡς βεβαίως, καλλίστη κοινωνία καὶ πολὺς λογίων ὄμιλος... » Καλλίστη κοινωνία! ἔστω! ἀλλὰ πολλῶν λογίων ὄμιλος! Ποῦ εὗρεν αὐτοὺς ὁ K. Saussure; Μόλις τρεῖς δύναμαι νὰ ὀνομάσω. »

» Ὁ εὐφῶν συγγραφεὺς τοῦ Voyage historique et littéraire dans la Suisse occidentale, ὁ K. de Sinner, ὅστις διέτριψε πλεόν τῶν δύο ἡμερῶν ἐν Neuchâtel, λέγει ἐξ ἐκνότητος: « Δὲν πρόκειται πλεόν σήμεραν περὶ ἐπιστήμης ἐν Neuchâtel, πάντες φροντίζουν πῶς νὰ κερδήσωσι χρήματα καὶ νὰ διαπανήσωσι τὰ κερδηθέντα. » Τίνα τῶν δύο περιηγητῶν νὰ πιστεύσωμεν; Λυποῦμαι πολὺ, ἀλλὰ γινώσκετε κάλλιον ἐμοῦ ὅτι ὁ τελευταῖος ἔχει δίκαιον. »

Ἐπεταί ἄρα ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Neuchâtel δὲν εἶχον δίκαιον μεμφόμενοι τὴν Κυρίαν de Charrière « διὰ βροπὴν πρὸς τὸ κατακρίνειν καὶ κυνισμόν πνεύματος » (1).

ΔΩΡΑ ΙΣΤΡΙΑΣ.

ΠΕΡΙ

τῶν κἀνείς, κάποιος, κάμποσος κ.τ.λ.

ἄρ πρέπη νὰ γράφωται μετὰ κορωνίδος ἢ ἄνευ κορωνίδος.

Παρέκβασις Λεξικοῦ τῆς ὀμιλουμένης.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, μικρὰν πόλιν τοῦ Εὐξείνου Πόντου, λέγουσι κἀ λαλιά—διόλου δὲν ὁμίλησε, δὲν λέγει τίποτε, ἐπὶ παντὸς ἀριθμοῦ καὶ προσώπου. Καὶ προστακτικῶς κἀ λαλιά—σιώπα, μὴ λέγεις τίποτε, ὁμοίως. Οὕτω καὶ κατόπιν τιθέμενον νερό κἀ—νερό διόλου δὲν ἔχει κ. τ. λ. Λέγεται δὲ καὶ μετὰ δέν κἀ φωνὴ δὲν ἔχει—διόλου δὲν ἔχει φωνήν. Ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου γίνεται δῆλον, ὅτι αἱ ἀνωτέρω φράσεις εἶναι ἑλλειπτικά τῆς ἀρνήσεως δέν' ἐπειδὴ ἔνθα ὁ λόγος εἶναι πλήρης, αἰετοπερὶ τίθεται τὸ ἔρημα μετὰ τοῦ δέν. Οὕτω συμβαίνει ἐπὶ τῶν λέξεων κἀ-

νείς, τίποτε, ἐν ταῖς φράσεσι Ποῖος ἦλθε; Κἀνείς. Τί ἐκέρθησε; Τίποτε ἔνθα ὁ λόγος ἀναπληροῦται διὰ τῶν Κἀνείς δὲν ἦλθε, Τίποτε δὲν ἐκέρθησα.

Τὸ κἀ τοῦτο οὐδὲν ἕτερον εἶναι ἢ τὸ κἀν (καὶ ἄν) ἄνευ τοῦ ν, μὲ σημασίαν ὀλίγον διάφορον. Ἐπειδὴ τὸ κἀν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἐτίθετο 1) ἐπὶ ὑποθετικῶν προτάσεων, 2) ἐπὶ ἐναντιωματικῶν προτάσεων (μ' ὅλον ἔτι), 3) ἐπὶ κολαστικῶν λόγων (τοῦλάχιστον). Ἐκ τῶν τριῶν τούτων σημασιῶν ἡμεῖς τὴν τρίτην μόνον ἐφυλάξαμεν εἰς τὴν ὀμιλουμένην, κηθόσον ἐγὼ γνωρίζω, εἴτε μετὰ ὀνομάτων, εἴτε μετὰ ἀντωνυμιῶν, εἴτε μετὰ ἔρημάτων συνάπτοντες αὐτό τὸ βιβλίον κἀν νὰ μοι δώσης ἐγὼ κἀν νὰ ὑπάγω νὰ τὸν ἰδῶ κἀν. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Πρωχοπροδρόμου, ἦτοι κατὰ τὴν δωδεκάτην ἐκατονταετηρίδα, εἶχε καὶ ἄλλας σημασίας παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς. Πρῶτον μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν συντακτόμενον καὶ προτιθέμενον αἰετοπερὶ, ἐσήμαινε σχεδόν, ἕως. Κἀν τέσσαρα τὸν δίδουσι εἰς τὸ τρανὸν μακροῦτερον = ἕως τέσσαρα τὸν δίδουσι εἰς τὸν μέγαν ποτήριον (Πτωχοπρ. βιβλ. Α', 124. Ἰδε αὐτόθι τὴν σημασίαν τοῦ Κοραῖ Ἄτακτ. Α', σ. 110). Ἡ τοιαύτη δὲ χρῆσις παρὰ τῷ Πτωχοπροδρόμῳ εὐρηται συχνότατα. Δεύτερον συντεταγμένον μετὰ τοῦ ὄλωσ ἐσήμαινε αὐτὸ τοῦτο, ὅπερ τὸ κἀ τῶν Ἀγγιλιτῶν, ἦτοι διόλου, παντάπασιν. Νὰ μὴδὲ χροῦς εὐρίσκεται κἀν ὄλωσ παλαμίδας = ἵνα μὴδὲ ἔχνης παλαμίδας παντάπασιν εὐρίσκεται (Βιβλ. Β', 264). Μὴ συντοχαίρης, πρόσεχε, κἀν ὄλωσ τὸν ὀδεῖνα = πρόσεχε, μὴ ὀμιλεῖς παντάπασιν τὸν δεῖνα (Β', 47 καὶ 190). Ὅσον δὲ διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ν ἐν τῷ κἀν, τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐπὶ τοῦ δέν. Ἐν Φιλιππουπόλει λέγουσι δὲ τὸ πέρω, δὲ τὸ δέχομαι, δὲ τὸ θέλω, κτλ. Ἐν Σέρβιαις ἐπὶ τινῶν μὲν φράσεων μεταχειρίζονται τὸ δὲ, ἐπὶ ἄλλων δὲ τὸ δέν ὡς δὲ θέλω, δὲ χορταίνω, δὲ ροστιμύομαι, παρεντιθεμένης ὅμως τῆς ἀντωνυμίας τὸ, λέγουσι δέν. Δέν τὸ θέλω, δέν τὸ χορταίνω, κτλ. Καὶ αἰετοπερὶ δέν πειράζει, δέν κοιμάται, δέν πίρει. Ἐνῶ δὲ ἐπὶ τοῦ δέν ἀποκόπτομεν τὸ ν, τούναντιον ἐπὶ τοῦ μὴ προσθέτομεν, αὐτὸ, λέγοντες μὴν ἔρχεσαι, μὴν πηγαίνεις κτλ. Καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δὲ ἐπὶ τῆς φράσεως τί μὴν; (διὰ τί ὄχι;) πλησιάζει τὸ μὴν εἰς τὸ ἡμέτερον ἀποφατικὸν μὴν.

Ἰπάρχει λοιπὸν εἰς τὴν ὀμιλουμένην γλῶσσαν ἐν συντάξει, ἦτοι χωρὶς τιθέμενον, οὐ μόνον κἀν, ἀλλὰ καὶ κἀ, καὶ τοῦτο μαρτυρεῖ ὁ κοινὸς λαὸς τῆς Ἀγγιχίλου. Φαίνεται δὲ ὅτι ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς. Διότι τὸ ἕτερον τῶν ἀντιγράφων, οἷς ἐχρητῶ ὁ Κοραῖς ἐκδιδοὺς τὰ ποιήματα τοῦ Πτωχοπροδρόμου, φέρει διάφορον γραφὴν καδεκατέσσαρα (γράφε κἀ δεκατέσσαρα) εἰς τὸν στίχον 198 Β' (ὡὰ

(1) Lettres écrites de Colombier.

καδεκατέσσαρα καὶ κρητικὸν τυρίτσιον—ἕως δεκατέσσαρα—τυρίον), τὴν ὁποίαν ὁ Κοραῖς ἀπέβριψε, προτίμησε δὲ τὴν τοῦ ἑτέρου ἀντιγράφου αὐτὰ κἀν δεκατέσσαρα. Τὴν αὐτὴν γραφὴν καδεκατέσσαρα ἐν τῷ αὐτῷ στίχῳ εὗρε καὶ ὁ Δουκάγγιος, τὴν ὁποίαν διώρθωσεν ἀφ' ἑαυτοῦ κἀν δεκατέσσαρα (Ἰδε σημ. Κορ. Ἄτακτ. Α', σ. 264). Ἀλλ' εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι εἰς τὰ στόματα τοῦ χυδαίου ἔχλου ὑπῆρχεν ἡ λέξις κἀ, τὴν ὁποίαν ἴσως ἀπέφευγον οἱ λόγοι ὡς βάρβαρον, μεταχειριζόμενοι ἀντ' αὐτῆς τὴν ἐπίσης συνήθη κἀν. Καὶ εἰ μὲν αὐτὸς ὁ ποιητὴς δὲν ἐγράψεν ἐνταῦθα οὕτω, ἴσως ἀντιγραφεὺς τις συνειθισμένος οὕτω νὰ προφέρῃ, εἰσήγαγε τὴν γραφὴν. Γραπτέον δὲ αὐτὴν χωρὶς, κἀ δεκατέσσαρα, πρῶτον διότι ὑπάρχει καὶ σήμεραν εἰς τὰ στόματα τοῦ λαοῦ, χωρὶς προφερόμενον· δεύτερον διότι πανταχοῦ, ἔνθα τὸ κἀν ἀπαντᾶται παρὰ τῷ Πτωχοπροδρόμῳ πρὸ τῶν ἀριθμητικῶν προτιθέμενον, γράφεται αἰετοπερὶ χωρὶς, πλὴν μόνον ἄπαξ κατὰ διάφορον γραφὴν κατέσσαρα (Α', 124). Δὲν εἶναι δὲ διόλου παράδοξον, ὅτι ἐνταῦθα ἀντὶ κἀ δεκατέσσαρα ἐγράφη καδεκατέσσαρα· τὸ μὲν ἐπειδὴ ὡς ἐκ τῆς προφορᾶς τοῦ λαοῦ ἦτον ἀδύνατον πῶς ἔπρεπε νὰ γραφῆ, ὡς προφερόμενον αἰετοπερὶ τῶν ἀριθμητικῶν, τὸ δὲ διότι πολλὰ πολλάκις ἀπροσέκτως καὶ ἀκανονίστως ἀνορθογραφεῖ ὁ Πτωχοπροδρόμος, (Ἀνάγνωθι αὐτὸν τὸν Πτωχοπροδρόμον, ἴδε Κορ. προλεγόμενα Ἄτακτ. Α', σ. 8.) πολὺ δὲ μᾶλλον, ἐὰν ἡ γραφὴ προῆλθεν ἐξ ἀντιγραφῆς τινός. Ἀλλὰ καὶ ἡ παρ' ἡμῶν σήμεραν προφορὰ τοῦ κἀν ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν, ἀποδεικνύει ὅτι πρέπει νὰ γράφηται χωρὶς. Ἐπειδὴ ἄλλοτε προτιθέντες αὐτὸ, καὶ ἄλλοτε ἐπιτιθέντες, ἀδιαφόρως λέγομεν κἀν τέσσαρα νὰ μοι δώσης, τέσσαρα κἀν νὰ μοι δώσης. Ἡ δὲ παρ' ἡμῶν σημασία τοῦ κἀν ἀπαντᾶται καὶ παρὰ τῷ Πτωχοπροδρόμῳ μετὰ ἀριθμητικῶν Ἄς ἐγενόμην ἐπαρχος κἀν δεκαπέτε ἡμέρας (τοῦλάχιστον) (Β', 269). Ἐπὶ δὲ ἄλλων περιπτώσεων εἶναι συνηθιστάτη. Ἡ κἀν τὸ κρασοβόλιον του τὸ ξίδιον (γράφε ξείδιν) νὰ πληρώσῃ κτλ. (Β', 281).

Ἀλλὰ τὸ ἐν συνθέσει κἀν καὶ κἀ, τὸ ἀπαντώμενον ἐν τοῖς κἀνείς, κἀνὲν, κἀμία, κἀπως, κἀπου, κἀμποσος, κἀποιος, κἀτι (Πτωχοπρ. ὀκάπου, ὀκάποσος, ὀκάποιος, ὀκάτι, ἄπερ πάντα γραπτέον διὰ τοῦ ω, ὀκάπου, ὀκάποσος, κτλ. ἐκ τοῦ ὡς κἀπου, ὡς κἀποσος, κατὰ τὸ νῆς ὡς τριακόσια (= ἕως). Κορ. Ἄτακτ. Α', 167), κἀγκάνενας (ἐνταῦθα τὸ ἐπαναληφθὲν κἀν σημαίνει διόλου, παντάπασιν, ὡς καὶ τὸ παρὰ τοῖς Ἀγγιλιτῶν κἀ), εἶναι αὐτὸ τὸ ἐν συντάξει κἀν καὶ κἀ, ἢ εἶναι ἕτερον τι μόριον; Καὶ ἐπομένως ταῦτα πρέπει νὰ γράφωται μετὰ κορωνίδος ἢ ἄνευ κορωνίδος; Περὶ τούτου θέλομεν ἐξετάσει ἡδῆ.

Ἡ ἑλλειψίς φαίνεται τοῦ ν ἐν τισι τούτων ἡνάγκασέ τις τῶν λογίων νὰ ὑποθέσῃσι διάφορον τὸ ἐν συνθέσει κἀν καὶ κἀ τοῦ χωρὶς τιθέμενον. Ὄθεν ὁ Γεννάδιος (ὅρ. Γραμματικ. 791, σημ. ε) λέγει ὅτι τὸ κἀν καὶ κα τοῦτο δὲν προῆλθεν ἐκ τοῦ κἀν (καὶ ἄν), ἀλλ' εἶναι τὸ παρὰ Δωριεῦσι κα, καὶ ἐπομένως πάντα τὰνωτέρω πρέπει νὰ γράφωται ἄνευ κορωνίδος. Ἐκ τούτου ἦδη ἄλλοι μὲν γράφουσιν αὐτὰ ἄνευ κορωνίδος, ἄλλοι δὲ μετὰ κορωνίδος. Πρὶν ἢ ἐκφέρωμεν τὴν περὶ τούτου γνώμην ἡμῶν, πρέπει νὰ εἰπωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ δωρικοῦ κα.

Γνωστὸν εἶναι ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον δύο ὑποθετικά μόρια, οἱ μὲν Ἀττικοὶ εἰ—ἄν, οἱ δὲ Ἴωνες εἰ—κε κεν, καὶ οἱ Δωριεῖς αἰ—κα, τιθέντες τὸ μὲν πρῶτον ἐν τῇ προτάσει τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου, τὸ δὲ δεύτερον ἐν τῇ ἀποδόσει. Συνάπτοντες δὲ πάλιν αὐτὰ ἀμφοτέρω εἰ—ἄν, εἶκεν αἶκα, ἀπετέλουν δι' αὐτῶν ἄλλας ὑποθετικὰς προτάσεις. Ἀλλ' ἡ χρῆσις τοῦ δωρικοῦ κα μετὰ τοῦ πο (βάσις ἦτοι βίζαν τῶν ποῖος, πόσος, πῶς, που κτλ.) ἐποίουν τὸ πόκα, ποκά (= πότε, ποτέ), αἶποκα (ἄμποτε). Οἱ δὲ Ἀττικοὶ ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης μεταχειρίζονται ἕτερον τι μόριον τὸ τε, λέγοντες πότε, ποτέ. Ἐπίσης καὶ μετὰ τοῦ τὸ καὶ ο οἱ μὲν Δωριεῖς ἔλεγον τόκα, ὄκα οἱ δὲ τότε, ὅτε. Τὸ κα ἐν τῷ πόκα κτλ. ἐσήμαινε κατ' ἀρχὰς ὑποθετικὴν τινὰ ἔνοιαν, ἀοριστίαν τινὰ χρόνου, ἦτοι ἐν ποίῳ τινὶ χρόνῳ· ἐπίσης καὶ ἐν τῷ πότε τὸ τε, ὅτε εἶναι ἡ ἀμορφὸς βίζα τοῦ τις, ἀνευρισκομένη ἐν τῇ Ἴωνικῇ γενικῇ τέο, ἐξ ἧς συναρθεσίσης ἐγένετο ἡ ἄττικὴ του, καὶ σχηματίζει τὴν ἀμύρωτον εἰσέτι ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν ὅτε, ὅστε = ὅστις. Αὐτὸ τοῦτο τὸ δωρικὸν κα εἶναι καὶ ἐν τῷ πηρίκα, ἔνθα ἡ βίζα πη (πο) προσέλαβε τὴν συλλαβὴν νι, ἦν καὶ ἡμεῖς μεταχειρίζομεθα ἐπὶ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας αὐτοῖν, αὐτουροῦ, αὐτωνῶν, αὐτουροῦς, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι χάριν εὐκολίας ἐν τῇ προφορᾷ συνομοιοῦται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆν, εἰς δὲ τὸ ἐκείνοι, ἐκείνοῦ, ἐκείνων, ἐκείνοῦς ἀπεβλήθη ὄλωσ διόλου καὶ διετηρήθη μόνον ὁ τόνος διὰ τὴν κακόνχηρον σύμπτωσιν τῶν δύο συλλαβῶν νοῖνι, ρωνῶν κτλ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ συλλαβὴ νι προστιθεμένη ἐπὶ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας δεικτικωτέραν ποιεῖ αὐτὴν καὶ περιορίζει τὸν κύκλον τῆς δειξέως, διὰ τοῦτο καὶ τὸ πηρίκα σημαίνει κύκλον χρόνου μᾶλλον περιορισμένον ἢ τὸ πόκα, πότε. Τὸ αὐτὸ κα εἶναι ἐν τοῖς τηρίκα, ἠρίκα, ὀπηρίκα, μετὰ τῆς αὐτῆς περιοριστικῆς συλλαβῆς νι.

Ἐκ τούτου μαθηθάνομεν ὅτι ἡ μὲν σημασία τοῦ κα οὐδὲ ὡς κωλύει νὰ παραδεχθῶμεν αὐτὸ ἐν τοῖς κἀνείς, κἀνὲν κτλ. κωλύει δὲ μάλιστα ὁ τόνος καὶ ἡ θέσις. Ἐπειδὴ τὸ κα ἐγκλινόμενον μόριον ὄν, εἴτε μετὰ τοῦ ἀτόνου αἰ συνάπτεται, εἴτε μετὰ τῶν ἄλ-

λων, διατηροῦν τὴν ἐγκλητικὴν αὐτοῦ φύσιν, τίθεται ἀείποτε κατόπιν, καὶ οὐδέποτε πρὶν, εἴτε παραχωροῦν εἰς τὸ προηγούμενον, εἴτε ἀποβάλλον τὸν ἑαυτοῦ τόνον. Ἐν τῷ *ἐὰν* ἐτέθη μὲν τὸ ταυτοσημαντον τῷ *καὶ ἂν* κατόπιν, ἀλλὰ, μὴ ἂν ἐγκλινομένου, δὲν παρεχώρησε τὸν τόνον του εἰς τὸ ἄτονον *εἰ*, ἀλλὰ τὸν διετήρησεν ἐφ' ἑαυτοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο τὸ μὲν *ἐὰν* ὀξυτονοῦται, τὸ δὲ *αἶκα* παροξυτονοῦται. Ὁ αὐτὸς λόγος ὑπάρχει καὶ ἐπὶ τῶν οὐδὲ, οὐτε καὶ κατ' ἀναλογίαν ἐπὶ τῶν *μηδὲ, μήτε*. Ὅτε δὲ παρορᾶται μὲν ἡ ἰδέα τῆς προηγούμενης ῥίξης, μεθ' ἧς συνήθη τὸ ἐγκλινομένου, ὑπερισχύει δὲ ἡ ἰδέα τοῦ ἐγκλινομένου, τότε, τὸ τε ἐγκλινομένου καὶ ἡ ῥίξη αὐτὴ, καὶ τοὶ μὴ ἐγκλινομένη, ἀποτελοῦσι μίαν λέξιν ἐγκλινομένην. Οὕτω συνέθη ἐπὶ τῶν *ποκά, τοκά, ποτέ, τοτέ*. Ἐν γένει λοιπὸν ἐπὶ πασῶν τῶν ἐγκλινομένων λέξεων, τῶν συναπτομένων μετ' ἄλλων βλέπομεν ὅτι κατέχουσι τὴν δευτέραν θέσιν, εἴτε παραχωροῦσαι τὸν ἑαυτῶν τόνον, εἴτε ἀποβάλλουσαι. Οὕτως *οἶδε, ἦδε, τόδε, ἐνθάδε, ἐνθα, ἐκεῖσε, τοῖνον, ἐγωγε* καὶ ἄλλα πολλά. Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ δευκτικὴ ἀντωνυμία οὗτος, συγκειμένη ἐκ τῆς δευκτικῆς ἀτόνου ἀντωνυμίας ὁ (Ὀμηρ.), καὶ ἐκ τῆς τονιζομένης καὶ ἐγκλινομένης *τός*, καὶ τοὶ μὴ οὐσης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι τοιαύτης, σωζομένης ὅμως παρ' ἡμῖν ἐν τοῖς *νά τοις* (ἰδοὺ αὐτὸς), *φώναξέ τοι, γράψε τα φέλαξέ τα* κτλ. Ἡ ἐγκλινομένη λοιπὸν καὶ ἐνταῦθα ἐτέθη κατόπιν, κατὰ τὸν γενικὸν τῶν ἐγκλινομένων λέξεων κανόνα, καὶ τοὶ μὴ γενομένης ἐγκλίσεως τόνου (οὗτος), ἀλλὰ συνδεθεισῶν στενώτερον τῶν δύο λέξεων, ὡς ἐκ τῆς περισπωμένης γίνεται δῆλον.

Πᾶσα λοιπὸν λέξις ἐγκλινομένη εἴτε ἐν συνθέσει ἢ παραθέσει, εἴτε ἐν συντάξει τίθεται κατόπιν, καὶ οὐδέποτε ἐν ἀρχῇ. Οὕτω δὲν δύναται νὰ ῥηθῇ *τινὰ λόγον* εἶπε, ἀλλ' ἢ *λόγον τινὰ* εἶπε, ἢ εἶπέ *τινα λόγον*.

Ἐκ τούτων ἤδη γίνεται δῆλον, ὅτι τὸ ἡμέτερον *καὶ καὶ*, εἰ μὲν προῆλθεν ἐκ τοῦ δωρικοῦ *κα*, δὲν ἠδύνατο παντάπασιν νὰ τεθῇ ἐν ἀρχῇ, ἀλλὰ κατόπιν τῶν *εἰς, μία, ἐν*, ὡς κτλ. τιθέμενον δὲ πανταχοῦ πρὶν, παρέχει ἀναντίρρητον ἀπόδειξιν, ὅτι εἶναι αὐτὸ τὸ *καὶ καὶ* (καὶ ἂν), τὸ χωρὶς, ἦτοι ἐν συντάξει τιθέμενον, καὶ οὐχὶ ἕτερον. Ὅθεν εἶχε δίκαιον ὁ Κοραῆς, γράφων ταῦτα πάντα μετὰ κορωνίδος.

Ἀλλὰ ποῖον ἄραγε σημασίαν ἔχει τὸ *καὶ* ἐν τοῖς *καίτοις, κάποιος* καὶ τοῖς ὁμοίοις; Ἀνωτέρω εἶδομεν ὅτι ἐκ τῶν τριῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις σημασιῶν ἡμεῖς ἐφυλάξαμεν μόνον τὴν τρίτην, τὴν κολαστικὴν λεγομένην. Ἐκ ταύτης τῆς κολαστικῆς σημασίας, ἐπιτεινομένης καὶ αὐξανομένης, ἐγεννήθη ἡ σημασία τοῦ *διόλου, παντάπασιν, ὑπάρχουσα* παρὰ τε τοῖς Βυ-

ζαντινοῖς ἐν τῇ φράσει *καὶν ὄλω*, καὶ παρ' ἡμῖν σήμερον ἐν τοῖς *καγκανένας, καὶ λαλιά*. Ἰφριμένης δὲ δὲ καὶ ἐλαττωμένης τῆς κολαστικῆς ταύτης σημασίας, προῆλθεν ἡ σημασία τοῦ *σχεδόν, ἕως, ἀπαντωμένη* παρὰ τῷ Πτωχοπροδρόμῳ ἐν τῇ μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν συντάξει *καὶν δεκατέσσαρα*. Ἡ αὐτὴ δὲ αὕτη σημασία τοῦ *σχεδόν*, ἐλαττωθεῖσα ἐπὶ πλεῖον, εἰς μὲν τὰ *εἰς, ποιός (καίτοις, κάποιος)* ἔδωκεν ὅλως ἀόριστον σημασίαν, καὶ κατέστησεν αὐτὰ ὅμοια τῷ τῶν ἀρχαίων *τις*. Διὰ τοῦτο παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, ὡς καταστάσης δυσδιαγνώστου τῆς σημασίας ταύτης τοῦ *σχεδόν* ἐν τῷ *καὶν*, προσετέθη τὸ *ω (ὠκάποιος)*, ἐκ τοῦ ταυτοσημάντου τῷ *καὶν* μόριου προσελθόν, τοῦ ὡς (ἕως) δηλονότι. Εἰς δὲ τὰ *κάπου, κάπως, καὶ* ἐξηφανίσθη παντελῶς, μηδὲν διαφέροντα τῶν ἀπλῶν *ποῦ, πῶς, τί*. Τοιοῦτόν τι συνέθη καὶ ἐπὶ τοῦ *ποτέ, ἐνωθέντος* μετὰ τοῦ *τι* ἐν τῷ *τίποτε*. Εἰς δὲ τὸ *ποσός* ἔδωκε τὸ *καὶν (κάμποσος)* τὴν αὐτὴν σημασίαν, ἣν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις *τό τις* εἰς τὰς φράσεις *ποσός τις, ὅσος τις* ἔνθα ἐπιτείνεται ἡ ἰδέα τοῦ ποσοῦ. Ὁμοίαν σημασίαν ἔχει παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς τὸ *ὠκάποσος*. Τὸ δὲ οὐδέτερον τοῦ *κάμποσος* ἀντικαθιστᾷ πάλιν τὴν ἰδέαν τοῦ *τις*, συννημένου μετὰ ἐπιθέτων *μέγας τις, ἀγαθός τις* — *κάμποσον μέγας, κάμποσον ἀγαθός*, ὡς καὶ τὸ *καὶ* εἰς θέσιν κατηγορουμένου ἐπὶ τῆς φράσεως *οἶεται τις εἶναι* — νομίζει ὅτι εἶναι *καὶ* (Ἀσωπ. συντ. κεφ. δ', 62).

Σημ. Ἡ ὁμιλουμένη λοιπὸν γλῶσσα ἔχει τέσσαρας ἀόριστους ἀντωνυμίας διαφερούσας ἀλλήλων *καίτοις, κάποιος, τίποτε, καὶ*. Ἡ διαφορὰ μετὰ τῶν αὐτῶν εἶναι αὕτη. 1) Τὰ μὲν *καίτοις, τίποτε* τίθενται ἐπὶ ἐρωτήσεων, τὰ δὲ *κάποιος, καὶ* ἐπὶ ἀπαιτήσεων ἐκφερομένων ἄνευ ἀρνήσεως. 2) Τὰ μὲν δύο πρῶτα τίθενται πρὸς τούτοις ἐπὶ ἀρνητικῶν λόγων, τὰ δὲ *κάποιος καὶ καὶ* οὐδέποτε.

Τὸ *καὶν* λοιπὸν ἐν τε συντάξει καὶ ἐν συνθέσει ἔχει ἐν περιλήψει τὰς ἀκολουθοῦσας σημασίας. Σημαίνει 1) τούλάχιστον 2) παντάπασιν *καὶν ὄλω, καγκανένας, γερὸ καὶ* 3) σχεδόν, ἕως *καὶν δεκατέσσαρα* Πτωχοπρ. 4) δίδει ἀόριστου ἀντωνυμίας σημασίαν εἰς τὸ *καίτοις, κάποιος* 5) δίδει σημασίαν τοῦ ἐπιτακτικοῦ *τις* τῶν ἀρχαίων εἰς τὰ *κάμποσος, καὶ* 9) ἀπέβαλεν ὀλοτελῶς τὴν σημασίαν αὐτοῦ ἐν τοῖς *κάπου, κάπως*.

Δ. ΧΡΗΣΤΙΑΝΣ, Σεβέραιος.

Η ΝΕΑ ΝΙΟΒΗ.

Dieu brise ce qui refuse de
se courber sous sa main . . .
J. Cats.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, περὶ τὰ μέσα τοῦ 1832 ἔτους, ἔζη εἰς Ἀνβέρσιν πλουσία χήρα τὸ ὄνομα Κλοτίλδη Βαλβούργ. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο σπανίας ὠραιότητος καὶ δὲν εἶχεν ἔλλειψιν ἐκείνου τὸ ὅποιον συνήθως ὀνομάζομεν *πνεῦμα*, ἐπίστευσε, περιέργος ἀξίως! ὅτι κατ' ἐξαιρέσειν θὰ ἀπελάμβανε πάσας τὰς ἡδονὰς καὶ εὐτυχίας τοῦ κόσμου. Ἦς ὄλοι αἱ γυναῖκες τοῦ εἴδους τούτου, ἐφοβεῖτο τὰς σοβαρὰς σκέψεις καὶ τὰς γενναίας συγκινήσεις ὡς οὐσας ἐχθρὰς τῆς γλυκειᾶς καὶ εἰρηρικῆς ζωῆς· διὰ τὸν αὐτὸν λόγον εἶχε καταντήσει ἀναίσθητος εἰς πᾶν ὅ,τι δὲν ἀπέβλεπε τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ὅπως τὴν ἐνόει. Οἱ δυστυχεῖς ἦσαν εἰς αὐτὴν ἀντικείμενον ἀδιαφορίας ἂν ὄχι καὶ ἀντιπαθείας· οὕτε δι' αὐτὰ τὰ τέκνα τῆς εἶχεν, ἂν καὶ ἦσαν ὠραῖα ὡς ἄγγελοι, τὴν ζωρὰν ἐκείνην μητρικὴν στοργὴν, τὸ αἶσθημα τὸ ὅποιον τελευταῖον ἐγκαταλείπει τὴν ψυχὴν τῆς γυναικός. . . . Ἀλλὰ φόβος μὴ ὄν τῆς ἀρεσκείας τῆς, κινεζικόν τι σκεῦος συντριφθὲν, ἢ θέα πολυτίμου κοσμήματος ἐπὶ τοῦ τραχήλου ἄλλης καὶ μυρία τοιαῦτα ματαιότητες, εἶχον τοσαύτην ἐπιβροχὴν ἐπ' αὐτῆς, ὥστε ἐνόμιζες ὅτι ἐγένετο θῦμα τῆς μεγαλητέρας συμφορᾶς.

Ἡμέραν τινα, εὐρίσκειτο εἰς μικρὰν αἰθουσαν τῆς μεγαλοπρεποῦς κατοικίας τῆς. Ἐξηπλωμένη εἰς ἀνάκλιτρον ἐρυθρὸν, εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὰς σελίδας μυθιστορίας ὄχι πολλὰ ἠθικῆς. Ἀνεγίνωσκε τάχα; ἴσως· ὅστις ὅμως τὴν ἔβλεπε χωρὶς νὰ τὴν γνωρίζῃ, θὰ ἐνόμιζεν ὅτι ἡ ἀκηδία τὴν ἐμπόδιζε νὰ ἀνοίξῃ ἐντελῶς τοὺς ὀφθαλμούς. Πάντα τὰ ἐν τῷ δωματίῳ ἐδείκνυον τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ματαιότητα ἐκείνης ἢ ὅποια κατόκει ἐκεῖ. Ἐπὶ τῆς ἐστίας ἦσαν πλήθος ἐξ ἐκείνων τῶν εὐθραύστων πραγμάτων, τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις εἶναι αἰνίγμα πρὸς τοὺς ἔχοντας καὶ πρὸς τοὺς βλέποντας αὐτὰ, καὶ τὰ ὅποια πολλάκις δὲν διαφέρουσι τῶν παιδικῶν ἀθυρμάτων εἰμὴ κατὰ τὴν τιμὴν. Τὸ φῶς τὸ ὅποιον εἰσῆρχετο μετὰ δυσκολίας εἰς τὸ σοβαρικὸν τοῦτο κατάλυμα, δὲν ἦτο καθαρὸν καὶ ζωρὸν ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ διερχόμενον διὰ πυκνῶν παραπετασμάτων μετεβάλλετο εἰς ῥοδόχρουν λάμψιν, ἧτις μετέδιδεν εἰς ὅλα τὰ ἀντικείμενα χρῶμα ἀόριστον.

Ἡ αἰθουσα ὅμως αὕτη ἐζωογονεῖτο ὑπὸ τῆς παρουσίας ἐξ ὠραίων παιδίων τὰ ὅποια, φοβούμενα νὰ κάμωσι τὴν παραμικροτέραν ταραχὴν, ἐκάθηντο ἐπὶ τοῦ τάπητος, βλέποντα ζωγραφίαις ἐντὸς μεγάλου βι-

βλίου. Δὲν ἐτόλμων νὰ ὁμιλήσωσι καὶ ἐξέφραζον τὴν χαρὰν ἢ τὴν ἀπορίαν τῶν διὰ σημείων καὶ χειρονομιῶν. Ἐγίνωσκον καλῶς ὅτι ἂν ἔκαμνον τὸν παραμικρότερον κρότον, ἢ μῆτηρ τῶν θὰ τὰ ἐξώριζεν εἰς ἄλλο δωμάτιον. Τὸ πρωτότοκον τῶν παιδίων τούτων ἦτο περίπου δώδεκα ἐτῶν, ἐνῶ τὸ νεώτερον θὰ ἦτο μόλις τριῶν ἦσαν δὲ τρεῖς ἀδελφοὶ καὶ τρεῖς ἀδελφαί, καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἠγάπων ἀλλήλους περιπαθῶς· διότι γλυκὴ καὶ ἐράσιμον μειδιάμα ἐλάμπρυνε τὰ πρόσωπά των, καὶ αἱ μικραὶ τῶν χεῖρες συννητῶντο συχνά. Πολλάκις εἶδον τοιαύτας σκηνὰς ζωγραφισμένας, παριστώσας δηλαδὴ παιδιὰ ὠραῖα ὡς ἀγγέλους, ἐμβλημα τῆς ἀθωᾶς καὶ καθαρᾶς ἡδονῆς. Ναί, αὐτὸ παρίστανον· τὰ ἴλαρὰ ἐκεῖνα πρόσωπα, τὰ ὅποια οὐδεμία σκέψις ἐβρύτιδου ἀκόμη ἢ ξανθὴ ἐκείνη κόμη τὴν ὅποιαν δὲν εἶχεν ἐγγίσει οὐτε ὁ χρόνος οὐτε ὁ σίδηρος, αἱ μικραὶ καὶ παχυλαὶ χεῖρες καὶ τὰ τρυφερὰ μέλη τὰ ὅποια ἢ ἐργασία δὲν εἶχεν εἰσέτι καταπονήσει, οὐτε αἱ καταχρήσει· δὲν εἶχαν μαράνει . . . ἐν ἐνὶ λόγῳ ἔβλεπε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν εἰς ὄλην τῆς τὴν φαιδρότητα χαρίεσσαν καὶ πλήρη ζωῆς, ὡς τὰ πρῶτα φύλλα καὶ τὰ πρῶτα ἄνθη τῆς ἀνοιξέως!

Καὶ πιστεύετε ὅτι τὸ βλέμμα τῆς μητρὸς ἀναπαύεται μᾶλλον ἐπὶ τῶν ὠραίων τούτων μικρῶν ἀγγέλων, ἢ ἐπὶ τοῦ βιβλίου διαφθορέως ποιητοῦ; Ὅχι, δὲν τὰ βλέπει· Ἀλλ' ἂν ἡ καρδία τῆς δὲν στερεῖται μητρικῶν αἰσθημάτων, δὲν στερεῖται ὅμως καὶ τῆς ἀγάπης τῶν ἐγκοσμίων.

Πρὸ μιᾶς περίπου ὥρας ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου ἀκίνητος, ὅτε ἡ θύρα ἐκρούσθη ἑλαφρῶς, καὶ ὑπνῆρτης εἰσελθὼν καὶ κύψας τὴν κεφαλὴν εἶπε·

— Κυρία, μία γυναῖκα ἦλθε τετράκις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν καὶ ζητεῖ νὰ σᾶς ἰδῇ. Τὴν ἐδίωξα πάντοτε· φαίνεται πρόστυχη . . .

— Καλὰ ἔκαμες, Πέτρε· ἂς μὲ ἀφήσουν ἡσυχίαν, δὲν ἠμπορῶ νὰ βλέπω τοιοῦτους ἀνθρώπους. Ἀλλ' ἐὰν ὁ Κ. Εὐγένιος Δὲ Βαλὰν ἔλθῃ, ὀδήγησέ τον ἐδῶ καὶ δεῖξαι πολὺ σέβας. Τὸν γνωρίζεις; εἶναι ἐκεῖνος ὁ νέος ὅστις μ' ἐσυντρόφεισε χθὲς εἰς τὴν μουσικὴν.

Ὁ ὑπνῆρτης ἐνευσε διὰ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπανελάθεν·

— Ἐλησμόνησα νὰ σᾶς εἰπῶ, κυρία, ὅτι ἡ γυνὴ περὶ τῆς ὁποίας σᾶς ὠμίλησα περιμένει τὴν ἀπάντησίν σας. Κλαίει φρικτὰ καὶ φαίνεται ὅτι ἔχει χάριν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν καλωσύνην σας.

Ἡ δὲ Κ. Βαλβούργ ἐγεσθεισα ἐκτύπησε δις ἢ τρίς μετ' ἀνυπομονησίας τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ τάπητος καὶ ἀνέκραξε·

— Ποτὲ νὰ μὴν ἔχω ἡσυχίαν! Ἄς ἰδῶμεν· τί εἶδους γυναῖκα εἶναι; πῶς ὀνομάζεται;

— Εἶναι κακῶς ἐνδυμένη καὶ ὀνομάζεται Καρο-

λίνα Σετβάλ' λέγει ότι είναι ἀνδραδέλφη σας, κυρία.

Μόλις ὁ ὑπρέτης ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας καὶ ζωηρὸν ἐρύθημα ἐχρωμάτισε τὸ πρόσωπον τῆς Κ. Βαλβούργ. Τείνασα δὲ ἠγεμονικῶς τὴν χεῖρα ἀπεκρίθη μετ' ὀργῆς·

— Πέτρε! σὲ ἀπαγορεύω ν' ἀφήσης νὰ εἰσέλθῃ ἡ γυναῖκα αὐτῆ· εἶπέ την ὅτι δὲν εἶμαι ἐδῶ. Πήγαινε.

Ἀλλὰ μόλις ὁ ὑπρέτης ἐξῆλθε καὶ ἠκούσθησαν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον φωναὶ ἀπελπισίας καὶ κρότους πάλης. Ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἠνοίχθη αἰφνης, γυνὴ νέα εἰσέτι ἐδραμεν εἰς αὐτὴν καὶ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῆς Κ. Βαλβούργ, ἣτις ἦτο κατακόκκινος ἀπὸ θυμὸν ἢ ἀπὸ ἐντροπὴν, ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τὰ δύο. Ἀνυψώσασα ὑπερηφάνως τὴν κεφαλὴν, ἐξέψιψε βλέμμα καταφρονητικὸν ἐπὶ τῆς ταλαιπώρου ἐκείνης, ἣτις ἔτεινε πρὸς αὐτὴν χεῖρας ἰκετιδίας. Ἡ Κ. Βαλβούργ ἔκαμε σχῆμα εἰς τὰ τέκνα τῆς ν' ἀναχωρήσῃ, καὶ εἶπε στραφεῖσα πρὸς τὴν γονυπετοῦσαν γυναῖκα.

— Τί σημαίνουν αὐτά; διατί ὅλη αὐτὴ ἡ κομωδία; Εἶπέ με τί με θέλεις;

Ἡ νέα γυνὴ ἀνέβλεψε πρὸς τὰ ὄμματα τῆς Κ. Βαλβούργ με βλέμματα ἰκετευτικά ὡς ἐὰν ἔκαμνε παράκλησίν τινα, καὶ εἶπε με φωνὴν πλήρη δακρύων.

— Ὡ κυρία, μὴ με δουλίζετε οὕτω πως! Εἶμαι δυστυχεστάτη καὶ εὐρίσκομαι εἰς θανάσιμον λύπην. Λυπηθῆτε ταλαιπώρον γυναῖκα, ἣτις γονυπετῆς ζητεῖ τὴν βοήθειάν σας.

Ἡ ἀνάσθητος ὁμοῦς Κλοτίλδη ἀφῆκε τὴν δυστυχῆ Καρολίνην εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν καὶ ἀπεμακρύνθη ὀλίγα βήματα· μετὰ δὲ ταῦτα ἀναλαβούσα τὸ βιβλίον τῆς ἀπεκρίθη με προσποιημένην ἀταραξίαν.

— Δὲν ἔχω καιρὸν ν' ἀκούω ὅλα αὐτά τὰ μυρολόγια. Ἐὰν ἐπιθυμῆς τίποτε ἀπ' ἐμὲ ὁ δραματικὸς αὐτὸς τρόπος μετὰ τὸν ὁποῖον ἤρχισες, δὲν θὰ φέρῃ κατὰ ἀποτέλεσμα· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠμπορῶ ν' ἀποφύγω τὴν διήγησιν τῆς ἱστορίας σου, εἶπέ την γρήγορα καὶ ὅσον τὸ δυνατόν συντομώτερον.

Ἦτον εὐκολὸν νὰ ἰδῆ τις πόσον οἱ ψυχροὶ οὗτοι λόγοι κατεπλήρωσαν τὴν νέαν γυναῖκα· ἀλλὰ μυστικὴ τις αἰτία τὴν ἠνάγκαζε βεβαίως νὰ τοὺς ὑποφέρῃ, διότι ἔτριβε μετ' ἀγωνίας τὰς χεῖρας καὶ ἡ φυσιογνωμία τῆς ἐφαίνετο ὅτι ἔλεγε· Θεέ μου, Θεέ μου! πρέπει νὰ ὑποφέρω τὴν ὕβριν ταύτην! Καὶ ἀνασηκωθεῖτα ἀπεκρίθη ὅχι ἄνευ μικρᾶς τιμῆς ὑπερηφάνιας.

— Κυρία, χωρὶς μεγάλην ἀνάγκην δὲν θὰ ἤρχομαι ἐμπροσθέν σας· διότι γνωρίζω ὅτι οἱ συγγενικοὶ μας δεσμοί, ἀντὶ νὰ ἐλάτουν τὴν ἀγάπην διεγείρουν τὸ μῖσός σας. Ἀλλὰ λυπηθῆτέ με· σὰς περκαλῶ! σώσατέ με ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν δυστυχίαν. Μὴν εἴσθε ἀκαμπτος εἰς τὰς δεήσεις μου... καὶ θὰ εὐλογῶ τὸ ὄνομά σας ὡς ὄνομα ἀγγέλου.

Ἀλλ' ἀντὶ ἀπαντήσεως ἡ Κ. Βαλβούργ λαβούσα ἀργυροῦν κώδωνα ἐσήμανεν αὐτὸν δις-ἢ τρίς.

— Πέτρε, εἶπεν εἰς τὸν εἰσελθόντα ὑπρέτην, εἶπέ νὰ ζεύξουν τὴν ἄμαξάν μου.

Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὴν κλαίουσαν γυναῖκα.

— Βλέπεις, τῆ εἶπεν, ὅτι ἂν ἐξακορηθῆς οὕτω πως, δὲν θὰ ἔχω καιρὸν νὰ σὲ ἀκούσω μέχρι τέλους. Πάλιν σὲ τὸ λέγω ἔσο σύντομος.

Μικρὸν ἐρύθημα, δειγμα ἀγανακτήσεως, ἐχρωμάτισε τὰς παρειὰς τῆς ταλαιπώρου Καρολίνης· ἀλλὰ κρατήσασα πάλιν ἑαυτῆς εἶπε με φωνὴν ταχεῖαν.

— Κυρία... ἀδελφή μου... τὸ γνωρίζετε καλῶς ὅτι ἂν καὶ εἶχομεν πάντοτε ἀνάγκην ποτὲ δὲν ἐζητήσαμεν τὴν βοήθειάν σας. Ὁ σύζυγός μου εἶναι δραστήριος, ἐργατικὸς, καὶ εὐχαριστούμεθα με ὀλίγα, ἀλλ' ἡ χεῖρ τοῦ Κυρίου ἔπεσεν ἐπάνω μας. Πρὸ δύο ἐτῶν ἔχασε τὴν θέσιν του καὶ ἀπὸ τότε ἐζήσαμεν με ὑποσχέσεις καὶ ἐλπίδας. Πρὸ ἑξ μνηῶν ἠθελήσαμεν νὰ ἀρχίσωμεν μικρὸν ἐμπόριον, καὶ ἐδανείσθημεν δι' αὐτὸ σημαντικὴν ποσόν· ἀλλὰ ἄτιμὸς τις ἄνθρωπος μᾶς ἠπάτησε καὶ ἐχάσαμεν ὅλα. Ὁ σύζυγός μου εἶναι εἰς τὴν φυλακὴν, διότι δὲν ἠμπόρεσε νὰ πληρώσῃ ἐν συνάλλαγμα· ἐν τῶν τέκνων μας εἶναι εἰς τὸ νοσοκομεῖον, τὰ ἐπιπλά μας θὰ πωληθῶν ἐπὶ δημοπρασίαις τὴν Παρασκευὴν, μεθαύριον θὰ με διώξουν ἀπὸ τὴν κατοικίαν μου, δὲν ἔχω οὔτε χρήματα, οὔτε ψωμί, καὶ πάσχω δι' ὅλους, διὰ τὸν ἄνδρα μου, τοῦ ὁποῖου ἡ τιμὴ κινδυνεύει, διὰ τὸ παιδί μου τὸ ὁποῖον θ' ἀποθάνῃ εἰς τὸ νοσοκομεῖον, διὰ τὸ ἄλλο μου τέκνον τὸ ὁποῖον μάτην ζητεῖ τροφὴν ἀπὸ τὴν μητέρα του, καὶ τὸ ὁποῖον ἐντὸς δύο ἡμερῶν θὰ ἔξῃ ὡς καὶ ἐγὼ τὸν δρόμον δι' ἄστυον καὶ τὰς πέτρας διὰ στρώμα. Ὡ κυρία, θὰ λησμονήσετε εἰς τοιαύτας περιστάσεις ὅτι τὰ τέκνα μου καὶ τὰ τέκνα σας δὲν ἔχουν διαφορετικὸν αἷμα; Ὅθ' ὑποφέρετε ποτὲ νέα γυνὴ δυστυχῆς νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ ἄλλην μητέρα, χωρὶς νὰ λάβῃ παρ' αὐτῆς καμμίαν παρηγορίαν;

Ἡ Κ. Βαλβούργ προσεβλήθη διότι ἡ ἰκετεύουσα αὐτὴν ἐτόλμησε νὰ τῆ ἀνεθυμίῃ τὴν συγγενειάν τῆς· τὸ ἐθεώρησεν ὕβριν καὶ ἐξήφθη ὁ θυμὸς τῆς.

— Καὶ τί ἠμπορῶ νὰ κάμω δι' ὅλα αὐτά; ἠρώτησε με φωνὴν ταχεῖαν.

— Κυρία, ἀπεκρίθη ἡ ταλαιπώρος μήτηρ κλαίουσα πικρῶς, ἰδοὺ· τί ζητῶ ἀπὸ ὑμᾶς. κάμετέ με τὴν χάριν νὰ με δανείσετε τριακοσίας δραχμάς. Με αὐτὰς ἐλευθερώσω τὸν σύζυγόν μου, λαμβάνω τὸ τέκνον μου ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖον καὶ πληρώνω τὸ ἐνοίκιόν μας... Συλλογισθῆτε πόσον θὰ σὰς εὐλογῶμεν... σὰς, ἡ ὁποία θὰ μᾶς σώσετε ἀπὸ τὸ βάρβαρον τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀτιμίας.

Ὀλίγας στιγμὰς ἐπερίμενε μετ' ἀγωνίας τὴν ἀ-

πάντησιν τῆς Κ. Βαλβούργ, ἣτις τέλος πάντων ἀπεκρίθη.

— Δὲν ἔχω τὴν συνήθειαν νὰ δανείζω χρήματα διὰ νὰ κάμνω ἀγνώμονας. Ἐὰν ὁ σύζυγός σου δὲν ἔξῃ τόσον καιρὸν βίον ἄχρηστον, δὲν θὰ εὐρίσκεσθε τώρα εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. Μὴν ἐλπίζεις λοιπὸν ὅτι δίδω τὰ χρήματά μου διὰ νὰ ἐμψυχώσω τὴν ὀκνηρίαν. Πήγαινε καὶ φρόντισε νὰ σωθῆτε ἀπὸ τὴν δυστυχίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἐρρίφθητε μόνοι σας. Ἐὰν νομίζεις ὅτι θ' ἀναλάβῃ τὴν διατήρησίν σας ἀπατάσαι. Δὲν ἤκουσες τί σὲ εἶπα; Πήγαινε, ἰδοὺ ἡ θύρα.

Ὅτε ἡ ταλαιπώρος ἤκουσε τὰς ὑβριστικὰς ταύτας λέξεις ἤρχισε νὰ κλαίῃ ποταμηθόν. Ἐνόμιζε κατ' ἀρχὰς ὅτι θὰ ἀπέθνησκεν ἀπὸ τὴν λύπην τῆς· ἀλλ' αἰφνης εὐγενῆς ὀργὴ τὴν κατέλαβε, καὶ ἀνορθωθείσα ἐμπροσθεν τῆς Κ. Βαλβούργ εἶπε με ὑπερηφάνειαν.

— Ἄ, κυρία, δὲν σὲ ἐφθασεν ὅτι διέταξες νὰ κακομεταχειρισθῶν οἱ ὑπρέται σου δυστυχῆ μητέρα, ἔμελλε καὶ μετὰ τὸ στόμα σου ἀκόμη νὰ ὑβρίσης τὴν δυστυχίαν τῆς, ἔμελλε νὰ τὴν διώξῃς ὡς σκύλον; Ἐλησμόνησες λοιπὸν τὴν ἱστορίαν σου; Δὲν ἤξεύρεις πλέον ὅτι ὁ σύζυγός σου ἦτον ἀδελφός μου, καὶ ὅτι τὸ ἡμισυ τοῦ πλοῦτου τὸν ὁποῖον ἔχεις με ἀφῆρη ἀδίκως; Γνωρίζεις ἀκόμη, ὅτι δὲν ἔχεις τίποτε εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὅτι ζῆς μόνον μετὰ τὰ εἰσοδήματα τὰ ὁποῖα ἀνήκουν μᾶλλον εἰς ἐμέ, ἀπὸ περιουσίαν τὴν ὁποῖαν δὲν δύνασαι νὰ κληρονομήσης, ἐνῶ ἠμπορεῖ νὰ ἔλθῃ εἰς χεῖράς μου;

Ἡ Κ. Βαλβούργ, ἣτις ἀπὸ τὸν θυμὸν τῆς εἶχε πέσει εἰς τὸ ἀνάκλιτρον, ἠγέρθη με ζωηρότητα καὶ ἀνέκραξε με φωνὴν τρέμουσαν.

— Αὐδᾶθη! τί τρομερὰν συκοφαντίαν λέγεις;

— Συκοφαντίαν! εἶπεν ἡ Καρολίνα, συκοφαντίαν! Ἡ διαθήκη τοῦ θεοῦ μου δὲν ἔκαμε κληρονόμους τὸν ἀδελφόν μου καὶ ἐμέ; Δὲν κατώρθωσες νὰ παραινῆσθῃς τὸν ἀδελφόν μου διὰ τῶν ἐπιβούλων συμβουλῶν σου νὰ με ἀφαιρέσῃ τὸ μέρος τὸ ὁποῖον με ἀνῆκε; Ναι, ναι, οὕτω πως ἔγειναν τὰ πράγματα, καὶ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ μου σὺ καὶ ὁ ἀδελφός μου κατελάθετε τὴν οἰκίαν τοῦ ἐτολμήσατε νὰ εἰπῆτε ὅτι δὲν ἠθελε νὰ με ἰδῇ, καὶ ἀπέθανε κραζὼν με ὡς τὸ προσφιλέστατόν του τέκνον. Καὶ τί κακὸν δὲν εἶπες δι' ἐμέ, εὐγενῆς κυρία; τί συκοφαντίας δὲν ἐξέριπτες εἰς τὴν ῥάχιν μου διὰ νὰ ἀποσπάσῃς ἀπὸ τὸν θεῖόν μου δευτέραν διαθήκην καὶ νὰ με ἀφαιρέσῃς; Ὅ,τι ἡ ἀγάπη του εἶχε προσδιωρισμένον δι' ἐμέ; Γνωρίζω ὅλα αὐτά· διότι εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του ἐσυγχώρησε τὸν ἀδελφόν μου καὶ ἐσυμφιλίωθη μετ' αὐτοῦ. Δὲν ἦτον τόσον κακὸς ὅσον ἀδύνατος... Σὺ μόνη, κυρία, σὺ μόνη με ἐκλε-

ψες ἐπιβούλω, καὶ τὸ μῖσός σου ἐναντίον μου τὸ ἀποδεικνύει καθαρά.

Ἡ ὀργὴ τῆς Κ. Βαλβούργ ἐφθασεν εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν καὶ ἐξέσπασε με ὕβρεις.

— Πῶς; ἐγὼ σὲ ἐγδύσα! ἐγὼ σὲ ἀφῆρσα! ἀθαδεστάτη! φύγε εἰς τὴν στιγμὴν ἀπὸ τὴν οἰκίαν μου, ἢ σὲ διώκω ὡς τὸ εἶπες πρὸ ὀλίγου ὡς σκύλον!

— Τομᾶς νὰ μολύνῃς τὴν οἰκίαν μου μετὰ τὰς ψευδεῖς κατηγορίας σου! Φύγε σὲ λέγω. Θέλεις δὲν θέλεις θὰ σ' εὐγάλω ἀπ' ἐδῶ.

— Σιώπα! εἶπεν ἡ νέα με ἀτάραχον ἀξιοπρέπειν· μὴν προσθέτεις τὴν βίαν εἰς τὴν ὕβριν, καὶ μὴ νομίζεις ὅτι σκοπεῖω νὰ πάρω διὰ τῶν ἀπειλῶν μου ὅ,τι δὲν με ἔδωκες διὰ τῶν παρακλήσεών μου. Ὅχι, δύνασαι νὰ ρίψῃς ἐμπροσθέν μου σωροὺς χρυσοῦ, ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ μολύνω τὰς χεῖράς μου διὰ νὰ τοὺς λάβω. Κράτησε καὶ τὰ χρήματα καὶ τὴν κακίαν σου. Ὅθ' ὑποφέρω, ἀλλ' εἰς τὰς θλίψεις μου θὰ ἔχω τοῦλάχιστον τὴν παρηγορίαν, ὅτι εἶμαι ἀνωτέρα καὶ καλλητέρα εὐγενεῶς κυρίας, ἣτις δὲν ἐθεώρησεν ἐγκλημα νὰ ρίψῃ ὀλόκληρον οἰκογένειαν εἰς τὴν δυστυχίαν!...

Ἡ Κ. Βαλβούργ δὲν ἐδύνατο πλέον ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς κατηγορίας τῆς κατηγοροῦ τῆς· μόνον ἡ ἔκφρασις τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἐπρόδιδε τὴν μακίαν τῆς. Δὲν ἐτόλμησεν οὔτε κἂν νὰ κωδωνίσῃ διὰ νὰ μὴ γείνη μεγαλύτερον σκάνδαλον, ἀλλ' ἐξηκολούθει ἀκούουσα τὴν νέαν Καρολίαν.

— Μὴ λησμονεῖς, ἔλεγεν αὕτη, μὴ λησμονεῖς τί λέγει ἡ διαθήκη τοῦ θεοῦ μου· ὅλα αὐτά τὰ ὁποῖα ἀπολαμβάνουν σήμερον τὰ παιδιὰ σου θὰ ἔλθουν εἰς τὰ ἐδικά μου ἐὰν ἐκεῖνα ἀποθάνουν. Ἵστε ἐὰν ὁ Θεὸς θελήσῃ, θὰ λάβω ἐγὼ ἐνὸς ζωῆς τὰ πλοῦτη σου.

Ὅτε ἤκουσεν αὐτὰ μειδιᾶσα εἰρωνικὸν διεστᾶλη εἰς τὰ χεῖλη τῆς Κ. Βαλβούργ, καὶ ἐφάνη ὅτι ἐξωγονήθη.

— Ταλαιπώρε, εἶπε με σταθερωτάτην φωνὴν, ἔχασες τὸν νοῦν σου; σὲ βεβαίω ὅτι δὲν ἤξεύρεις τί λέγεις, καὶ τώρα ὅπου τὸ βλέπω συγχωρῶ τὰς μωρὰς ὕβρεις σου. Ἐλπίζεις λοιπὸν, ἀπὸ τὴν τρέλλαν σου, ὅτι τὰ δύο ζαρωμένα τέκνα σου θὰ ζήσουν περισσύτερον ἀπὸ τὰ ἐδικά μου, τὰ ὁποῖα ἔχουν τοιαύτην ὑγείαν; Ἐτρελλάθης!...

— Κυρία, ἀπήντησεν ἡ ταλαιπώρος μήτηρ, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀναγινώσκει εἰς τὰ βᾶθη τῆς καρδίας βλέπει τὰς ἐπιθυμίας μου, καὶ γνωρίζει ὅτι θεωρῶ ἀσυγχώρητον ἐγκλημα νὰ ἐπιθυμήσω τὸν θάνατον τῶν ἀγαπητῶν καὶ ἀθῶων τέκνων σου. Ὅχι! ὁ Θεὸς νὰ τὰ φυλάξῃ! ἀλλὰ σὺ, κυρία, διατί νομίζεις ὅτι ὁ Θεὸς δὲν δύναται νὰ ἐξαπλώσῃ τὴν χεῖρά του καὶ ἐπὶ τῶν πλουσίων καὶ τῶν εὐτυχῶν τοῦ κόσμου τούτου; Δὲν ἐπισκέπτεται τάχα παρὰ μόνον τοὺς

δυστυχῆς; Δὲν φοβείσαι τίποτε διὰ τὰ τέκνα σου... Δὲν τὰ ἀγαπᾷς λοιπόν; Ἐγὼ, ἂν καὶ εἶμαι δυστυχῆς μήτηρ πολλάκις εἶδα τρέμουσα τὰ ἀσθενῆ τέκνα μου, διότι φοβοῦμαι τὴν τρομερὰν μάστιγα ἢ ὅποια εἶναι ἐξαπλωμένη εἰς τὴν γῆν ὡς μεγάλη σινδὼν.

Ἡ Κυρία Βαλβούργ εἶχε καταπραῦνθῆ ἀφότου ἢ Καρολίνα ἔπαυσε νὰ τὴν κατηγορῆ, καὶ ἀπεκρίθη μὲ εἰρωνείαν·

— Πάντοτε ὁμιλεῖτε περὶ τοῦ Θεοῦ, σεις οἱ ἀσήμαντοι ἄνθρωποι. Ἴσως τοῦτο εἶναι διὰ σᾶς εὐκολος παρηγορία· ἀλλ' ἐπὶ τέλους δὲν ἀλλάζουσι τὰ πράγματα. Τὰ τέκνα μου δὲν ἔχουν φόβον ν' ἀποθάνουν, πιστευσέ το.

— Κυρία, Κυρία! ἀνέκραξεν ἡ Καρολίνα... Ἀδελφὴ μου, ἀδελφὴ μου, μὴν βλασφημεῖς τὸν Θεόν. Πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἔζων οἰκογένεια τῶν ὁποίων ὡς καὶ τὸ ὄνομα ἐσβύθη ἀπὸ τὴν ἐπιδημίαν!

Ὁ προφητικὸς τόνος τῶν λόγων τούτων ἔκαμε βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Κ. Βαλβούργ, ἥτις ὠχρίασα ἠρώτησε μὲ φωνὴν τεταραγμένην·

— Τί ἐπιδημία; τί ἐπιδημία;

— Ὡ! κυρία, φαίνεται ὅτι δὲν ἀγαπᾶτε πολὺ τὰ τέκνα σας, διότι ἄλλως θὰ τὰ εἶχετε ἤδη πολλάκις σφίγγει εἰς τὰς ἀγκάλας σας διὰ νὰ τὰ προφυλάξετε, εἰ δυνατόν, ἀπὸ τὴν τρομερὰν χολέραν...

Αἴφνης ἀνέφριξε καθ' ὄλον τῆς τὸ σῶμα ἡ Κ. Βαλβούργ, καὶ δεῖγματα τρόμου ἀνεφάνησαν εἰς αὐτὴν· ἀλλ' εὐθὺς ἐντραπέισα διὰ τὴν συγκίνησιν ταύτην τὴν ὅποιαν ἐθεώρησεν ὡς δεῖγμα ἀδυναμίας, συνῆλθεν εἰς ἐκυτὴν καὶ δακτυλοδεικτῆσασα τὴν θύραν εἶπε·

— Σὲ τὸ λέγω διὰ τελευταίαν φοράν, θέλεις νὰ ἀναχωρήσῃς ἀπ' ἐδῶ, καὶ ἢ ὄχι; τὰ μυρολόγια σου μὲ ἐδάφηναν, καὶ σὲ προτρέπω ν' ἀναχωρήσῃς ἂν δὲν θέλῃς νὰ σὲ διώξουν. Μὴν ἐπιστρέψῃς ποτὲ, διότι ἡ θύρα μου θὰ εἶναι πάντοτε κλεισμένη διὰ σέ!

— Φεύγω, ἀπεκρίθη ἡ νέα γυνὴ, ὑγιαίνειτε!

Ὅτε ἡ Κ. Βαλβούργ ἔμεινε μόνη δὲν ἐδυνήθη μὲ βλας τῆς τὰς προσπαθείας, νὰ διώξῃ ἀπὸ τὸν νοῦν τῆς τὴν λυπηρὰν ἰδέαν τῆς χολέρας· οἱ λόγοι τῆς νέας γυναικὸς ἀντήχουν εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου εἰς τὰ ὠτά τῆς καὶ τὴν ἠνάγκασαν νὰ σκεφθῆ σπουδαίως. Δις ἔκρουσε τὸν κώδωνα. καὶ τὴν δευτέραν μόνον φοράν ἐφάνη ὁ ὑπηρετῆς· ἀλλὰ τὸ ἦθος τοῦ ἦτο τόσο ἀλόκοτον, τὸ πρόσωπόν του τόσο ὠχρόν, καὶ αἱ κινήσεις του τόσο φοβισμέναι, ὥστε ἡ Κ. Βαλβούργ ἰδοῦσα αὐτὸν ἀφῆκε φωνήν·

— Πέτρε! ἀνέκραξε, τί τρέχει! διατί εἶσαι τόσο ὠχρός;

— Κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος μὲ φωνὴν κατατεθλιμμένην, δὲν τολμῶ νὰ σᾶς εἰπῶ τί δυστυχία μᾶς ἀπειλεῖ.

— Πέτρε! Πέτρε! λέγε, σὲ τὸ διατάττω, εἶπεν ὑπολαβοῦσα ἡ Κ. Βαλβούργ.

— Κυρία, ἡ χολέρα εἶναι πλησίον μας, εἰς τοῦ γείτονός μας· τὸ πρῶτ' ἀκόμη ὁ υἱὸς τοῦ Βίκτωρ μὲ ἐχαιρέτησε καὶ τώρα εἶναι νεκρός...

Ἡ τρομερὰ αὐτὴ εἰδήσις ἀπεδίωξε πᾶσαν ἐγκόσμιον ἰδέαν ἀπὸ τὴν καρδίαν τῆς Κ. Βαλβούργ, ἥτις καταληφθεῖσα αἴφνης ἀπὸ μητρικὴν στοργὴν, ἦνωσε τὰς χεῖρας καὶ ἀνέκραξεν·

— Ὡ Θεέ μου! τὰ τέκνα μου! Γρήγορα, Πέτρε, φέρε με τὰ παιδιὰ μου! Εἶπε νὰ ἔλθουν ἐδῶ αἱ ὑπηρετρίαι.

— Κυρία, ἀπεκρίθη μετὰ πλειοτέρας λύπης ὁ ὑπηρετῆς, τὰ παιδιὰ σας εἶναι εἰς τὸν κῆπον καὶ φαίνονται ὑγιῆ. Πηγαίνω νὰ τὰ φέρω. Ὅσον δὲ διὰ τὰς ὑπηρετρίαις σας σᾶς λέγω ὅτι ἡ μαγειρίσσα τὰς ἐτρόμαξε τόσο μὲ τὰ μυρολόγια τῆς, ὥστε εἶναι περιττὸν νὰ τὰς ἀναζητήσω· ἔλαι ἐφυγαν δρομαίως.

Εὐκόλως ἐνοοῦμεν τὴν λύπην καὶ τὴν ὀργὴν τῆς Κ. Βαλβούργ, ὅτε εἶδεν ἐκυτὴν οὕτω ἐγκαταλελειμένην· ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι τὰ παιδιὰ τῆς δὲν εἶχαν προσβληθῆ ἀπὸ τὴν χολέραν τὴν ἐνεθάβρυνε.

Μετ' ὀλίγον τὰ τέκνα τῆς εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν χαίροντα, διότι ἡ μήτηρ τῶν τὰ εἶχε κλέσει· καὶ ἀπεδίωξαν διὰ τῶν ἀσπασμῶν τῶν τὴν λύπην τῆς. Ἀλλ' αὕτη εἶχε παρατηρήσει ὅτι ὁ πρωτότοκός τῆς υἱὸς τὴν ἐπλησίασε τελευταῖος, καὶ δὲν ἐδείχθη πρόθυμος κατὰ τὸ σῆμα. Ἐνηγκαλίσθη καὶ τὰ εἶς μὲ ἀγάπην, τὴν ὅποιαν ἕως τότε δὲν εἶχε γνωρίσει, καὶ μετὰ ταῦτα μόνον παρετήρησεν ὅτι ὁ πρωτότοκός τῆς ἦτον ὠχρός. Τρομερὸν προαίσθημα τὴν ἔκαμε νὰ ἀνατριχιάσῃ.

— Δὲν εἶσαι καλά, παιδί μου; ἠρώτησεν.

— Ὁχι, μαμμὰ, ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τῆς· τὰ αὐτιά μου βοῖζουν. Βλέπω φλόγας ἐμπροσθέν μου... Τώρα μάλιστα πονῶ!

Ἡ Κλοτίλδη ἔδραμεν ὡς παράφρων καὶ καλέσασα τὸν ὑπηρετὴν ἀνέκραξε·

— Πέτρε! Ὁ Εὐγένιος ἔχει χολέραν... Γρήγορα, φώναξε ἓνα ἱατρὸν, τὸν πρῶτον τὸν ὅποιον θ' ἀπαντήσῃς. Στείλῃ με ὅσους ἀπαντήσεις, πρὸ πάντων μὴν λησμονήσῃς τὸν Κ. Σκίπερ. Εὐρὲ καὶ μίαν γυναῖκα. Ἄ! Πέτρε σὲ παρακαλῶ, τρέξε μὲ ὄλην σου τὴν δύναμιν· δὲν θὰ σὲ ἀφήσω χωρὶς ἀνταμοιβήν.

Καὶ ἀμέσως ὁ ὑπηρετῆς ἀνεχώρησεν· ἡ δὲ Κ. Βαλβούργ ἐπλησίασε τὰ τέκνα τῆς. Ἀλλὰ ποῖαν φρικτὴν φωνὴν ἀφῆκεν, φωνὴν θανάτου ὅτε εἶδε τὸν υἱὸν τῆς κατὰ γῆς· τὰ μέλη του ἐτανύζοντο ὡς ἂν ἐμελλον νὰ συντριβῶσιν· οἱ πόδες του ἐκινούοντο σπασμωδικῶς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του βαθύτατα κοιλωθέντες τὸν ἐδείκνυον ὡς πτώμα ζῶν.

Ὅστις ἔβλεπε τὸν μητέρα αὐτὴν ἐναγκαλιζο-

μένην τὸ τέκνον τῆς καὶ βρέχουσαν μὲ τὰ δάκρυά τῆς τοὺς ἠλλοιωμένους χαρακτῆρας τοῦ ταλαιπώρου τούτου· ὅποιοι τὴν ἔβλεπε συνθλιβούσαν τὰ χεῖλη τῆς εἰς τὰ μελανὰ του χεῖλη, καὶ προσπαθοῦσαν νὰ μεταδώσῃ μέρος τῆς ζωῆς τῆς εἰς τὸ πάσχον ἐκεῖνο σῶμα· ὅποιοι τὴν ἔβλεπε παραφρονούσαν ἀπὸ ἀπελπισίαν, σηκωθείσαν καὶ τρέχουσαν μὲ τὸ ἀσθενὲς τέκνον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, ὡς ἂν ἤθελε νὰ ἀποφύγῃ τὴν καταδίωξιν τοῦ θανάτου· καὶ ἂν ἤκουε τὰς γοεράς καὶ ἀγρίας φωνὰς αἰτίνες ἀντήχουν εἰς τὸ δωμάτιον, αὐτὸς βεβαίως θὰ εἶδιδε τὸ ἡμισυ τῆς ζωῆς του, διὰ νὰ σώσῃ τὴν γυναῖκα ἐκείνην ἀπὸ τὴν θανατηφόρον θλίψιν τῆς. Ἀλλ' ἡ στοργὴ μητρὸς δὲν εἶναι ἀδιάρρηκτος ἀσπίς κατὰ τοῦ θανάτου· τὸ παιδίον ἐπάγωσεν εἰς τὰς μητρικὰς τῆς ἀγκάλας, αἱ ὁποῖαι τὸ ἐσφιγγον περιπαθῶς. Αἱ παρειαὶ του συνεστάλησαν ὡς νὰ εἶχεν ἀναλυθῆ ἡ σὰρξ ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα, τὰ μικρὰ δάκτυλά του ἐξάρωσαν ὡς νὰ εἶχον κατὰ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐμαράνθησαν καὶ ἐθολώθησαν. Καὶ ἔμως δὲν εἶχε χάσει οὔτε τὰς αἰσθήσεις οὔτε τὸν νοῦν του· διότι μεταξὺ τῶν παθημάτων του, ἐχάιδευσεν τὴν μητέρα του καὶ ἀνέκραξε μὲ φωνὴν ὡς κρυστάλλου κρουσθέντος.

— Νερὸν, νερὸν, διψῶ...

Ἡ μήτηρ τεταραγμένη ἔτρεξεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, καὶ ἔδωκεν εἰς τὸ τέκνον τῆς τὸ πρῶτον ὑγρὸν τὸ ὅποιον εὗρε· καὶ μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν αἴθουσαν ἔτι μᾶλλον περιλυπός.

Ἀπὸ τὴν παραζάλην τῆς δὲν ἤκουσε τὰς γοεράς φωνὰς τῶν ἄλλων τέκνων τῆς. Τὰ ἀπόθησε μάλιστα ὅταν ἔτρεξεν κατόπιν τῆς.

Ἐνόμιζεν ὅτι φάντασμα τὴν κατεδίωκε ζητοῦν ν' ἀρπάσῃ τὸ τέκνον τῆς. Καταβληθεῖσα ἀπὸ τὴν λύπην ἔπεσεν εἰς τὸν τάπητα μὲ τὸ πολύτιμόν τῆς φορτίον, καὶ οἱ δύο ἔμειναν ἀκίνητοι. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ μία τῶν μικρῶν τῆς θυγατέρων τὴν ἐπλησίασε καὶ μὲ φωνὴν γοεράν εἶπε·

— Μαμμὰ καὶ τὰ ἐδικά μου αὐτιά βοῖζουν... καὶ ἐγὼ δὲν ἔμπορῶ...

Ἡ Κ. Βαλβούργ προσήλωσε περιλυπὸν τὸ βλέμμα εἰς τὴν κόρην τῆς τὴν ἐνηγκαλίσθη, τὴν ἔσυρε πλησίον τῆς καὶ ἔμεινεν ἄτακτος μεταξὺ τῶν δύο ἀσθενῶν τέκνων τῆς. Τὰ δὲ ἄλλα ἐσωρεύθησαν περὶ τὴν μητέρα τῶν καὶ ἔκλειον.

Αἴφνης ἐφάνη εἰς τὴν θύραν τῆς αἰθούσης ἄνθρωπος τις κατὰμικρα ἐνδεδυμένος, ὅστις ὠμοιάζε τὴν ὠραν ἐκείνην ὡς ἄγγελος θανάτου. Ὅτε δὲ εἶδε τὴν λυπηρὰν ἐκείνην σκηνὴν ἔκυψε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐσφόγγιζε τὰ δάκρυά του.

— Ταλαιπώρε, εἶπε στενάξας.

Τὴν φωνὴν ταύτην ἀκούσασα ἡ Κ. Βαλβούργ ἀνηγέρθη καὶ τρέξασα πρὸς τὸν ἱατρὸν, ἔπεσε γονυπετῆς

ἐμπροσθεν αὐτοῦ, ἔτεινεν ἱκετευτικῶς τὰς χεῖρας καὶ εἶπε χέουσα δάκρυα ποταμηδόν·

— Ὡ, ἱατρὲ, λυπηθῆτέ με διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Σώσατέ τα ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἰδέτε, πίπτω εἰς τὰ γόνατά σας, φιλῶ τοὺς πόδας σας ὡς δούλη εἰπέτε με, θὰ σώσετε τὰ τέκνα μου;

Ὁ ἱατρὸς ἔσπευσε νὰ τὴν ἀνασηκώσῃ καὶ ἀπὸ τὴν ταραχὴν τοῦ ἔβαλε τὸν βραχίονα ὑπὸ τὸν τράχηλόν τῆς, δίδων οὕτω πρὸς αὐτὴν ἀπόδειξιν ἐνθέμου φιλίας. Καὶ αὐτὸς εἶχε καταταραχθῆ. Ἐπ' ὀλίγον ἠτένισε σιωπῶν τὴν Κ. Βαλβούργ ἀλλ' ἀναλαβὼν τὴν γενναιοτήτά του ἐπλησίασεν εἰς τὰ πάσχοντα παιδιὰ λέγων·

— Ταλαιπώρη μάνα! μὲ κάμνεις νὰ κλαίω ἐνῶ ἔχω ἀνάγκην ὅλης μου τῆς ἀταραξίας. Ἠσύχασε, τὸ κακὸν ἴσως δὲν εἶναι ὅσον τὸ φαντάζεσαι μὲγάλον. Ναί μὲν ἡ ἀσθένεια εἶναι ἐπικίνδυνος, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶναι πάντοτε θανατηφόρος. Καὶ ὅσον τρομερὰ ἂν ἦναι ἡ κατάστασις τῶν παιδίων σου μὲ μένει ἀκόμη μικρὰ τις ἐλπίς.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ ὑπηρετῆς ἔφερεν ἄλλον ἱατρὸν, ὅστις εἶπε·

— Πέτρε, ὀδήγησε τὴν κυρίαν σου καὶ τὰ τέσσαρα ὑγιῆ τέκνα τῆς εἰς ἄλλο δωμάτιον ὅσον τὸ δυνατόν μακρὰν ἀπὸ τοῦτο... Κυρία, τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον· πηγαίνετε καὶ μὴ λυπεῖσθε παρὰ πολὺ, διότι ἡ λύπη σας ἔμπορεῖ νὰ χειροτερεύσῃ τὴν κατάστασιν τῶν παιδίων σας.

Ὅτε ὁ ὑπηρετῆς, θελήσας νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἱατροῦ, εἶπεν εἰς τὴν κυρίαν τοῦ ὅτι ἦτον ἔτοιμος νὰ τὴν συντροφεύσῃ, αὕτη ἔδραμε πρὸς τὰ πάσχοντα παιδιὰ τῆς, τὰ ἐνηγκαλίσθη κλαίουσα καὶ ἀνέκραξε μὲ γοεράν φωνήν·

— Εὐγένιε... Βιργινία!... σᾶς ἀποχαιρετῶ διὰ παντός. Θεέ μου! Θεέ μου! δὲν θὰ τὰ ἰδῶ πλέον! Καὶ κλονηθεῖσα, παρ' ὀλίγον ἐπιπτεν, ἐὰν ὁ ὑπηρετῆς δὲν τὴν ἐδέχετο εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ὅτε δὲ τὴν μετέφερον εἰς μεμακρυσμένον δωμάτιον ἔπεσεν ἀνάσθητος εἰς ἀνάκλιτρον, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ στῆθος, καὶ μόνον τὰς χεῖρας ἐκίνει ἐνίοτε διὰ νὰ βεβαιωθῆ πῶς τὰ παιδιὰ ἦσαν πλησίον τῆς.

Ὁ ὑπηρετῆς ἀφήσας αὐτὴν ὑπῆγε νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἱατροὺς, ἀλλ' οὗτοι τὸν ἔστειλαν εὐθὺς ὀπίσω. Ἐπιστρέψας δὲ καὶ ἰδὼν ὅτι ἡ πρωτότοκός τῆς θυγάτηρ εἶχε συμπτώματα ἀσθενείας, ἐπλησίασε σιγαλὰ καὶ ἀπέσυρεν αὐτήν. Ἀνεχώρει δὲ ὡς κλέπτης ἀκροποδιτὴ διὰ νὰ μὴ ἐννοήσῃ ἡ μήτηρ· ἀλλ' αὕτη ἦνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀφῆκε φωνὴν ὀδυνηρὰν καὶ σηκωθείσα ἀπέσπασε τὸ παιδίον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ὑπηρετοῦ.

— Κλοτίλδη! ἀνέκραξε, προσηλώσασα τὰ βλέμματα εἰς τὴν θυγατέρα τῆς. Ἀγαπητῆ μου Κλοτίλδη,

σὺ ἢ ὅποια ἔχεις τὸ ὄνομα τῆς μητρός σου θ' ἀποθάνης;

Εἶπε καὶ ἠσθάνθη τὰς σπασμωδικὰς κινήσεις τοῦ παιδίου καὶ εἶδε κλεισθέντας τοὺς ὀφθαλμούς του.

— Κλοτίλδη! ἀνέκραξε καὶ πάλιν ὀλοφυρομένη, κύταξε τὴν μητέρα σου, ἀγαπητὴ μου κόρη! καὶ σὺ μ' ἀφίνεις; ἀλλοίμονον! Ἴδου, Πέτρε, λάβε τὸν ἀγαπητότερόν μου θησαυρόν... ὑγίαινε, ὑγίαινε!

Καὶ ἐπανελοῦσα εἰς τὸ ἀνάκλιτρον κατέπεσεν ὡς λίθος, κλαίουσα πικρῶς. Μετὰ ταῦτα ἐφάνη ὅτι ἐσωτερικὸς τις παλμὸς συνετάραξε τὴν ψυχὴν της, καὶ σηκωθείσα ἐγονάτισε καὶ ἀνύψωσε τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἡ ἔνθερος προσευχὴ τὴν ὁποίαν τὰ χεῖλη της ἐψιθύριζον δὲν ἠκούετο· μόλις αἱ λέξεις, συγχώρησις, χάρις, ματαιότης, ἁμαρτία, ἠκούσθησαν μεταξὺ τῶν στεναγμῶν της. Ὁμοίαζε τὴν ὥραν ἐκείνην Μαρίαν τὴν Μαγδαληνὴν μετανοοῦσαν. Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ἐξομολόγησίς της διήρκεσε πολλὴν ὥραν. Ἐγερθεῖσα τέλος πάντων περίλυπος μὲν πάντοτε ἀλλὰ πλέον ἡσυχος, ἔκραξε τὸν ὑπέρητον.

— Πέτρε, ἠρώτησε, πῶς εἶναι ὁ Εὐγένιος, ἡ Βιργινία καὶ ἡ Κλοτίλδη; Λέγε μὴ με κρύπτῃς τὴν ἀλήθειαν.

Ἄλλ' ὁ ὑπέρητης χωρὶς ν' ἀποκριθῆ ἔκλαιε πικρῶς.

— Φθάνει, φθάνει! εἶπεν ἐκείνη, ἐννοῶ τὴν λύπην σου! Ὁ Θεὸς τὸ θέλει. Ἐμαθα πρὸ ὀλίγου νὰ ὑποτάσσωμαι εἰς τὸ θέλημά του. Εἶθε νὰ γίνω ἀξία τοῦ ἐλέους του. Ἀλλὰ φεῦ! τὸ αἰσθάνομαι, ἡ δοκιμασία δὲν ἐτελείωσε, Πέτρε! Σὲ παρακαλῶ τρέξε εἰς τὸν συμβολαιογράφον μου, εἰπέ τον νὰ πληρώσῃ σήμερον, εὐθὺς, τὸ συνάλλαγμα τοῦ γαμβροῦ μου, ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς τὴν φυλακὴν. Λάβε καὶ αὐτὸ τὸ βαλάντιον τὸ ὁποῖον ἐμπεριέχει μερικὰ λουδοβίκεια. Δός τα εἰς τὴν Κ. Σετβάλ τὴν ἀνδραδέλφην μου, εἰς ἐκείνην ἢ ὅποια ἦτον ἐδῶ τὸ πρῶτ, καὶ παρακάλεσέ την νὰ ἔλθῃ εὐθὺς ἐδῶ νὰ με ἰδῇ. Εἰπέ την τὴν δυστυχίαν, τὰ πάθη μου, καὶ δὲν θὰ ἀρνηθῇ. Τὴν γνωρίζω τώρα!

Ὁ ὑπέρητης λαβὼν τὸ βαλάντιον ἀνεχώρησεν. Ἡ δὲ Κ. Βαλθούργ ἀνακουφισθεῖσα ἀπὸ τὴν προσευχὴν, ἐπλησίασε τὰ τρία τέκνα τὰ ὁποῖα τῇ ἔμενον, καὶ τὰ ἠτένισεν ἀλληλοδιαδόχως μετὰ προσοχῆς. Δὲν παρετήρησε καμμίαν μεταβολὴν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν των, καὶ ἤρχισε νὰ τὰ θωπεύῃ καὶ νὰ τὰ φιλῇ με ἐκφρασιν, ἥτις ἐδείκνυεν ἀκόμη τὴν παραφορὰν της. Ἐνόμιζε, ὅτι παράφρονος χαρὰ ἀντικατέστησεν εἰς τὴν καρδίαν της τὴν λύπην· ἀλλ' ἡ χαρὰ ἦτο πρόσκαιρος. Ἐνῶ καθημένη εἰς τὸ θρανίον παρετήρει τὰ τέκνα της μὲ ἀπερίγραπτον στοργὴν, ἡ τρομερὰ χολέρα τὰ εἶχε προσβάλει. Αἶφνης ὁ μικρὸς Φρεδερίκος ἔπεσε κατὰ γῆς ὡς μόλυβδος, καὶ συνετάραχθη σπασμωδῶς· οἱ πόδες του ἐκτύπουν τὸ πάτωμα,

καὶ τὰ μέλη του ἐκινεῖντο ὑπὸ τρομερῶν σπασμῶν. Ἀπερίγραπτος ἦτο ἡ λύπη τῆς μητρός· δυσκόλως μάλιστα ἐννοεῖ τις πῶς γυνὴ κατώρθωσε νὰ ὑποφέρῃ τὰ ἀδιάκοπα ταῦτα βράσανα, ἐὰν δὲν ἦτο γνωστὸν ὅτι αἱ ἀλεπάλληλοι συγκινήσεις, ἐξαντλοῦσιν ἐπὶ τέλους τὴν νευρικὴν εὐαισθησίαν. Ἐπὶ τινὰ ὥραν ἡ Κυρία Βαλθούργ ἠτένιζε τὸ παιδίον της, τὸ ὅποιον ἐκυλίετο εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἐξέσχίζε μὲ τοὺς ὄνυχας τὰς σάρκας του, ἀκίνητος καὶ ἀπολελιθωμένη· ἔπειτα ἀνεσκίρτησε καὶ ἀρπάσασα τὸ παιδίον ἔτρεξε πρὸς τὴν αἴθουσαν ὅπου ἦσαν οἱ ἰατροί. Ἐκεῖ μόνον ἀφῆκε φωνὴν καὶ ἔπεσεν ἀναισθητος εἰς τὸν τάπητα. Ταλαίπωρος μήτηρ! Εἶχεν ἰδεῖ τὰ πτώματα τοῦ Εὐγενίου καὶ τῆς Βιργινίας της.

Ὅτε συνῆλθεν εἰς ἐκυτὴν πολλὰς ὥρας μετὰ ταῦτα, εὐρέθη εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐπὶ τοῦ θρανίου τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀφήσει. Νέα γυνὴ ἐκράτει μίαν τῶν χειρῶν της καὶ ἐπροσπάθει περιπαθῶς νὰ τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ζωὴν. Ἡ Κυρία Βαλθούργ περιέφερε βλέμματα ἑτεροπλανῆ εἰς τὸ δωμάτιον, καὶ ἐφάνη ἀναπολοῦσα τὰς ἀναμνήσεις της· ἰδοῦσα δὲ τὰ δύο τέκνα της εἶπε πρὸς τὴν νέαν γυναῖκα μὲ τόνον ζωηρότερον· — Καρολίνα! σὲ ἔσφαλα· ἐφάνην καὶ σκληρὰ καὶ ἀδικος εἰς σέ. Οἱ λόγοι σου ὑπῆρξαν ὡς προφητεία· βλέπεις ὅτι εἶμαι δυστυχῆς καὶ ἐγκαταλειμένη. Ὁ Κύριος μὲ ἐπεσκέφθη καὶ μὲ ἐτιμώρησε θανατώσασα καὶ τὰ ἀγαπητότερα μου ὄντα. Ἐλπίζω ὅμως ὅτι δὲν θὰ μὲ ἀφήσῃ μόνην εἰς τὴν γῆν. Ἴσως ἐν τῇ ἀγαθότητί του θὰ μὲ χάρῃ ἐν παιδίον, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἔχω ἀνάγκην τῆς συγχωρήσεώς σου. Ἢ ἀδελφὴ μου! Τὸ σύννεφον τὸ ὁποῖον ἐσκότιζε τοὺς ὀφθαλμούς μου διελύθη. Μὲ συγχωρεῖς; εἰπέ με.

Ἡ νέα γυνὴ ἔχυσε δάκρυα πικρὰ καὶ μὲ φωνὴν ὀλοφυρομένην εἶπε·

— Ὡ Κυρία, παρεκάλουν τὸν Θεὸν διὰ σὰς. Πρὸ πολλοῦ σὰς ἐσυγχώρησα. Ἐννοῶ τὴν θλίψιν σας καὶ ἐγὼ εἶμαι μὰν καὶ ἀγαπῶ τὰ τέκνα τοῦ ἀδελφοῦ μου ὡς ἐδικὰ μου. Δὲν θὰ σὰς ἀφήσω πρὶν σώσωμεν τὰ δυνάμενα ἀκόμη νὰ σωθῶν. Θὰ κλαύσωμεν καὶ θὰ προσευχηθῶμεν μαζὺ, καὶ ἴσως ὁ Θεὸς μὰς ἐσπλαγχνισθῇ. Ναί, τὸ αἰσθάνομαι ὅτι μείνετε μήτηρ καὶ θὰ ἔχετε τὴν εὐτυχίαν νὰ ἰδῆτε τὸ μεϊδιάμα ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον τρέμετε.

— Ἄμποτε, Καρολίνα μου, νὰ ἀληθεύσουν οἱ λόγοι σου! Δὲν βλέπεις ὅτι ἡ Ἐλένη μου εἶναι ὠχρὰ; Ἀλλὰ ἄκουσέ με χωρὶς νὰ με διακόψῃς· δὲν ἐφῆρθη τιμῶς πρὸς σέ, Καρολίνα μου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι σὲ ἤρπασα τὴν κληρονομίαν τοῦ θεοῦ σου· εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἤμην ματαία, ὑπερήφανος καὶ σκληρὰ... ἡ ἀλαζονεία μὲ ἐτύφλωσεν· ἀλλ' ἡ δυστυχία διασκεδάζει μὲ ἀκταμάχητον δύναιμι τὸ σκότος εἰς τὸ ὁποῖον εὐρισκόμην. Δὲν εἶμαι πλέον ὁποῖα ἤμην, καὶ

θὰ μὲ ἔκαμνε, σήμερον εὐτυχῆ ἐὰν ἤθελας νὰ μὲ ὀνομάσῃς ἐγκαρδίως ἀδελφὴν σου. Τώρα ἐννοῶ τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς παρηγορίας τῆς προσευχῆς· ἀλλ' ὅλα ταῦτα δὲν ἀρκοῦν διὰ νὰ ἐξιλεώσωμεν ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος μὲ τιμωρεῖ. Δὲν δύναμαι νὰ σὲ ἀνταποδώσω τὰ πλούτη, τὰ ὁποῖα σὲ ἤρπασα ἀφ' οὗ εἶναι εἰς τὸ ὄνομα τῶν παιδίων μου· ἀλλὰ θὰ τὰ ἀναθρέψω μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν εἶναι οἱ νόμιμοι ἰδιοκτῆται, καὶ θὰ φροντίσω νὰ θεωροῦν τὴν ἀπόδοσιν τῆς περιουσίας αὐτῆς ὡς ἱερὰν ὑποχρέωσιν. Ὅσον δι' ἐμὲ σὲ λέγω ὅτι ἀπὸ σήμερον, τὸ ἥμισυ τῶν εἰσοδημάτων μου σὲ ἀνήκει...

— Ὅχι, δὲν τὸ θέλω, ἀνέκραξεν ἡ νέα μήτηρ.

— Σὲ ὀρκίζομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐξηκολούθησεν ἡ Κ. Βαλθούργ, ὅτι δὲν θὰ ἐγγίσω πλέον τὸ μερίδιον τὸ ὁποῖον ἀδίκως ἐσφετερίσθη. Σὲ παρακαλῶ, Καρολίνα, ἀδελφὴ μου, μὴ ἀποβρίπτῃς τὴν αἵτησίν μου. Θέλεις ν' αὐξήσῃς μὲ τὴν ἀρνησίαν σου τὴν λύπην μου; Ἢ, ἂν δὲν σὲ καθικετεύω γονυπετῆς, τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν μου. Ὁμίλησε, Καρολίνα, ὀμίλησε. Δὲν μὲ ἀποκρίνεσαι; Ἡ γενναία καρδία σου δὲν θέλει νὰ δεχθῇ τὴν πρότασίν μου· καλὰ λοιπὸν δὲν σὲ ζητῶ λόγους, δός με μόνον φίλημα συγχωρήσεως καὶ συμφιλιώσεως, καὶ ὁ Κύριος ἂς ἦναι μάρτυς.

Αἱ δύο γυναῖκες ἐνηγκαλίσθησαν περιπαθῶς καὶ ἔμειναν ἐπὶ πολὺ οὕτως ἠνωμέναι. Ἡ σκηνὴ αὕτη εἰχέτι θεῖον· ἐφαίνετο ὅτι ὁ οὐρανὸς κατέβη εἰς τὴν γῆν.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ ταῦτα δύο γυναῖκες διέσχίζον βραδυπατοῦσαι τὴν ἀγορὰν· ἡ μὲν μία ἦτο κάτωχος καὶ ἐφόρει πένθημα· ἡ δὲ ἄλλη ἐφαίνετο νεώτερα καὶ ὀλιγώτερον λυπημένη· μικρὸν δὲ παιδίον ἐβάδιζε μεταξὺ αὐτῶν. Εἰσελθοῦσαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπροχώρησαν πρὸς τὸ ἅγιον βῆμα, καὶ ἐκεῖ ἡ ὠχρὰ γυνὴ ἔβγαλε τὸ παιδίον νὰ γονυπετήσῃ, καὶ νὰ σταυρώσῃ τὰς χεῖράς του καὶ εἶπε μὲ περίλυπον φωνὴν·

— Παρακάλεσε τὸν Θεόν, Γουστάβε... παρακάλεσέ τον διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ἀδελφῶν σου καὶ εὐχαρίστησέ τον διότι σὲ ἀφῆκεν εἰς τὴν μητέρα σου.

Τὸ παιδίον ὑπήκουσε καὶ ἔβησαν εὐλαβῶς τὴν κεφαλὴν εἶπε μὲ φωνὴν γλυκεῖαν καὶ συγκινητικὴν·

— Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου!

(Ἐκ τοῦ Γα.λ.κοῦ.)

ΒΙΩΝ.

ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΝ.

Τοῦ γνωστοῦ μνημείου τοῦ Φιλοπάππου μόνος ἐκ τῶν ἀρχαίων ὁ Πυρραϊκὸς ποιεῖται μνημεῖον, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐν προόδῳ καὶ ἐπιτροχάδην. Ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἀπαρτικῶ τῆς ἀκροπόλεως λόγου, τοῦ καλουμένου

Μουσείου, διότι ἐκεῖ ἦδε πάλαι ὁ Μουσαῖος καὶ ἐκεῖ ἀποθανῶν γῆραι ἐτάφη, προστίθησι τὰ ὀλίγα ταῦτα· « Ὑστερον δὲ καὶ μνημεῖα αὐτόθι ἀνδρὶ ὠκοδομήθη Σύρω » (*).

Τίς δὲ οὗτος ὁ Σύρος;

Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τὰς ὁποίας ἀναγινώσκουμεν κατωτέρω, φαίνεται ὅτι ἦτο ὁ ὕπατος Φιλόπαππος. Ἄξιον ὅμως σημειώσεως ὅτι τὸ ὄνομα αὐτοῦ δὲν εὐρίσκεται εἰς τὰ χρονικά τῶν ὑπάτων. Πιθανὸν ἄρα ἢ νὰ εἶχεν ὀνομασθῆ (designatus), χωρὶς ὅμως καὶ νὰ προφθάσῃ νὰ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του, ἢ νὰ ἦτο ἀπλοῦς ἀναπληρωτῆς (suffectus) ἀποθανόντος ὑπάτου.

Τὸ σωζόμενον ἐρείπιον, κοῖλον, ὑψηλὸν 12, 60, καίμενον ἐπ' αὐτῆς τῆς κορυφῆς τοῦ Μουσείου, ἔχει τὸ πρόσωπον, ἠκρωτηριασμένον μὲν πλατὺ δὲ 7, 60, πρὸς τὴν ἀκρόπολιν. Ὁ Stuart, Ἄγγλος περιηγητῆς, δοξάζει, καὶ ὅχι ἀλόγως, ὅτι τὸ μνημεῖον τοῦτο ἀφιερώθη τῷ τελευταίῳ βασιλεῖ τῆς Κομμαγενῆς καὶ τισι τῶν διαδόχων αὐτοῦ. Σημειώτερον δὲ ὅτι ἡ προσάρτιος αὕτη χώρα τῆς Συρίας, ἥτις τελευταία ὑπετάγη τοῖς Ῥωμαίοις, δὲν φαίνεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς ἀνεξάρτητον βασιλείον εἰμὴ περὶ τὸ 65 ἔτος πρὸ Χριστοῦ, ὅτε τὴν λοιπὴν Συρίαν εἶχε καθυποτάξει εἰς τὴν Ῥώμην ὁ Πομπήιος. Ὁ τότε βασιλεύων Ἀντίοχος Α', συμμαχῆσας μετὰ τῶν Ῥωμαίων ἐτήρησε τὸν θρόνον, τὸν ὁποῖον κατέλιπεν εἰς τοὺς ἰδίους ἀπογόνους. Ἡ Κομμαγενῆ, περιελθοῦσα καὶ κῦτῃ κατὰ τὸν θάνατον Ἀντιόχου τοῦ Γ', τὸ ἴζ' ἔτος μετὰ Χριστὸν, εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων, ἀπεδόθη τὸ λη' ἔτος πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀντιόχον Δ' τὸν Ἐπιφανῆ ὑπὸ Καλιγούλα, προστεθέντος μάλιστα καὶ μέρους τῆς Κιλικίας. Οὗτος ὁ Ἀντιόχος ἀνεγνώρισεν ἐκ τῶν πρώτων τὸν Οὐεσπασιανὸν ὡς αὐτοκράτορα, καὶ ὠδήγησε σῶμα ἐπικουρικὸν εἰς τὴν πολιτορικίαν τῆς Ἰερουσαλήμ· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ 68' ἔτος συνεμάχησε μετὰ τῶν Πάρθων, ἀπώλεσε τὸ βασιλείον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἔκτοτε ἀπετέλεσε μέρος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους.

Καὶ ὁ μὲν ἐκθρονισθεὶς Ἀντιόχος μετέβη εἰς Ῥώμην, ὅπου διήνυσε τὸ λοιπὸν τοῦ βίου τιμώμενος, ἢ δὲ οἰκογένεια αὐτοῦ μετώκησεν, ὡς φαίνεται, εἰς Ἀθήνας. Τοῦτου λοιπὸν καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ γίνεταί μνηεῖα εἰς τὰς ἐπιγραφὰς καὶ ἐξεικονίζονται διὰ τῶν γλυφῶν τὰ πρόσωπα.

Ἴδου αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπιγραφαί.

Ἰπὸ τετράγωνον σηκὸν ὕψος ἔχοντα 2, 12 καὶ πλάτος 1, 25, καὶ περιέχοντα ἀκέφαλον ἄνδρα καθήμενον, ἀναγινώσκονται τὰ ἐξῆς·

Βασιλεὺς Ἀντιόχος Βασιλεὺς Ἀντιόχου.

(*) Πανσ. Ἑλλάδ. περιήγ. Τόμ. Α'. Ἀττικά ΚΕ'.

Υπ' άλλο δε άγαλμα, ε.ι πλέον ηρωτηριασμένον, έντατειγισμένον εις τόν κεντρικόν σηκόν, ύψηλόν 2, 85 και πλατύν 1, 85, άναγινώσεται ή εξής επιγραφή
 Φιλύπαππος Έπιφάνου Βησαιός (*).

Αί δύο πρώται συλλαβαί Φιλο δέν σώζονται σήμεραν έσώζοντο δε επί Spon και Wheler, και επί τών μετ' αυτούς Stuart και Revett.

Υπήρχε δε και τρίτος σηκός, όστις πιθανόν να περιείχε τόν άρχηγόν της οικογενείας, Αντίοχον τόν Α΄.

Caesare
 Nerva Traia
 no optu
 mo augus
 to germa
 nico Dacico.

Ήτοι Γάιος Ιούλιος Αντίοχος Φιλόπαππος, υίός Γαίου, εκ φυλής Φαβίας, ύπατος, αδελφός άρβάλης, καταταχθείς εις τούς πραιτωριανούς υπό του αυτο-

Μνημείον του Φιλοπάππου.

Πρός τας δύο άνωτέρω επιγραφαίς σώζεται και τρίτη λατινική επί του διαχωρίζοντος παραστάτου τόν κεντρικόν σηκόν από του προς άριστεράν, ή εξής:

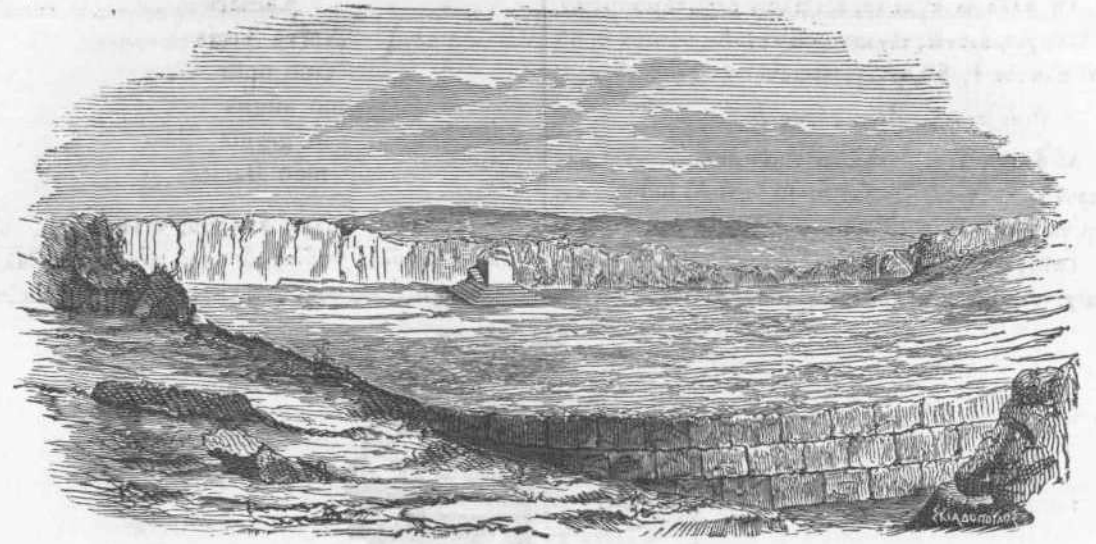
C. Iulius C. F.
 Fab. Antiochus Philo
 rappus Cos
 Frater Ar
 valis sulle
 ctus inter
 praetori [an
 os ab imp

(*) Έκ Βήσσης, δήμου της φυλής Άντιοχίδος.

κράτορος Κίσαρος Νέρβα Τραϊανού του αγαθοτάτου, Αυγούστου, Γερμανικού, Λακικού.

Άδελφοί Αρβάλαι ή Fratres Arvales όνομάζοντο δώδεκα εκ τών επιφανεστέρων πολιτών, καθήκον έχοντες να προσφέρωσι δις του έτους θυσίας εις την Δήμητραν κατά τας έορτάς τας καλουμένας ambarvalia, και συστηθείσας υπό του Ρωμούλου. Το άξίωμα τουτο ήτο εκ τών άξιολογωτάτων, έδίδετο έφ' έρου ζωής και δέν καταλύετο ούτε ένεκα φυλακίσεως ούτε ένεκα εξορίας.

Ο Stuart υποθέτει ότι ή λατινική αυτή επιγραφή μαρτυρεί τόν χρόνον καθ' όν ανηγέρθη το μνημείον καθ' ήμεις όμως προστεθή μετά καιρόν, και επειδή έχραχθή εις μέρος εκ τών ήττον επιτήμων,

Πηυκός άποψις.

δέν ανάγεται βεβχίως εις εκείνον δι' όν εγένετο το μαιισώλιον. Ορθότερον νομίζομεν ότι ανάγεται εις τόν κατέχοντα τόν κύριον σηκόν, μεταξύ του πατρός αυτού Αντίοχου Δ' του Έπιφανούς και τινος άλλου βασιλέως εκ τών προγόνων του, ύπερ το άνάγλυρον το παριστών, ούχι τόν θριάμβον του Τραϊανού, ως επιστεύετο επί Spon, αλλά τόν του Τίτου, μετά την άλωσιν της Ιερουσαλήμ, καθ' ήν έδοξάσθη και ο Αντίοχος Δ'. Έντεθεν έπεται ότι το μνημείον τουτο ανηγέρθη κατά τα είκοσι τελευταία έτη της πρώτης εκατονταετηρίδος επί της βασιλείας του Τίτου, της του Δομιτιανού ή του Νέρβα. Ότε δε μετά ταυτα απέθανε και άλλο μέλος της βασιλικής οικογενείας και απέτεθη εις το αυτό μαιισώλιον, έχραχθησαν τα περι αυτού εις το μόνον καθαρόν μέρος, τόν παραστάτην.

Της δε τελευταίας καύτης επιγραφής ο χρόνος εύρίσκειται εύκόλως. Εις τόν Τραϊανόν έδόθη ο τίτλος Optumus το 109 έτος, ενώ είχαν ήδη τόν Dacicus. Ότε δε το 111 άπεδιώξε τόν Χοσρόην από του κράτους τών Πάρθων, έπεκαλέσθη και Particus' άλλ' επειδή εις την επιγραφήν δέν περιέχεται και τουτο το επίθετον, πρόδηλον ότι έχραχθη μεταξύ του έτους 109 και του έτους 111.

Το μνημείον, εκ πεντελησιου μαρμάρου, εκαιτο επί πέντε σειρών λίθων πειραϊκών, άνω τών όποιων ήσαν πολλά άνάγλυφα, ών τινα σώζονται εις άκρον ηρωτηριασμένα. Κατά το κέντρον, το κύριον σύμπλεγμα, ύψηλόν 2, 60 και πλατύ 2, 80, παριστά τινα έν θριάμβω, τόν Τίτον ίσως, επί τεθρίππου. Όπισθεν δε αυτού, υπό τόν εκ δεξιών παραστάτην, ύπάρχει τις, όστις ει και καθ' ύπερβολήν κεκολοσωμένος, φαίνεται ότι είναι βάρβαρος. Τα εκ δεξιών άνάγλυφα, ά τινα δέν σώζονται, θα παρίστανον ίσως άλλους

αιγμακλώτους, έρχομένους κατόπιν του νικητού. Τα εκ δεξιών άνάγλυφα ως και τινα άλλα σώζονται και σήμεραν.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΛΕΣΜΑΤΑ.

—ooo—

1

Ό Ρήγας έπροτώθγαίε λαγώ να κυνηγήση κ' ήτανε οι σκύλοι του χρυσοί τα λάφια του μ' άσμη και τα μαλλάκια τώ σκυλιώ χρυσό μαργαριτάρι. έκράτιε και στο χέρι του ένα χρυσ' άεράκι και τ' άεράκι του 'φυγε μπαίνει σε περιβόλι συναφορμη τ' άερακιού μπαίνει τ' άρχοντολόι. 'βρίσκει κόρη και έπλυσε σε γούρνα μαρμαρένια πούτνε ολοφάντιη και μαργαριταρένια.
 — δέσε το τό σκυλάκι σου σε πέτρα σε λιθάρι.
 — έμένα το σκυλάκι μου λαγοί κι' άγρίμια πιάνει μα κόρη σαν έλόγου σου δέν πάει να δαγκάση. πέμε τα κόρη πέμε τα ποιά είναι τα προικιά σου αν είν' τό περιβόλι σου με τα σαλατικά σου;
 — δέν είν' τό περιβόλι μου με τα σαλατικά μου μόν' είναι τούτη ή μηλιά που στέκεται όμπροστά μου που θα σου δώση τα προικιά αφέντη και χαδά μου.
 — πώς είναι μπορεζάμενο τό ξύλο να μιλήση και να μου δώση τα προικιά και να τ' άποφασίση; κ' εκει εσιούνταν ή μηλιά κ' έπέφτανε τα μηλα τα μηλα έτσακίζονταν κ' εγίνοντο τσικίνια.
 — μάζοβιε νιέ μου μάζοβιε κάμε σωρό μεγάλο για να χωστής ως τό λαϊμό κι' αν θές και παραπάνω.

2

Κάτω στην άμμο στο λεμονίσκη βγήκ' ένας νέος να κυνηγήση δέν κυνηγάει λαγούς και λάφια μόν' κυνηγάει τα μαύρα μάθια.

μαυρά μου μάτια και πλανεμένα
και πώς κοιμήσθε χωρίς έμένα;
— μήτε κοιμούνται μήτε νυστάζω,
έσέ θυμοῦμαι κ' αναστενάζω.
— γαϊτάνι πλέκω και δέν άδειάζω
σάν τ' άποπλέξω σου κουβεδιάζω,
— ανέλέμά το και τό γαϊτάνι
κι' έπου τό πλέκει κι' έπου τό κάνει.

3

Μωρή συρικοκόκκινη συρικομαυρομάτα
δέσε τά περιστεριά σου μήν έρχονται στ' αλάτι μου
ά λώ σου τ' αλη τρώ σε τα κι' ά θροῦν νερό τό πίνουν
και με τά ποδαράκια των τό χῶμα μου σκαλίζουν.
Θέλω το γώ τό χῶμά μου και πύργο θε να κτίσω
και πύργο και λιτριβιδιό κ' άνώγια και κατώγια
για ν' αναβαίνω να θωρω τοῦ φράγκου την άρμάδα.
έμπρός πηγαίνουν τά μικρά και πίσω τά μεγάλα.
έτσι εξεκινήσασι μιά καννονιά έβρίξαν
τά νεφαλάρια τ' ουρανοῦ έστριφογυρισθήκαν
της κοπελιάς τά μάγουλα έβρόδοκοκκίνησαν.

4

Έσύ μάνα μαλλώνεις με κ' γώ να φύγω θέλω
να ρθῆ μάνα τ' άι-Γιωργίου να πῆς στον άι Γιώργι
να δῆς τό τόπο μ' άδειανό και τό σασίδι μ' άδειο
τότε μάνα θα τρελαθῆς να πάρῆς τά σουάκια
και στο γιαλό θα καταβῆς της ναύταις να βρωτήξῃ.
ναύταις μου δέν τόν ιδεσε και μένα τόν υιό μου;
έψές άργά τόν είδαμε στῆς Μπαρπαριας τά μέρη,
κ' είχε την άμμο πάπλωμα και τους άφρους σεντόνι,
τά χογλιδάκια του γιαλοῦ είχε για μαξιλάρια,
άσπρα πουλιά τόν τρώγασι μαῦρα τόν τριγυροῦσι
κ' ένα πουλι καλό πουλι από τό νιό δέν τρώει.
φάε και σύ καλό πουλι 'π' άνδρειωμένου πλάταις
να κάμῃς πῆχυ τό φτερό κι' άπιθαμῆ τό ζίγκι.

5

Σαράντα κλέφταις ἤμεθα σαράντα γαϊμαλίδες
κ' έτρώγαμε κ' επίναμε κρέατα σουβλισμένα
κ' είχαμε και γλυκό κρασί από τά μοναστήρια.
κ' εκάμαμ' έρκο στο χριστό και τ' άγιο ευαγγέλιο.
αν άβρώστηση και κανείς μαζύ να τόν τραβήξῃ,
κι' άκόμ' ό λόγος έστεικε άβρώστησ' ό καλλίτερος.
σαράντα μέραις τόν τραβοῦν σαράντα μερονύκτια,
τρυπήσανε κ' η πλάταις του κ' έπέσαν τ' άρματά του,
και πέσανε κ' οι φούνταις του ποῦχε στα γόνατά του.
τότε άπηλοθήκε γυρίζει τόνο λέει:
πάρετέ με κι' άφῆτε με σε μιá ψηλή βραχούλα.
γυρίστε με τά πίσθη μου μή σας ιδῶ ποῦ πάτε.
κ' αν πάτε και καμμιά φορά σ' ό ρημο διαλέτι,
μή πῆτε πῶς απέθανα μήτε πῶς με σκοτώσα
πῆτε πῶς επαντρεύθηκα πῆρα την πλάκα πεθερά
τή μαύρη γῆς γυναίκα, τά χογλιδάκια του γιαλοῦ
πῆρ' αδελφοζαδέλφια.

6

Ποιός είδε φηλυκό παπά και διάκο γκαστρωμένο;
μ' γώ' δα φηλυκό παπά και διάκο γκαστρωμένο.
μαγώ' δα και τό μύρμηγκα με τά βουρλιά ζωσμένο.
στη βροβιά ανέβηκε να κόψ' άλετροπούδια.
κ' η βροβιά τανε κακή και πέφτε και σκοτώθη.

τραβοῦν η μυίγες τ' άντερα κ' η σφίγκες τό κουφάρι
κ' η μάνα του έφώναζε κρίμα στο παλικάρι.

7

Ό έρωτας άπέρασε κι' ό νιός έπου μ' άγάπα
κ' επέ μου για σου λιγερή για σου παιγνιδομάτα.
αῦριον θε να παντρευθῶ κ' έλα να μπῆς κομπάρα.
ά να τό πῶ της μάνας μου κ' ετι μου πῆ θα κάμω.
στολισου θυγατέρα μου καλλίτερ' από νύφη
βάλε βαγίτζα άπ' έμπρός βαγίτζα άπ' όπισω
την άμμο την άριθμητη βάλε μαργαριτάρια,
τά χογλιδάκια του γιαλοῦ βάλε παρανυχίδες,
τρεις μέραις τη στολίζανε και τρεις μερονυκτάδες.
παπῆς την είδε κ' έσφαλε, διάκος τό νοῦ του χάνει.
ψάλλε παπῆ σαν έψαλλες διάκε σαν καλανάρχας
και σεῖς μικρά διακόπουλα τό κυριέεσο λέτε.
άλλάξετε τά στεφανα βάλτατε στη κουμπάρας.
άλλάξανε τά στεφανα βάλτατε στη κουμπάρας.
έπρόβαλε η μάνα της από τό παραθύρι.
καλός τηνε την κόρη μου την καλορίζικι μου.
κουμπάρα μου την πήρανε νύφη μου την έφέραν.
έπρόβαλε η μάνα της από την πορτοπούλα
καλός τηνε την κόρη μου την κακορίζικη μου
νύφη μου την επήρανε κουμπάρα μου τη φέραν.

8

Στόν άι Γιώργι γίνεται μικρό πανηγυράκι.
και σφάζουν χιλια πρόβατα και πεντακόσια γίδια.
τρώτε και πίνετε παιδιά κ' έχετε και τό νοῦ σας
γιατ' ά βιδάρη ό Τσαμαδός χαλῆ τό πανηγύρι.
έκει βιδάρ' ό Τσαμαδός κ' έλα τά όρη έτρέμαν
έκράται και στα χέρια του δέντρη ξεριζωμένα,
κι' άπάνω στα κλωνάρια των άνθρώπους κρεμασμένους.
τ' άσκέρι έσκορπίσθηκε της χήρας υιός πομένει
σε μαρμαλώνι μπαίνουσι οι δυό για να παλαίψουν.
έκει ποῦ πιάν' ό Τσαμαδός τό αίμα πῆ ποτάμι
και έκει ποῦ πιάνει τό παιδι τά κόκκαλα τσακίζει.
— Στάσου μωρέ παιδι στάσου να σ' άρωτήξω
ποιός είναι σέν' ό κύρις σου και η μάνα σου η σκύλα;
— ό Τσαμαδός είν' κύρης μου, και μάνα μου η χήρα.
από τό χέρι τόν άρπῆ στῆς μάνας του να πάνε
από μακρυά τους έθωρεῖ και τράπεξα τους στρώνει
στο Τσαμαδό βάνει κρασί στο υιό της τό φαμάκι.

9

Μιά κόρη εκατέβαινε μερι' άπ' τό ποταμό
φορεῖ χαρά φουστάνι φλουράκι στο λαιμό,
βαρύ σταμνι τσεδίκια και κοντό σκοινί,
να πάη στο πηγάδι να τσ' ευρουν άφορμή
κ' η κόρη άπ' τό φόβο κι' από την έντροπή.
κόβει τά μαλλιά της κ' έκαμε σκουφί.
τότε την συντηρώ τότε στη όμιλω
φαρμάκεισε τό γέρο και πάρ' έμε τό νιό.
δέν τόνο φαρμακεύω τό γέρο μου.
γιατι μικρή με πήρε δώδεκα χρονῶ,
και με βαγοκλαδίζει σαν τό βασιλικό.

10

Σαράντα παλληκάρια
κάνουν χόδια στη Διαμάντα
κι' άλλα σαράντα τέσσερα
του Κονσόλου ξεχωρα.

περικαλῶσε κόνσολέ μου
φιλε μου και μπιστικέ μου
να μου δώσης τη Διαμάντα
τη ξαθή τη μαυρομάτα.
την Διαμάντα δε σας δίδω
τ' άλογό μου σας χαρίζω,
τ' άλογό μου τό φραγκάτο
τό χρυσοχαλιναράτο.
και ά πῆς και για τη σέλα
ξαγοράζει σε και σένα,
και τά προχαλιναρά του
άγοράζου την κερά του.
η μάνα τση την εκλαιγε
μυρολογία τση έλεγε.
σώπα μάνα μή με κλαῖς
μυρολογία μή μου λές,
κάνετέ μου λειτουργαῖς
και παρακλησαις πολλαῖς.
δευτέρα βάνουν τά πανιά
τη τρίτη μηδὲ κι' η φανιά,
με στη μέση του πελάγου
Μπαρπαρέσοι την επιάσαν,
και την πῆν στη Μπαρπαριά
με χαραῖς και με βιολιά,
και την πάνε στη φραγκιά
με σπαθιά τριγυριστά,
και καθίζει στο καφέσι
κι' έστραψε και τό καφέσι
σαν την άστραπ' ότσι πέση.
πῆν και λένε τοῦ παπῆ
μιά κόρη ηρχεν επῆ
κ' έχει πόδια μαρμαρένια
χέρια μαργαριταρένια.
κ' ό παπῆς ητونه γέρωσε
δυό σπαθιά ητο ζωσμένος
κ' ηθελε να την εδῆ
τουρχε σάστισι πολλή.
— κόρη μου μήν τραπῆς
τη γενιά σου να πῆς
— τοῦ Παλι σπανί 'μαι κόρη
και τοῦ Παλι σπάνι 'γκόνη.
— μωρή τουρκοφιλημένη
μωρή τουρκοτσιμπημένη.
— σῶπ' άφέντη σῶπα ρήγα
μα εγώ φιλή δέν ιδῶ
είχα 'γώ κερά καλή
κ' ητα και τιμητική,
και τό Χακ Μαλή Μαγδάλι
έξω τό 'υγαζε τό βράδυ.

11

Αετός περνῆ σπουδακτερά στα δάση άποκάτω
και κελαδῆει χλιβερά κ' η πέρδικα 'κοιμάτο.
— ζύπνησε πετροπέρδικα και γλυκοσυνοδιά μου
ν' άκούσης πῶς κακονυκῶ για λόγου σου κυρά μου.
ν' άκούσης πῶς κακονυκῶ κι' ως τση αυγαῖς γυρίζω
για σένα τό κορμάκι μου τοῦ χάρου τό χαρίζω.
— γροικῶ σου πῶς κακονυκῆς κι' ως τση αυγαῖς γυρίζεις
πέρδικα ναύρης να νευθῆς για κεινο τριγυρίζεις.
— εγώ πέρδικα δέν ψηφῶ μήτε να την επιάσω
μονάχα τ' άγκαλιάκι σου κυρά μου ν' άγκαλιάσω.
— έτσι τό ζάρτε οι νιοί ως τόν καρπὸν να φάτε

και επείτης φάτε τόν καρπὸ το δέντρη λησιμονῶτε.
— ά βουληθῶ να σ' άρνηθῶ και να σε λησιμονήσω
τη νιότη μου στο κάτεργο να τῆνε καταλύσω.
κι' άμόνω σου τη νιότη μου ποῦ χεις πολλα καμένη
κι' ότσι γυρίσω να σε δῶ τρομάρα μ' άναιθαίνει.
— λέγω σου τ' άφέντη μου κι' ά θες να με κερδέσης
την πέρδικα ποῦ αγαπῆς να την εξεμπερδέψῃς
— όλα μου τά ξεμπερδέψα και σένα να κερδέσω
και κόψε μου τσι κυνηγοί ότσι ποῦ θέλω φτέξω

12

Πουλάκι άκελάδησε στη Μπαρπαριας τά μέρη.
δέν εκελάδιε σαν πουλι μηδὲ σαν χελιδόνι
μόνο κελάδιε κ' έλεγε για τά ζεντεμένα,
για τά μακριά για τά κοντά για τ' άλαργαρισμένα,
βασιλιποῦλα τ' άκουσε άπ' άριο παραθύρι.
— πουλι να 'χα τη χάρι σου και να 'χα τη λαλιά σου
και να 'χα τση φτερούγιας σου κορώνα στο λαιμό μου.
— για δέτε τί μου γύρεψε τοῦ βασιλιά η κόρη
ποῦ αναμένει βασιλιά ν' άρθῆ να την επάρῃ.
και 'γ' αναμένω κυνηγὸ για να με κυνηγήση
για να με βάλῃ στο κλουβι και να με βασανίση.

ΣΥΛΛΟΓΗ

λέξεων φράσεων και παροιμιῶν.

(Συνέχ. Ίδε φυλλάδ. 305.)

—οοο—

Κούκουπας— ούπου— ό κώνωψ και μεταφ. ό
μέθυσος ως η φρ. « έγεινε κούκουπας ».

Κούντουρος (έκ του κοντός— ούρά) παρ' άλλους
κουντουράδης η κουτσονούρης, άνευ ούρας η με κον-
την ούραν. « Σκύλος κούντουρος δέν είναι μέσα ». Εν
Μυκόνω λέγεται « να μην έμπη μες τ' άμπέλι μήτε
σκύλος κούντουρος », όταν κυρίως ό καρπὸς ηναι εις
την άκμήν του δια να μην κτυπηθῆ και πέση.

Κουενός — Είδος άγγείου πηλίνου' πληθυντικ.
Κουενά.

Κουρά (ή) τό ύποθετόν (Suppositoire). Τό πο-
θητό, παρ' άλλους.

Κούρβουλα (τά) τά στελέχη της άμπέλου' τά
κούτσουρα παρ' άλλους.

Κουρέλλια — τά ξάκη και κουρέλλιαρης ό βρα-
κενδύτης, κουρέλλιάζω κάμνω κουρέλλια κατα-
ξεσχίζω.

Κουρεμπέτσης — ό έχων κουρεμένους τας τρίχας
της κεφαλῆς, ό κουρέας των άρχ. παροιμ. « Κού-
ρεψε τ' αυγὸ και πάρε τό μαλλί του ».

Κουρκομιδα (επιβ.) δουκλῶδον— « κάθεται κουρ-
κομιδα » (παρ' άλλους άνακούρκοδα— με λυγισ-
μένα γόνατα (accroupi).

Κουρκοῦτι— Είδος χυλώδους τροφῆς μετ' αλεύ-

ρου (ιδὲ ψιρούκι) καὶ ἡ παροιμ. «Ὅπου κατὴ στὸ κουρούκι φουστὴ καὶ τὸ Γιαγούρτι».

Κουρούπι — Εἶδος πηλίνου ἀγγείου ἀχρήστου, καὶ μεταφ. «τί κουρούπι τοῦ εἶναι αὐτός;»

Κούρταλα καὶ κουρταλάκια (μετάθ. στοιχ.) ἐκ τοῦ ἀρχαίου κρόταλα) = τὰ χειροκροτήματα ἢ παλαμάκια.

Κουσέζα (τὰ) Διαβολαὶ — συκοφανταίαι ἐμβολόμενα μεταξὺ ἀνθρώπων ἢ οἰκογενειῶν καὶ διεγείρουσαι ἐριδίας. Παρὰ Ῥοδίους κουρέτα (πληθ. μόνον).

Κουσιγιάδρος. ἰδ. Κορκοσούρης.

Κούσκουνας. Ἐξόγκωμα ἢ ἐκφυμὰ τι ἐπὶ τοῦ σώματος.

Κούσκουρας ἢ **πάσπαρος** καλεῖται ἡ στερεὰ καὶ πετρώδης γῆ.

Κουτάβι — τὸ νεογνὸν κυρίως τῶν σκύλων, λέγεται καὶ κουλούκι.

Κουτάλα — ἡ ὠμοπλάτη. **Ζερβοκουτάλα** ὁ ζερβόχειρ μεταφορ.

Κούτι. Λέξις συνήθης πρὸς διωγμὸν τῶν γάτων, καὶ ἡ παροιμία. «Κούτι κούτι γαργαλάκι νὰ σὲ βάλω στὸ σακκάκι».

Κουτούκι — Κορμὸς δένδρου — κούτσουρο μεγάλο, καὶ μεταφορικῶς «Μεθυσμένος κουτούκι».

Κουτουλώ — Τὸ παρὰ τοῖς ἀρχ. κορύπτω, ὠθῶ, ἢ κτυπῶ μετὰ τὰ κέρατα. «Μὴ σε κουτουλήσῃ τὸ βούδι».

Κουτουπόρω — Ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος διὰ τῆς βίας καὶ ἰδίως ἐπὶ γυναικὸς δι' ἄσμενον σκοπὸν.

Κούτσουπο — τὸ μικρὸν καὶ νεοφανὲς κέρατον προβάτου ἢ αἰγός.

Κουτσορίζω — κόπτω τὰ ἄκρα ἢ ἀκρωτηριάζω τι, κυρίως ἐπὶ δένδρων καὶ φυτῶν.

Κουτσουλέα — ἡ κόπρος τῶν πτηνῶν. — «Πέρασε καὶ ἄφησε τὴν κουτσουλιά του».

Κουκουνάδες. Τὸ φυτὸν τοῦ μήκωνος ἢ παπαρούνας. Παρ' ἄλλοις Κουσουνάδες.

Κουτρούλης. Ὁ ἄνευ καλύμματος ἢ ἄνευ τριχῶν τῆς κεφαλῆς; καὶ μεταφορικῶς ὁ εὐτελής δούλος, καὶ **κουτρούλα** ἡ πρόστυχος γυνὴ ἢ περιφερομένη εἰς τὰς ὁδοὺς ἄνευ καλύμματος τῆς κεφαλῆς καὶ **ξεκούτρολος** ὁ ξεσκούφωτος.

Κουτρούλες λέγονται αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχίων αἰτινες πίπτουν καὶ συλλέγονται ἐν καιρῷ θερισμοῦ· ἔτι δὲ εἶδος ἀγκιναρῶν.

Κουτρούρια καὶ **κοτρούρια** καλοῦνται οἱ ἀπότομοι βράχοι.

Κουφάλα τὸ κούφωμα τοῦ σσηπότος ὀδόντος.

Κουφοβράζει καὶ **κουφοκαίει** (τρ. πρ.) λέγεται εἰς πᾶν ὅ,τι σιγοβράζει δι' ὀλίγου πυρός. **Κουφὸβραση** καὶ **κουφὸκαψά** λέγεται ὁ ὀχληρὸς καύσων κατὰ τινὰς ἡμέρας τοῦ φθινοπώρου καὶ τῆς ἀνοιξέως.

Κουφοβροντή ἡ ὑπόκωφος βοή τῶν βροντῶν κατὰ τὸ φθινοπώρον.

Κούφτι «Γέρος κούφτι» λέγεται ὁ ὑπέργηρος ἄνθρωπος.

Κόψη (ἡ) τὸ κοπτερὸν μέρος τῶν μαχαίριων (le tranchant) καὶ τὸ δξὺ καὶ γωνιώδες μέρος διαφόρων πραγμάτων. **Κόψη** καλεῖται καὶ ὁ κνησμὸς ὁ προερχόμενος ἐκ τῆς ἐπαφῆς τοῦ νέου καρπού, τοῦ λεγομένου σμιγαδίου (σίτου καὶ κριθῆς μεμιγμένων).

Κράξη (ἡ) τὸ κράξιμον ἢ ἡ φωνὴ τοῦ ἀλέκτορος. «Κράζει ὁ πετεινός. καὶ «Πρώτη Κράξη Πετεινοῦ.» καὶ ἡ φράσ. ἔκραξε ἢ κράζει ὁ κοῦκκος διὰ τὸν δεινα, τουτ. τὸν εὐνοεῖ ἢ τύχη.

Κρασοκατάφυτη (ἡ) ἡ τῶν μεθυόντων συγκίνησις ἐν καιρῷ εὐθυμίας.

Κράτα κατὰ συνίτησιν ἀντὶ κρέατα· καὶ **κρασολαία** ἀντὶ κρεατοελαία, ἀκροχορδῶν (vergue) ἢ ἐκφυομένη σαρκώδης ἐλαία ἐπὶ τοῦ σώματος.

Κρατημέρος ἢ **πιασμέρος** λέγεται ὁ ἐκ νοσήματος τινος κρατηθεὶς καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κρατήσῃ τὰ μέλη του.

Κρεμάλαις, παρ' ἄλλοις κρεμασταριαῖς. Λέγονται αἱ κρεμάμεναι σταφυλαὶ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν πρὸς διατήρησιν.

Κριθός (ὁ) τὸ παρ' ἄλλοις **κριθάρι** ἢ **κριθαράκι** (orgeolet) τὸ ἐπὶ τῶν βλεφάρων φυόμενον σπυράκι.

Κριός ὁ κριὸς τῶν ἀρχαίων, τὸ κριάρι.

Κρισολογοῦμαι καὶ **κρισολογία** (litiges) καταφεύγω εἰς δίκας παρὰ τοῖς δικαστηρίοις.

Κρουσία. Λέγεται τὸ προαύλιον τῆς οἰκίας, καὶ ὁ πρὸ τῆς θύρας τόπος.

Κρουσίας. Εἶδος νήματος χονδροῦ λινοῦ ἢ μαλλίνου εἰς δέσμας.

Κρούσταλλο ἀντὶ κρύσταλλο. «Τὸ νερὸ εἶναι κρῦο κρούσταλλο» τουτ. ἀπεκρυσταλλώθη ἢ ἐπάγασεν ἐκ τοῦ ψύχους.

Κρουστὸ παρί = σφιγκτὸν (serré) καὶ οὐχὶ ἀρῶ, ἀντὶθ. τοῦ ἀγανόν.

Κρυφοδαγακαριάρης — ὁ κρυφίως δάκνων κύων καὶ μεταφ. ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐπιβουλεύομενος λάθρα τὸν ἄλλον.

Κυβερνημέρος ἄνθρωπος = ὁ ἔχων τὰ πρὸς ζωάρκειαν καὶ ζῶν ἀνέτως· «αὐτὸς ἔχει τὴν κυβέρνησίν του.»

Κύλιτρας = κυλινδροειδῆς λίθος δι' οὗ θραύεται ὁ ἐλαιόκαρπος πρὸς ἐξαγωγήν τοῦ ἐλαίου.

Κύλισμα. Ἀνασκαφὴ βαθεῖα εἰς τὸν χέρσον ἀγρὸν πρὸς καλλιέργειαν.

Κυλιστρα. Τόπος ὅπου ἐκυλίσθη ὁ ὄνος ἢ ὁ ἵππος. **Κωβίος**. Εἶδος ἰχθύος, παρ' ἄλλοις **Κωβίος** ἢ **Κωβίδι** καὶ **Γωβίδι**.

Κωβρί. Τεμάχιον ἄρτου, ἀπομεινάριον τῆς τρα-

πέζης· καὶ μεταφ. **κῶθρος**, **κῶθρίας** ἢ **κῶθρίτης** ὁ ψωμοζήτητης, ὁ ἐπαίτης, ὁ κομματᾶς.

Κῶθω — προσπαθῶ, ἐπιποθῶ. «Κῶθω νὰ πάω» τουτ. σπεύδω νὰ ὑπάγω.

Κωλομάχος — ὁ ἀντίπαλος. «Ἦρε τὸν κωλομάχο του.»

Κωλιτσαρδός — ὁ περιπατῶν ἡμίγυμνος ἐν εἶδει νευροσπάστου.

Κωλιτερίας ἀντὶ **κωλιτερίτης**. Νόσημα τῶν παιδῶν ἕνεκα τῆς καταπτώσεως τοῦ εὐθέος ἐντέρου (chute de rectum).

Κωλιότερο — πηλαιόπανον, βράκος· καὶ **κωλιότερης** ὁ βρακενδύτης.

Κωλόπαρον ἢ **κωλοπάριαις** — τὰ σπάργανα τῶν βρεφῶν.

Κωλοφεγγούσα. Ἡ πυγολαμπίς, κοινῶς κωλοφωτιά.

Κώχη. Ἡ γωνίς, ἡ ἄκρα.

Κώχι. Λέξις συνήθης πρὸς διωγμὸν τῶν χοίρων. Λέγεται καὶ **Τσό**.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΕΛΛΑΔΟΣ. Ἐκ τῆς νεωτάτης ἐκδόσεως τῶν Ἀπάντων τοῦ σοφοῦ Edgar Quinet ἀποσπῶνται αἱ ἀκόλουθοι περὶ Ἑλλάδος λόγου ἀξίαι παρατηρήσεις.

«Ἡ Ἑλλάς, λέγουσι, δὲν ἐπορίσθη πάντα τ' ἀποτελέσματα τὰ ὑπὸ τῶν ἐπαναστάσεων αὐτῆς προσδοκώμενα, καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐκ νέου κατέπεσε καὶ χαννοῦται καὶ βιωτεύει. Τίς λέγει τοῦτο; Διὰ τῶν αἰτιῶσεων τούτων ἄρα γε καὶ ἡμεῖς (οἱ Γάλλοι) δὲν δυνάμεθα νὰ δικαιοθώμεν; Ποῖον ἔθνος τῆς Εὐρώπης δὲν ὑπέστη τοιαύτας πτώσεις; Ποῖον εἶναι τὸ τόσον ἀναμάρτητον ἔθνος ὥστε νὰ λιθοβολήσῃ τὴν Ἑλλάδα; Ἡ Εὐρώπη ἥτις κατηγορεῖ τὸν Ἕλληνα λὸν ἐπραξεν ὅ,τι ὤφειλον εἰς αὐτόν; Τὸν ἐβοήθησεν εἰς τὰς τελευταίας τῶν σκληρῶν ἀγώνων του ὥρας· τοῦτο ἀληθεύει· ἀλλ' ἔατοτε τί ἐπραξε...»

«Φοβοῦμαι μὴ τὰ τελετήματα τῆς νέας ἐπικρατείας ἔρικ καὶ αἱ ἐπιβεβλημένα αὐτῇ ὑποχρεώσεις, μὴ ἐμποδίζουσι τὴν ἀνάπτυξίν της. Διότι τὰ στενὰ τεύχη ἔρικ παρακτεῖσταν τὴν ψευδῆ ἀφ' ἐνὸς τῆς Ἑλλάδος ἀποκτείνασταν, καὶ τὴν αἰώνιον ἀφ' ἑτέρου ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῶν· ἀλλ' ἐὰν μὲν τείνωσι τὴν χεῖρα εἰς τοὺς ὑπὸ τὸν ζυγὸν μείναντας ἀδελφοὺς αὐτῶν, διεγείρουσι τὸν θυμὸν τῶν προστατευ-

όντων αὐτοὺς, ἐὰν δὲ περιορίζωνται ἀκουσίως εἰς τὸν στενὸν τοῦ βίου των κύκλον, ἀδυνατοῦσι σχεδὸν νὰ εὐρωσι τὰ πρὸς ζῶην, στερούμενοι διεξόδων ἐμπορικῶν καὶ λοιπῶν σχέσεων, καὶ ἐπισύρουσι τὴν κατηγορίαν τῶν δεδουλευμένων ἀδελφῶν των.

«Ποῦ λοιπὸν τὸ στήριγμα; Ἡ θρησκεία δύναται νὰ ὠθήσῃ τὸ μικρὸν βασιλεῖον πρὸς τὴν Ῥωσίαν· ἀλλ' αἱ πολιτικαὶ δοξασίαι τῆς Ῥωσίας τῷ ἐμπνεύσει μεγάλην ἀντιπάθειαν. Ἡ γειτνίασις λοιπὸν καὶ τὸ ἄμεσον συμφέρον τὸ ἐπαναφέρουσι εἰς τοὺς δεσμούς τῶν ἐσπερίων δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ αὐτόθι ὅποια πάλιν κωλύματα καὶ ὁποῖος ἀντιπερισπασμός!»

«Ἡ Ἑλλάς, ἂν ἔχη σημασίαν τινά, προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι εἶναι ἐπικράτεια θαλάσσιος, καὶ τοῦτο δὲ ἀπαρέσκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἡ Μεγάλη Βρετανία, ἡ ἄνασσα τῶν θαλασσῶν θεωρεῖ πάντοτε μετ' ὄμμα ζηλότυπον τὴν Ἰθραν καὶ τὸν Πόρον καὶ τὰς Σπέτσας. Ἡ κρατικὴ Ἀγγλία, ἡ χριστιανικὴ Ἀγγλία ἐπραξεν ὅ,τι ἐχρειάζετο εἰς τὸ νὰ πνίξῃ ἐν σπαργάνοις τὸν νεογέννητον λαὸν, τὸν ὁποῖον, μόλις γεννηθέντα, ἤχημάλωτευσεν διὰ βαρέων χρεῶν.

«Εἰς τοιαύτην κατάστασιν τί ποιητέον; Δέχεσθαι τὴν ζῶην ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ μὴ χρᾶσθαι αὐτῇ· ἰδοὺ ἡ τύχη τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Ὅσακις δὲ ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ δεικνύει συμπτώματα ἐξάψεως, ὀλόκληρος ἡ δυτικὴ Εὐρώπη τὰ καταπιέζει, καὶ ταυτοχρόνως κατηγορεῖ τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν ὡς ἀνίσχυρον καὶ ἀνίκανον.

«Ἰδοὺ τῷ ὄντι σημαντικαὶ ἀντιφάσεις, ἀλλ' αὐταὶ δὲν πρέπει ν' ἀποθαβρύνωσι τοὺς ἀνακτήσαντας τὴν ἐλευθερίαν Ἕλληνας, ὁμοιάζοντας τὰ ὄρανα τέκνα ἄτινα διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν σκληρὰν καὶ φιλαργυρον κηδεμονίαν ξένου κηδεμόνος, ὅστις οὐδεμίαν αὐτῶν ἀδυναμίαν συγχωρεῖ, ἀλλὰ μάλιστα καὶ τὴν ἐλαχίστην κολάζει ὡς ἀσύγγνωστον ἀμάρτημα. Οἱ Ἕλληνες ὅμως τρέφουσιν ἐν τῷ κρυπτῷ δυσπιστίαν πρὸς ἐκείνους οὗς δημοσίᾳ ὑποχρεοῦνται νὰ θωπεύωσιν· ἀλλ' οὕτως ἀποκτείνουσι πολλὰκις συνθηεῖας· ἂς δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀποκτήσωσι διὰ πατρικῆς ἀνατροφῆς.

«Ἡ Εὐρώπη ὀλόκληρος συνειργάσθη εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, διότι τὸ κράτος τοῦτο ἐθεωρήθη ὡς μίξ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς. Ἐν τούτοις ἡ ἐπικράτεια αὐτῆ μετὰ μόχθου ὀδεύει ἐν μέσῳ ἀπείρων κωλυμάτων, ἄτινα διὰ τῆς ἀνάγκης αὐτῆς τῶν πραγμάτων θέλουσι ποτε τροποποιηθῆ ἢ ἐντελῶς ἀφαιρεθῆ.

«Καὶ ὅμως, ἡ ἐναρξίς αὐτῆ τοῦ ἐθνικοῦ βίου, τὸν ὁποῖον συχνάκις κομπαστικῶς ἡ Εὐρώπη ἀξιοῖ ὅτι ἐδωρήσατο εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὀφείλεται εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας. Εἶναι ἔργον τῶν χειρῶν των. Ἡ Εὐρώπη δὲν ἐμεσολάβησεν εἰμὴ ἀφ' οὗ μετὰ ἑπτὰ ἔτη ἐχορτάσθη ἀπὸ τὸ θέγμα τῆς σφαγῆς καὶ τοῦ ἐξο-

λοθρευμού· και ἀγὼν τοιοῦτος, οἷος ὁ ἑλληνικός, δίδει τὸ δικαίωμα τῆς ἰδίας ὑπάρξεως· φυτὸν ποτισθὲν ὑπὸ τοσοῦτου αἵματος οὐδεὶς πλέον δύναται νὰ τὸ ἐκρίζωσῃ ἐξ ἐναντίας, θέλει αὐξήθῃ, καὶ ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ θέλει μίαν ἡμέραν καθήσει εἰς τὴν μεγάλην σκιάν του. »

X. A. Π.

ΕΞΑΙΡΕΤΟΣ ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ. Ἐν ἔτει 1748 ἀρχαίως τις ἀξιωματικὸς ἐπεζήτη ἀμοιβὴν ἀνταξίαν τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων αὐτοῦ ὑπηρεσιῶν. « Ἐχεις λαμπροὺς καὶ ἰσχυροὺς λόγους, εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἀργενσώνιος· ἀλλὰ νομίζεις τὸν βασιλέα οὕτω πλούσιον, ὥστε νὰ ἀνταμείβῃ πάντας τοὺς ὑπηρετοῦντας αὐτῷ καλῶς; — Οὐχί, βεβαίως, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικὸς· ἀλλ' ἅς τιμωρήσῃ ὁ βασιλεὺς τοὺς κακῶς αὐτῷ ὑπηρετοῦντας, καὶ οἱ ὑπηρετοῦντες αὐτῷ καλῶς θέλουσι δυνηθῆ νὰ ἀνταμειφθῶσιν ἀρκούντως ».

Ἡ ἀπόκρισις αὕτη οὐχὶ μόνον κατὰ τὸ ἔτος 1748, ἀλλὰ καὶ κατὰ πάσας τὰς ἐποχὰς εἶναι ἐξαιρετος. Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου οἱ κηφῆνες σφετερίζονται τῶν κόπων τῶν μελισσῶν, καὶ αἱ ἀνθρώπιναι κοινωνίαι θέλουσιν ἀπαλλαγθῆ τῶν ἀλγεινῶν αὐτῶν ἀνομιμαλιῶν, ὅταν τὸ ἱερὸν λόγιον, Ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἐφαρμοσθῆ ἀπαρεγκλίτως εἰς πάντας.

(*Εὐαγγελικὸς Κῆρυξ*).

ΔΙΑΤΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΛΠΕΩΝ.—Τὸ μέγιστον πάντων τῶν ἐν Εὐρώπῃ τὴν σήμερον τελουμένων ἔργων εἶναι ἡ διάτρησις τοῦ Σποδείου ὄρους (*Mont-Cenis*) πρὸς ἔνωσιν τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Ἰταλίαν διὰ σιδηροδρόμου, ἣτις μέχρι τῆς σήμερον ἐθεωρεῖτο ἀδύνατος.

Ἰπελογίσθη ὅτι διὰ τῶν κοινῶν τρόπων ἑκατὸν δεκαπέντε ἔτη μόλις ἀρκοῦσι πρὸς ἐντελῆ διάτρησιν τοῦ ὄρους εἰς μῆκος τριῶν λευγῶν καὶ 1/4. Ἀλλὰ σάρδοι μηχανικοὶ, οἱ Κ. Κ. Γράνδης, Γραττόνης καὶ Σορμελιέρος, ἔλυσαν τέλος τὸ παρελθὸν ἔτος τὴν δυσχέρειαν ἐφευρόντες ἐργαλεῖον διατρητικόν, ὅπερ ὠθημένον κατὰ τῆς πέτρας ὑπὸ πιεστηρίου ὑδραυλικοῦ μεγίστης δυνάμεως, σκάπτει ὀπὴν ὑπονόμου δωδεκάκις ταχύτερον ἢ ὁ ῥωμαλέωτατος τῶν ἐργατῶν ἐργάζονται δ' ἐν ταυτῷ 15 τοιαῦτα ἐργαλεῖα εἰς τὴν αὐτὴν πλευράν. Ἐν συντόμῳ ὁ τρόπος οὗτος ἐπιταχύνει τριακονταπλασίως τὴν διάτρησιν, ὥστε, ἀντὶ 115, μετὰ τρία ἔτη καὶ τινὰς μῆνας τὸ ἔργον ἔσεται τετελεσμένον.

Μένει τῶρα ἡ περὶ βελτιώσεως τῶν λοιπῶν ἐργασιῶν φροντίς· ἡ ἀνάφλεξις τῆς πυρίτιδος, ἡ ὑγίανσις τῆς ἀτμοσφαιρας ἐν ταῖς ὑπογείοις σύριγγι καὶ ἡ μετακόμισις τῶν τριμμάτων. Πρόκειται δὲ ἡ πυρίτις ν' ἀντικατασταθῆ διὰ μηχανῆς συγκροτου-

μένης ἐκ δίσκων στρογγύλων ἐκ κεχωνευμένου σιδήρου, προσηρμοσμένων εἰς κινήτὸν ἄξονα καὶ ἐχόντων ὀδόντας χαλυβδίνους ἰσχυρῶς ἐστομωμένους καὶ ἐργαζομένους ὡς πρίων περίστροφος, καὶ ἐνσκάπτοντας τὸν βράχον κατὰ κανονικὰ τμήματα διὰ πτύου ἀποκομιζόμενα.

Ταῦτα θαυμάσας ὁ μηχανικὸς *Legout* ἀπέδειξεν ἐν τῷ *Annuaire Encyclopedique*, ὅτι εἶναι νῦν δυνατὸν νὰ κατασκευασθῆ σιδηροδρόμος μεταξὺ Παρισίων καὶ Πεκίνου, δαπανωμένων 200 ἑκατομμυρίων μόνον πρὸς διάτρησιν τῶν σειρῶν τῶν ὄρεων.

Τεσσαράκοντα πέντε (45) ἑκατομμυρίων δαπανωμένων πρὸς διάτρησιν τῶν Ἄλπεων καὶ 35 πρὸς διάτρησιν τοῦ Αἴμου, μεταβαίνει τις εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ Παρισίων. Ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου, πλάτος 700 μέτρα ἔχοντος, ῥίπτεται γέφυρα ναυτικὴ. Διαβαίνοντες τὸν Ταῦρον μεταβαίνομεν ἀπὸ τῆς Ἑλλάσσονος Ἀσίας εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Εὐφράτου καὶ φθάνομεν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. Ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ Εὐφράτου μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ἀκολουθοῦμεν τὴν παραλίαν, καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὸν Γάγγην μεταβαίνομεν ὑπογείως ὑπὸ τὰ Γάθια ὄρη. Τέλος ἀναβαίνοντες παραποτάμιόν τι τοῦ Γάγγου μέχρι τοῦ Ἰμαίου ὄρους, μόνον 4 ὑπόγεια ἔχομεν πλέον νὰ διατρηθῶμεν ὅπως εἰσέλθωμεν εἰς τὸ Οὐράνιον κράτος διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Γλαυκοῦ ποταμοῦ. Ἀπὸ τοῦ Ναγκίνου μέχρι τοῦ Πεκίνου ἀκολουθοῦμεν τὴν μεγάλην διώρυγα. Περὶ τούτου κρινέτωσαν οἱ ἀρμόδιοι.

ΟΥΑΓΡΑΜ.—Τὴν παρελθούσαν τρίτην 20 Νοεμβρίου 2 (*Δεκεμ.*) ὁ κύριος Ἑρρίκος de L. περιπατῶν ἐν τῷ δάσει τοῦ *Hémencourt* ἐπυροβόλησε κατὰ τινος πολυπληθοῦς στίφους κοράκων ἔπεσε δὲ λαμπρὸς κόραξ φαῖδς ἐκ τῶν ὀνομαζομένων *corneille mantelée*.

Ὁ ταλαίπωρος οὗτος κόραξ ἔφερεν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ, εἰς τὸ στήθος καὶ ὑπὸ τὰ πτερά μικρὸν κυτίον ἐκ κεχρυσωμένου ἀργύρου τετριμμένον ὑπὸ τῆς πολυκαιρίας καὶ δεδεμένον μὲ ἄκραν δέρματος καλῶς διατρητομένην. Τὸ μικρὸν τοῦτο κυτίον, ἔχον σχῆμα βιβλίου, παρίστησι ἔνθεν μὲν δύο ἐξημῆνας καρδίαις, ἔνθεν δὲ σταυρὸν ἐν μέσῳ λαμπρῶν ἀνθέων, ἀνοίγεται καὶ περιέχει μικρότατον χαρτίον ἐλαιωτὸν καὶ σκοτεινοῦ χρώματος, ἐφ' οὗ ἀναγινώσκονται τὰ ἑξῆς:

« Οὐάγραμ καλοῦμαι, διότι ἐγενήθην τῇ 6 Ἰουλίου 1809. Μὲ ἐτήρησαν 3 ἔτη εἰς τὸ κλωδίον ἔπειτα δὲ ἡ ἐλευθερία μοι ἐδόθη.—*Δουαί, 1812.* »